

**Prispevki k
didaktiki zgodovine**

Letnik XV

4/2017

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

*Letnik 15, številka 4
2017*

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

ISSN: 1581-8721 (elek. verzija)

*Oddelek za zgodovino
Filozofske fakultete*

Kazalo

<i>Predgovor</i>	4
<i>KAJA CERAR, EVA DEMŠAR: POTOVANJE V SKRIVNOSTNO AFRIKO</i>	6
<i>SARA ŠTANGELJ, KATJA MENCIGAR: ITALIJA V OBDOBJU HUMANIZMA IN RENESANSE</i>	40
<i>SANJA SABOLOVIČ, TIM VERSTOVŠEK: UMETNOST V 19. STOLETJU</i>	76
<i>ŠPELA BALANT IN NUŠA FRANČIČ: KMEČKI UPORI V SLOVENSКИH DEŽELAH</i>	113
<i>DAMIJAN ZRIM, EVA MARINIČ: ZGODNJI KAPITALIZEM IN GOSPODARSTVO V 18. STOLETJU</i>	168
<i>FLORIJAN LIKAR IN BOŠTJAN POTOČNIK: INDIJA V NOVEM VEKU</i>	204
<i>Avtorji prispevkov</i>	225

Predgovor

V študijskem letu 2016/17 so študentje 1. letnika magistrskega pedagoškega (eno in dvopredmetnega) študijskega programa zgodovine pripravili učne priprave za osnovne šole.

Tako so v pričujoči reviji objavljene učne priprave z vsemi prilogami, ki se lahko uporabljajo v osnovnih šolah pri zgodovini.

Vse učne priprave se nanašajo na učbenik: Krumpak, A. (2016). Novi vek: zgodovina za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: Modrijan.

Učne priprave niso lektorirane.

Urednica: Danijela Trškan

UČNE PRIPRAVE

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

UČNA PRIPRAVA:

POTOVANJE V SKRIVNOSTNO AFRIKO

IME IN PRIIMEK: Kaja Cerar, Eva Demšar

DATUM: MAJ 2017

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8. razred	
Datum:	18. 5. 2017	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Izbirna tema: Potovanje v skrivnostne kraje Azije in Afrike
	Poglavje iz učbenika:	Evropejcem znani svet postaja vse večji
Učna enota – naslov učne ure:	Potovanje v skrivnostno Afriko	
Učne oblike:	Frontalna, Individualna in parna učna oblika.	
Učne metode:	Metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela s pisnimi viri, metoda dela s slikovnimi viri, metoda besedne demonstracije, metoda slikovne demonstracije.	
Učne tehnike:	Besedna igra, križanka.	
Cilji iz učnega načrta:	»predstavijo, kako je potekalo raziskovanje notranjosti Afrike« (Učni načrt, 2011, str. 16)	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati Merojsko kraljestvo, kraljestvo Aksum, kraljestvo Mali, kraljestvo Benin in kraljestvo Veliki Zimbabve - označiti, kako so Evropejci poimenovali Afriko - naštetih surovine, s katerimi sta trgovali vzhodna in zahodna afriška obala - navesti, kdo so bili prvi evropski raziskovalci zahodne afriške obale - poimenovati osebo, ki širi krščansko vero med nekristjani - poimenovati angleškega raziskovalca, ki je odkril Viktorijine slapove - poimenovati slovenskega raziskovalca Afrike
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pokazati na zemljevidu lokacijo glavnih afriških kraljestev v starem in srednjem veku

		<ul style="list-style-type: none"> - izpolnjevati učno – delovni list po razlagi - razbrati zahtevane informacije iz prebranega pisnega vira - upoštevati navodila in aktivno poslušati
	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - pokazati spoštovanje do preteklosti
Učne etape:	Uvajanje Obravnavanje nove učne snovi Ponavljanje	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku 2. Prvi stiki Evropejcev z Afriko 3. Prvi raziskovalci notranjosti Afrike 	
Učna sredstva:	Učila:	Učno – delovni list, PPT predstavitev, križanka.
	Učni pripomočki:	Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno, pisala.
Medpredmetne povezave z vsebinami:	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Geografija</u>: uporaba zemljevida za kazanje ozemelj afriških kraljestev, prepoznavanje celin, navedba puščave Sahare. - <u>Slovenščina</u>: glasno branje in pisanje v slovenskem jeziku. - <u>Angleščina</u>: nekatere slike so v angleškem jeziku – drsnica 3 in 18. 	
Novi pojmi s pojasnilom:	Misijonar – oseba, ki širi krščansko vero med nekristjani.	
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<p><i>Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina.</i> Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011. http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (4.5.2017).</p>
	Učna priprava	<p>Krumpak, Andrej. <i>Novi vek: zgodovina za 8. razred osnovne šole</i>. Ljubljana: Modrijan, 2016, str. 32–34.</p> <p>Hozjan, Andrej, Potočnik, Dragan. <i>Zgodovina 2, učbenik za 2. letnik gimnazije</i>. Ljubljana: DZS, 2004, str. 147- 151.</p> <p><i>Atlas sveta za osnovne in srednje šole</i>. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005, str. 118 – 119.</p> <p><i>Exploration of Africa</i>. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Exploration_of_Africa (4.5.2017).</p>

PowerPoint

DRSNICA 1 – 19:

Ozadje za predstavitev.

https://www.google.si/imgres?imgurl=http%3A%2F%2Fimages.sharefaith.com%2Fimages%2F3%2F1274731760711_3072%2Fslide-62.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.sharefaith.com%2Fpowerpoint%2Fvbs-powerpoint-template.html&docid=54iBy6TZixVlJM&tbnid=82yGM3JRFVcTWM%3A&vet=10ahUKEwj5hcuS-NXTAhVHOhoKHddMAR4QMwhWKckwKQ..i&w=1600&h=1200&client=firefox-b&bih=889&biw=1280&q=african%20theme%20ppt&ved=0ahUKEwj5hcuS-NXTAhVHOhoKHddMAR4QMwhWKckwKQ&iact=mrc&uact=8 (4.5.2017).

DRSNICA 3:

Marco Polo.

https://www.google.si/search?q=MARCO+POLO&source=Inms&tbnid=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjQ4-G_rezTAhVQSZoKHRtQDkEQ_AUICigB&biw=1366&bih=638#imgdii=cNZgndH-8wUzsM:&imgrc=8MS2Z-RRcTnSyM (4.5.2017).

Letnice o potovanju Marca Pola.

https://en.wikipedia.org/wiki/Marco_Polo (4.5.2017).

Krištof Kolumb.

https://www.google.si/search?q=KRISTOF+COLUMBUS&source=Inms&tbnid=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjs57XUrezTAhXCFJoKHeHzDU4Q_AUIBigB&biw=1366&bih=638#tbnid=isch&q=columbus+reaches+new+world&imgrc=N2gUVXztLHRypM (4.5.2017).

James Cook.

https://www.google.si/search?q=james+cook&client=firefox-b&source=Inms&tbnid=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiTkOvmgdbTAhWG2hoKHVoZDSoQ_AUICigB&biw=1280&bih=889#imgrc=LYfENYj0VqM25M (4.5.2017).

Letnice o potovanju Jamesa Cooka.

https://en.wikipedia.org/wiki/James_Cook (4.5.2017).

Roald Amundsen.

https://www.google.si/search?q=KRISTOF+COLUMBUS&source=Inms&tbnid=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjs57XUrezTAhXCFJoKHeHzDU4Q_AUIBigB&biw=1366&bih=638#tbnid=isch&q=Roald+Amundsen&imgrc=sYbFaCvAi8_V4M (4.5.2017).

Letnice o potovanju Roalda Amundsena.

https://en.wikipedia.org/wiki/Roald_Amundsen
(4.5.2017).

DRSNICA 6 – 10:

Nemi zemljevid Afrike.

https://www.google.si/search?q=africa+map&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjTyaerezTAhWhDpoKHQfAB-YQ_AUIBigB&biw=1366&bih=638#imgrc=TOOGriTzRfGqTM
(13.5.2017).

DRSNICA 14:

Vasco de Gama.

https://www.google.si/search?q=african+kingdoms&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi-jjSctOzTAhVLCsWkHeWRBIEQ_AUICigB&biw=1366&bih=638#tbm=isch&q=vasco+da+Gama&imgrc=rLpkjuupZPNGbM
(13.5.2017).

DRSNICA 16:

Prvi odlomek.

Freljih, Marko. *Črno sonce v beli glavi: spomin na sudansko misijo v letih od 1848 do 1858*. Ars & humanitas: revija za umetnost in humanistiko, 3, št. 1/2, 2009, str. 150.

Ignacij Knoblehar.

https://www.google.si/search?q=ignacij+knoblehar&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi_rK78uuzTAhWBDiW_KHQqBWQQ_AUICigB&biw=1366&bih=589#imgrc=ALPoUP3bQsdW_M (13.5.2017).

DRSNICA 17:

David Livingstone.

https://www.google.si/search?q=david+livingstone&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwim0dC0vuzTAhVmEpoKHaP7CkgQ_AUICigB&biw=1366&bih=589#imgrc=Y4IUcD6RVEQcJM (13.5.2017).

Henry Morton Stanley.

https://www.google.si/search?q=HENRY+MORTON+STANLEY&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj_t-LGvuzTAhVIJ5oKHffuCc0Q_AUICigB&biw=1366&bih=589#imgrc=Sh27rXXxZ1DiEM (13.5.2017).

		<p>DRSNICA 18:</p> <p>Tarzan. https://www.google.si/search?q=tarzan&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiM7KjMwOzTAhWCQZoKHaM1A48Q_AUICigB&biw=1366&bih=589#tbn=isch&q=tarzan+DISNEY&imgrc=-aRaM0TN9aAT-M (13.5.2017).</p> <p>Naslovnica knjige: How I found Livingstone in Central Africa. https://www.google.si/search?q=kako+sem+sre%C4%8Dal+livingstona&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjtnK6twOzTAhWfKcWkHRzRA64Q_AUICigB&biw=1366&bih=638#tbn=isch&q=how+i+met+livingstone&imgrc=gkc7dv9-Ju9hoM (13.5.2017).</p>
	<p>Učno – delovni list</p>	<p>STRAN 1:</p> <p>Nemi zemljevid Afrike. https://www.google.si/search?q=africa+map&source=Inms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjTtYaerezTAhWhDpoKHQfAB-YQ_AUIBigB&biw=1366&bih=638#imgrc=TOOGriTzRfGqTM (13.5.2017).</p> <p>STRAN 2:</p> <p>Citat Ignacija Knobleharja. Frelj, Marko. <i>Črno sonce v beli glavi: spomin na sudansko misijo v letih od 1848 do 1858</i>. Ars & humanitas: revija za umetnost in humanistiko, 3, št. 1/2, 2009, str. 150.</p>

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	<p>Danes bo naša učna ura potekala malo drugače, saj boste naslov naše nove snovi poskušali odkriti kar sami.</p> <p>Na projekciji lahko vidite nekaj besed, v katerih manjkajo posamezne črke. Vsak zase naj si jih dobro ogleda in poskuša ugotoviti manjkajoče črke za tvorjenje smiselnih besed. Pa si vzemimo pol minute za vaše ugotavljanje. (PPT, drsnica 1)</p>	<i>Poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
		<i>Gledajo projekcijo in razmišljajo o besedah.</i>	Individualna učna oblika. Besedna igra.	PPT predstavitev, drsnica 1.
	<p>Torej, katere besede ste dobili?</p> <p>Kaj pa predstavljajo našete besede? (PPT, drsnica 2)</p> <p>Točno tako, vendar pa, če dobro pogledate ena izmed celin manjka. Uganete katera? (PPT, drsnica 2)</p>	Evropa, Azija, Amerika, Avstralija in Antarktika. Celine. Afrika.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PPT predstavitev, drsnica 2.
	Res je. In lahko vam zaupam, da se bomo danes pogovarjali o Afriki, vendar pa vam naslova še	<i>Poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	

<p>ne bom zaupala, ker imam za vas še en namig.</p> <p>Pred vami je nekaj sličic, pod vsako pa je tudi letnica in ime osebe na sliki. Prosim, da si sličice dobro ogledate in se v paru na hitro pogovorite, kaj jim je skupnega. Časa imate 1 minuto. (PPT, drsnica 3)</p>	<p><i>Poslušajo.</i></p>		<p>PPT predstavitev, drsnica 3.</p>
<p><i>(Hodim po razredu in opazujem, če delo učencev poteka v skladu z navodili.)</i></p>	<p><i>O sličicah se posvetujejo s sosedom.</i></p>	<p>Parna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	
<p>Kaj ste ugotovili z vašimi sosedi? Kaj je skupnega tem sličicam?</p> <p>Točno tako. Mogoče sedaj uganete, o čem bomo govorili? Naj vam osvežim spomin, da se današnja tema navezuje na Afriko, sedaj pa to povežite še s tem, kar ste ravnokar ugotovili.</p>	<p>Na vseh slikah so osebe, ki so odkrivalle tiste celine, ki smo jih prej našteali</p> <p>Odkrivanje Afrike.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	
<p>Res je in naslov današnje učne ure je Potovanje v skrivnostno Afriko. (PPT, drsnica 4)</p> <p>Danes bomo obravnavali:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku. 2. Prvi stiki Evropejcev z Afriko. 3. Prvi raziskovalci notranjosti Afrike. (PPT, drsnica 4) <p>Tekom ure se boste naučili opisati Merojsko kraljestvo, kraljestvo Aksum, kraljestvo Mali, kraljestvo</p>	<p><i>Poslušajo.</i></p> <p><i>Poslušajo.</i></p> <p><i>Poslušajo.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT predstavitev, drsnica 4.</p> <p>PPT predstavitev, drsnica 5.</p>

Benin in kraljestvo Veliki Zimbabve. Naučili se boste označiti, kako so Evropejci poimenovali Afriko, naštetih surovine s katerimi sta trgovali vzhodna in zahodna afriška obala, navesti, kdo so bili prvi evropski raziskovalci zahodne afriške obale, kako se imenuje oseba, ki širi krščansko vero med nekristjani, naučili pa se boste tudi poimenovali angleškega raziskovalca, ki je odkril Viktorijine slapove in pa še slovenskega raziskovalca Afrike. (PPT, drsnica 5)

Ker pa vem, da je za vami že naporen dan, sem vam danes pripravila učno - delovni list, da vam ne bo potrebno preveč prepisovati s projekcije. Med uro boste zapisovali manjkajoče podatke, izpolnili zemljevid, na koncu pa učno – delovni list prilepili v zvezek.

Predlagam, da kar začnemo z našim skrivnostnim potovanjem v Afriko.

Poslušajo.

Poslušajo.

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUKAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
<p>Afriška kraljestva v starem in srednjem veku (10 minut)</p>	<p>Čeprav bomo velik del učne ure namenili evropskim odkrivanjem Afrike, pa Evropejci niso bili prvi, ki so naselili območje Afrike. Tu so namreč že prej, v starem veku, obstajala mnoga kraljestva, mi pa bomo omenili samo tista največja.</p>	<p><i>Poslušajo.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
	<p>Če pogledate zemljevid Afrike na projekciji, mogoče lahko poveste ime kakšnega kraljestva? (PPT, drsnica 6)</p>	<p>Egipt.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>PPT predstavitev, drsnica 6.</p>
	<p>Egipt je res bilo mogočno kraljestvo, vendar bomo danes govorili bolj o območju pod Saharo. Je pa bilo v zgornjem toku Nila neko drugo pomembno kraljestvo in sicer je bilo to Merojsko kraljestvo. (PPT, drsnica 6)</p> <p>Pomembno je bilo tudi kraljestvo Aksum, ki se je nahajalo na območju današnje Etiopije. Kraljestvo Aksum je leta 335 uničilo Merojsko kraljestvo in tako zavzelo še njihov prostor. Kot zanimivost naj povem, da je bila to ena izmed prvih afriških dežel, ki je sprejela krščanstvo. (PPT, drsnica 7)</p> <p>Če smo se trenutno nahajali v starem veku, na vzhodu Afrike, pa se sedaj premaknimo na zahod konec srednjega veka, kjer se je med leti 1200 in 1500 razprostiralo kraljestvo Mali. (PPT, drsnica 8)</p>	<p><i>Poslušajo, gledajo PPT in vpisujejo v učno – delovne liste.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage in metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT predstavitev, drsnica 6. Učno – delovni list, stran 1.</p> <p>PPT predstavitev, drsnica 7. Učno – delovni list, stran 1.</p> <p>PPT predstavitev, drsnica 8. Učno – delovni list, stran 1.</p>

	<p>V 15. stoletju je v okolici Gvinejskega zaliva svoj vrhunec doseglo kraljestvo Benin, ki je gradilo veličastna mesta. (PPT, drsnica 9)</p> <p>Zadnje naše kraljestvo pa je bilo Veliki Zimbabwe, ki se je razprostiralo ob reki Zambezi. (PPT, drsnica 10)</p> <p>Zavedati se moramo, da so bila vsa ta kraljestva stalno v medsebojnem kontaktu. Med njimi je prihajalo do bojev ali pa trgovanja. Vzhodna in zahodna obala sta med seboj trgovali z železom, kositrom in zlatom. (PPT, drsnica 11)</p> <p>V primeru, da si niste uspeli vsega zabeležiti na vaše učno – delovne liste, pa imate sedaj čas, da manjkajoče podatke prepisete s projekcije. Imate dobri 2 minutki časa. (PPT, drsnica 12, 13)</p>	<p><i>Poslušajo.</i></p>		<p>PPT predstavitev, drsnica 9. Učno – delovni list, stran 1.</p> <p>PPT predstavitev, drsnica 10. Učno – delovni list, stran 1.</p> <p>PPT predstavitev, drsnica 11. Učno – delovni list, stran 1.</p>
	<p><i>(Opazujem, če vsi delajo, kar jim je bilo naročeno.)</i></p>	<p><i>Prepisujejo manjkajoče podatke v učno – delovni list.</i></p>	<p>Individualna učna oblika.</p>	<p>PPT predstavitev, drsnica 12, 13. Učno – delovni list, stran 1.</p>

2. VSEBINSKI POUKAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
<p>Prvi stiki Evropejcev z Afriko (10 minut)</p>	<p>Obale severne Afrike so bile Evropejcem poznane že iz starega veka. Afrika je bila poznana pod imenom črna celina. Za Evropejce je dolgo ostala skrivnostna, saj se zaradi številnih težav, kot so bolezni, divje živali in podnebje, niso odpravili v njeno notranjost. (PPT, drsnica 14)</p>	<p><i>Poslušajo.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT predstavitev, drsnica 14.</p>

	Mogoče veste, katera je tista puščava, ki je Evropejcem onemogočala prodiranje s severa na jug Afrike? (PPT, drsnica 14)	Sahara.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PPT predstavitev, drsnica 14.
	Res je. Sahara je predstavljala nepremostljivo oviro. Za zanimivost naj povem, da so jo prečile zgolj arabske karavane, ki so trgovale s sužnji. (PPT, drsnica 14)	<i>Poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT predstavitev, drsnica 14.
	Prvi Evropejci, ki so raziskovali afriško zahodno obalo, so bili Portugalci. Mogoče veste, kako se je imenoval raziskovalec, ki je prvi obplul afriško obalo? (PPT, drsnica 14)	Vasco de Gama.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PPT predstavitev, drsnica 14.
	Točno tako. Vasco de Gama, katerega sliko si lahko ogledate na projekciji, je leta 1497 krenil na svojo pot in v naslednjem letu obplul afriško obalo do Rta dobrega upanja. Kljub temu odplutju pa Evropejci notranjosti Afrike niso natančneje poznali vse do 19. stoletja in so skromne trgovske stike vzdrževali le z redkimi območji ob afriških obalah. (PPT, drsnica 14)	<i>Poslušajo in gledajo sliko.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.	PPT predstavitev, drsnica 14.

3. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Prvi raziskovalci notranjosti Afrike (10 minut)	Evropske države so se začele za Afriko bolj zanimati šele v 19. stoletju, ko je prišlo do industrializacije. Takrat so evropske države začele iskati surovine in tržišče za svoj industrijski razvoj, Afrika pa je bila v tem pogledu prava zakladnica, saj je imela ogromne zaloge rud ter rodovitno kmetijsko zemljo. (PPT, drsnica 15)	<i>Poslušajo in vpisujejo v učno – delovne liste.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT predstavitev, drsnica 15. Učno – delovni list, stran 2.

	<p>Prve evropske odprave, v katerih so sodelovali pustolovci, misijonarji in popotniki, so začeli z raziskovanjem Nila, Konga in drugih večjih rek. Mogoče veste kdo so misijonarji?</p> <p>Tako je, misijonar je oseba, ki širi krščansko vero med nekristjani.</p>	<p>To so tisti, ki širijo krščansko vero.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>PPT predstavitev, drsnica 15.</p>
	<p>Na učno – delovnem listu in na projekciji imate zapisano kratko besedilo, ki ga je zapisal Ignacij Knoblehar, slovenski duhovnik in raziskovalec, ki je kot misijonar deloval v današnjem Sudanu. Na projekciji si lahko tudi ogledate Knobleharjevo sliko. Prosim, da si besedilo najprej vsak sam prebere, poglejte pa si tudi 2 vprašanji, ki sta zapisani pod besedilom. Časa imate 1 minuto, nato bomo šli skupaj čez vprašanji.</p>	<p><i>Poslušajo in si ogledujejo Knobleharjevo sliko.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Učno – delovni list, stran 2. PPT predstavitev, drsnica 16.</p>
	<p><i>(Opazujem, če vsi učenci berejo besedilo, kot jim je bilo naročeno.)</i></p>	<p><i>Vsak zase bere besedilo na učno – delovnem listu.</i></p>	<p>Individualna učna oblika.</p>	<p>Učno – delovni list, stran 2.</p>
	<p>Zdaj pa bi za začetek prosila nekoga, da na glas prebere besedilo, preden se lotimo vprašanj.</p>	<p><i>Učenka prebere.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda besedne demonstracije.</p>	<p>Učno – delovni list, stran 2.</p>
	<p>Pa začnimo kar s prvim vprašanjem. Naj ga nekdo prebere prosim.</p> <p>No kakšno je to okolje, je prijetno?</p>	<p>Kakšno je okolje, ki ga v besedilu opisuje Ignacij Knoblehar?</p> <p>Ni prijetno okolje, je bolj nevarno, ker so stalno prisotni krokodili.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p>	<p>Učno – delovni list, stran 2.</p>

	<p>Tako je. Iz besedila izvemo, da je Ignacija strah, saj so krokodili stalno prisotni. Kaj pa drugo vprašanje, bi prosila še nekoga, da ga prebere.</p> <p>No, kateri je ta predmet, brez katerega Ignacij ne bi dolgo ostal živ v Afriki?</p> <p>Tako je.</p>	<p>Kateri predmet je nujna oprema Ignacija Knobleharja pri njegovem raziskovanju Afrike?</p> <p>Sekira.</p>		
	<p>Torej kot smo videli v Ignacijevem opisu, prvi raziskovalci Afrike niso imeli lahkega dela. Mnoga območja so lahko raziskali le peš in stalno so se morali prebijati po rečnem toku navzgor, pri čemer so bili vsakodnevno v nevarnosti in mnogi raziskovalci so kmalu po prihodu v Afriko umrli zaradi napada divjih zveri, neznanih bolezni ali pa zaradi podnebja, za katerega sta značilni velika vročina in vlaga.</p> <p>Ker pa smo spoznali že enega izmed slovenskih raziskovalcev pa predlagam, da namenimo nekaj besed še dvema angleškima raziskovalcema, to sta David Livingstone in Henry Morton Stanley.</p> <p>Moža, ki sem ju našela, sta bila najbolj pomembna evropska raziskovalca Afrike.</p> <p>David Livingstone je bil misijonar, ki je raziskoval južno in srednjo Afriko. Prepotoval je Kalahari in odkril Viktorijine slapove na reki Zambezi. Bil je prvi raziskovalec, ki je prepotoval Afriko od vzhoda do zahoda in je postal pravi narodni heroj.</p>	<p><i>Poslušajo.</i></p> <p><i>Poslušajo</i></p> <p><i>Poslušajo in gledajo slike na PPT.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage in metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT predstavitev, drsnica 17.</p>

	<p>Ko je Livingstone umrl je njegovo delo nadaljeval novinar Henry Morton Stanley. Ta je prav tako prepotoval celino od vzhoda do zahoda, vendar je šel precej bolj severno kot Livingstone. (PPT, drsnica 17)</p> <p>Vsi prvi raziskovalci pa so pisali poročila o svojih odkrivanjih v Afriki, kmalu so na podlagi tega nastali mnogi stripi, romani in filmi, ki so burili domišljijo evropskega občinstva. (PPT, drsnica 18)</p> <p>Vidim, da ste trenutno bolj spremljali mojo razlago, tako da predlagam, da namenimo 3 minute, da skušate rešiti učno – delovne liste.</p>				
		<i>Poslušajo.</i>			PPT predstavitev, drsnica 18.
		<i>Poslušajo.</i>			
	<i>(Opazujem, če vsi rešujejo učno – delovne liste.)</i>	Rešujejo učno – delovne liste.	Individualna učna oblika.		Učno – delovni listi, stran 2.
	Sedaj pa imate še 1 minuto časa, da preverite rešitve na projekciji in dopišete kar vam manjka. (PPT, drsnica 19)	<i>Poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.		
	<i>(Opazujem, če vsi rešujejo učno – delovne liste.)</i>	<i>Preverjajo rešitve na projekciji in vpisujejo manjkajoče besede.</i>	Individualna učna oblika.		PPT predstavitev, drsnica 19. Učno – delovni listi, stran 2.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
10 minut	Za konec pa predlagam, da ponovimo znanje, ki smo ga danes osvojili, in sicer s križanko, ki vam jo bom razdelila. Najprej vsak zase rešite križanko, nato pa	<i>Poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	

bomo skupaj pregledali vaše odgovore. Časa imate 5 minut.			
<i>(Hodim po razredu in preverjam, če vsi rešujejo križanko.)</i>	<i>Rešujejo križanko.</i>	Individualna učna oblika. Križanka.	Križanka.
No pa preverimo, kako vam je šlo. Pa naj kar vsak prebere eno vprašanje oziroma trditev in pravilni odgovor. Pa začnimo.	Angleški raziskovalec, ki je odkril Viktorijine slapove. David Livingstone.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	Križanka (rešitve).
Pravilno. Kar naprej.	Slovenski raziskovalec Afrike. Ignacij Knoblehar.		
Res je. Pa gremo kar na številko 3.	Kraljestvo, ki je leta 335 uničilo Merojsko kraljestvo. Kraljestvo Aksum.		
Bravo, kar naprej.	Vzhodna in zahodna afriška obala sta med seboj trgovali z železom, kositrom in zlatom.		
Super nam gre, smo že skoraj pri koncu. Kar nadaljujmo s 5. vprašanjem.	Kako so Evropejci poimenovali Afriko?		

<p>Res je, pa gremo naslednjega.</p> <p>Tako je, pa kar sosed še zadnjega.</p> <p>Pravilno.</p>	<p>Črna celina.</p> <p>Oseba, ki širi krščansko vero med nekristjani je misijonar.</p> <p>Prvi evropski raziskovalci zahodne afriške obale so bili Portugalci.</p>		
<p>Tako, križanko smo rešili zdaj pa še domača naloga. Kot vidite na projekciji, želim, da se postavite v vlogo raziskovalca in da napišete pismo z vaše odprave po Afriki. Dobro se vživite v vlogo raziskovalca, ker bo najboljšo pismo dobilo lepo nagrado in se splača potruditi. Pri pisanju si pomagajte z učbenikom in napišite vsaj pol strani v vaših zvezkih. Navodila za domačo nalogo pa imate tudi na učno – delovnih listih. (PPT, drsnica 18)</p> <p>Pa smo prišli do konca naše ure. Danes ste se naučili kar nekaj novih stvari. Dokazali ste, da znate opisati afriška kraljestva v starem in srednjem veku, da znate označiti, kako so Evropejci poimenovali Afriko, da znate naštetih surovine s katerimi sta</p>	<p><i>Poslušajo.</i></p> <p><i>Poslušajo.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT predstavitev, drsnica 18.</p>

	<p>trgovali vzhodna in zahodna afriška obala in da znate navesti, kdo so bili prvi evropski raziskovalci zahodne afriške obale. Prav tako ste mi dokazali, da znate poimenovati osebo, ki širi krščansko vero med nekristjani, da znate poimenovati angleškega raziskovalca, ki je odkril Viktorijine slapove, prav tako pa znate poimenovati tudi slovenskega raziskovalca Afrike. S tem smo za danes zaključili.</p>			
--	--	--	--	--

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	Učno – delovni list (prazen)
PRILOGA 2 :	Učno – delovni list (rešitve)
PRILOGA 3 :	Križanka (prazna)
PRILOGA 4 :	Križanka (rešitve)
PRILOGA 5 :	PowerPoint predstavitev

Priloga 1: Učno delovni list (prazen)

POTOVANJE V SKRIVNOSTNO AFRIKO

učb. str.: 32 – 34

1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku

1. Na zemljevidu z ustrežno številko označi predele, kjer so se razprostirala kraljestva, ki so zapisana spodaj.

1 = Merojsko kraljestvo	4 = kraljestvo Benin
2 = kraljestvo Aksum	5 = kraljestvo Veliki Zimbabwe
3 = kraljestvo Mali	

a) stari vek

Mogočna kraljestva so se v Afriki razprostirala že v starem veku. Na območju zgornjega toka Nila se je nahajalo _____ kraljestvo, kjer so živeli Nubijci. Na območju današnje Etiopije se je razprostiralo kraljestvo _____, ki je leta 335 uničilo Merojsko kraljestvo.

b) srednji vek

Kraljestva pa so obstaja tudi ob koncu srednjega veka. Na zahodu Afrike se je razprostiralo kraljestvo _____. V 15. stoletju se je v okolici Gvinejskega zaliva razprostiralo kraljestvo _____, ki je gradilo veličastna mesta. Ob reki Zambezi se je razprostiralo kraljestvo _____.

Vsa omejena afriška kraljestva so bila ves čas v medsebojnem kontaktu, med njimi je prihajalo do _____ in trgovanja. Vzhodna in zahodna obala sta med seboj trgovali z:

- ❖ _____,
- ❖ _____,
- ❖ _____.

2. Prvi stiki Evropejcev z Afriko

- ❖ Evropejci so že v srednjem veku poznali obale severne Afrike. Afriko so poimenovali **črna celina**.
- ❖ Evropejci so se raziskovanja Afrika bali zaradi **drugačnega podnebja, divjih živali in neznanih bolezn**.
- ❖ **Sahara** je Evropejcem predstavljala veliko oviro.
- ❖ Prvi Evropejec, ki je obplul afriško obalo je bil **Vasco de Gama**, ki je na pot krenil že leta 1497.
- ❖ Afrika je ostala za Evropejce skrivnostna vse do **19. stoletja**.

3. Prvi raziskovalci notranjosti Afrike

V 19. stoletju je v Evropi prišlo do _____, kot posledica pa so evropske države začele iskati **surovine in tržišče** za svoj industrijski razvoj. Afrika je bila za Evropejce prava zakladnica, saj je imela ogromne zaloge _____ ter _____. V prvih odpravah so sodelovali _____ in pustolovci, ki so začeli z raziskovanjem ob velikih rekah kot sta _____ in _____.

Slovenski misijonar, Ignacij Knoblehar, je svoje raziskovanje Afrike opisal takole:

»Za sosede imam krokodile; dan na dan jih vidim plavati po reki gor in dol. Tudi ponoči me jih je strah, zato imam skoraj zmeraj sekiro zraven sebe, da bi ga čresnil, če bi kateri prišel pome.«

- 1 Kakšno je okolje, ki ga v besedilu opisuje Ignacij Knoblehar?

 - 2 Kateri predmet je nujna oprema Ignacija Knobleharja pri njegovem raziskovanju Afrike?

- ❖ **Ignacij Knoblehar** je bil slovenski misijonar, ki je raziskoval notranjost Afrike.
 - ❖ **David Livingstone** je bil angleški misijonar, ki je raziskoval _____ in _____ Afriko. Prepotoval je Kalahari in odkril Viktorijine slapove na reki Zambezi. Kot prvi raziskovalec je prepotoval Afriko od _____ do zahoda.
 - ❖ **Henry Morton Stanley** je bil po poklicu novinar. Po smrti Livingstona je nadaljeval njegovo raziskovanje.

DOMAČA NALOGA: Postavite se v vlogo raziskovalca. Vaše raziskovanje je napeto in nevarno. Srečate ogromno divjih živali in obiščete preostanke mogočnih kraljestev. Napišite pismo z vaše odprave, pri pisanju si lahko pomagate z učbenikom. Vaš zapis naj bo dolg vsaj pol strani v vašem zvezku.

Priloga 2: Učno delovni list (rešitve)

POTOVANJE V SKRIVNOSTNO AFRIKO

učb. str.: 32 – 34

1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku

1. Na zemljevidu z ustrežno številko označi predele, kjer so se razprostirala kraljestva, ki so zapisana spodaj.

1 = Merojsko kraljestvo	4 = kraljestvo Benin
2 = kraljestvo Aksum	5 = kraljestvo Veliki Zimbabwe
3 = kraljestvo Mali	

a) stari vek

Mogočna kraljestva so se v Afriki razprostirala že v starem veku. Na območju zgornjega toka Nila se je nahajalo **Merojsko** kraljestvo, kjer so živeli Nubijci. Na območju današnje Etiopije se je razprostiralo kraljestvo **Aksum**, ki je leta 335 uničilo Merojsko kraljestvo.

b) srednji vek

Kraljestva pa so obstaja tudi ob koncu srednjega veka. Na zahodu Afrike se je razprostiralo kraljestvo **Mali**. V 15. stoletju se je v okolici Gvinejskega zaliva razprostiralo kraljestvo **Benin**, ki je gradilo veličastna mesta. Ob reki Zambezi se je razprostiralo kraljestvo **Veliki Zimbabwe**.

Vsa omejena afriška kraljestva so bila ves čas v medsebojnem kontaktu, med njimi je prihajalo do **bojev** in trgovanja. Vzhodna in zahodna obala sta med seboj trgovali z:

- ❖ **železom,**
- ❖ **kositrom,**
- ❖ **zlatom.**

2. Prvi stiki Evropejcev z Afriko

- ❖ Evropejci so že v srednjem veku poznali obale severne Afrike. Afriko so poimenovali **črna celina**.
- ❖ Evropejci so se raziskovanja Afrika bali zaradi **drugačnega podnebja, divjih živali in neznanih bolezni**.
- ❖ **Sahara** je Evropejcem predstavljala veliko oviro.
- ❖ Prvi Evropejec, ki je obplul afriško obalo je bil **Vasco de Gama**, ki je na pot krenil že leta 1497.
- ❖ Afrika je ostala za Evropejce skrivnostna vse do **19. stoletja**.

3. Prvi raziskovalci notranjosti Afrike

V 19. stoletju je v Evropi prišlo do **industrializacije**, kot posledica pa so evropske države začele iskati **surovine in tržišče** za svoj industrijski razvoj. Afrika je bila za Evropejce prava zakladnica, saj je imela ogromne zaloge **rud** ter **kmetijske zemlje**. V prvih odpravah so sodelovali **misijonarji** in pustolovci, ki so začeli z raziskovanjem ob velikih rekah kot sta **Nil** in **Kongo**.

Slovenski misijonar, Ignacij Knoblehar, je svoje raziskovanje Afrike opisal takole:

»Za sosede imam krokodile; dan na dan jih vidim plavati po reki gor in dol. Tudi ponoči me jih je strah, zato imam skoraj zmeraj sekiro zraven sebe, da bi ga čresnil, če bi kateri prišel pome.«

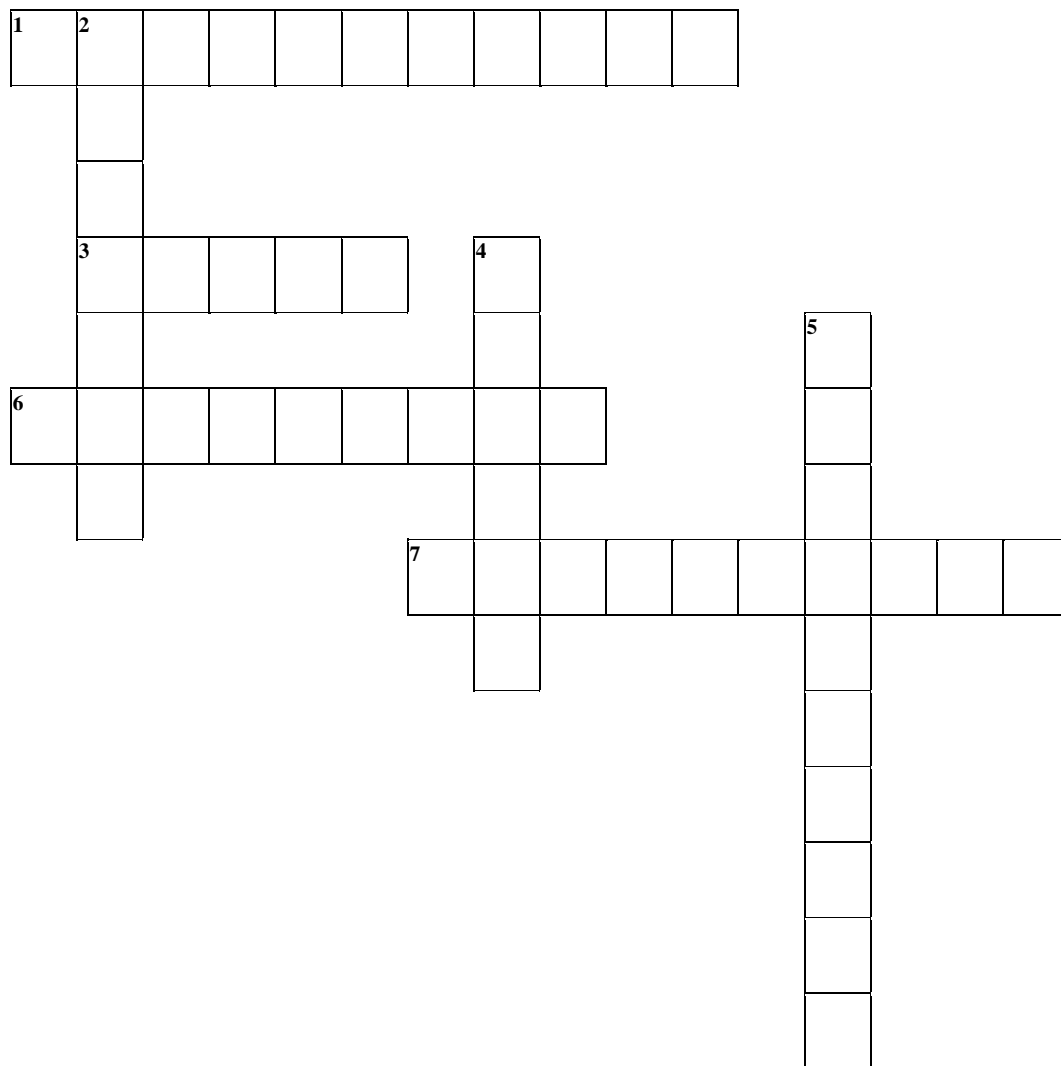
- 1 Kakšno je okolje, ki ga v besedilu opisuje Ignacij Knoblehar?
Nevarno. Stalno so prisotni krokodili.
 - 2 Kateri predmet je nujna oprema Ignacija Knobleharja pri njegovem raziskovanju Afrike?
Sekira.
- ❖ **Ignacij Knoblehar** je bil slovenski misijonar, ki je raziskoval notranjost Afrike.
 - ❖ **David Livingstone** je bil angleški misijonar, ki je raziskoval **južno** in **srednjo** Afriko. Prepotoval je Kalahari in odkril Viktorijine slapove na reki Zambezi. Kot prvi raziskovalec je prepotoval Afriko od **vzhoda** do zahoda.
 - ❖ **Henry Morton Stanley** je bil po poklicu novinar. Po smrti Livingstona je nadaljeval njegovo raziskovanje.

DOMAČA NALOGA: Postavitev se v vlogo raziskovalca. Vaše raziskovanje je napeto in nevarno. Srečate ogromno divjih živali in obiščete preostanke mogočnih kraljestev. Napišite pismo z vaše odprave, pri pisanju si lahko pomagate z učbenikom. Vaš zapis naj bo dolg vsaj pol strani v vašem zvezku.

Priloga 3: Križanka (prazna)

Potovanje v skrivnostno Afriko

Pred teboj se nahaja križanka, s katero boš ponovil/ponovila svoje znanje o raziskovanju Afrike. Pa srečno!

Počez:

1. Angleški raziskovalec, ki je odkril Viktorijine slapove (David).
3. Kraljestvo, ki je leta 335 uničilo Merojsko kraljestvo.
6. Oseba, ki širi krščansko vero med nekristjani.
7. Prvi evropski raziskovalci zahodne

Navzdol:

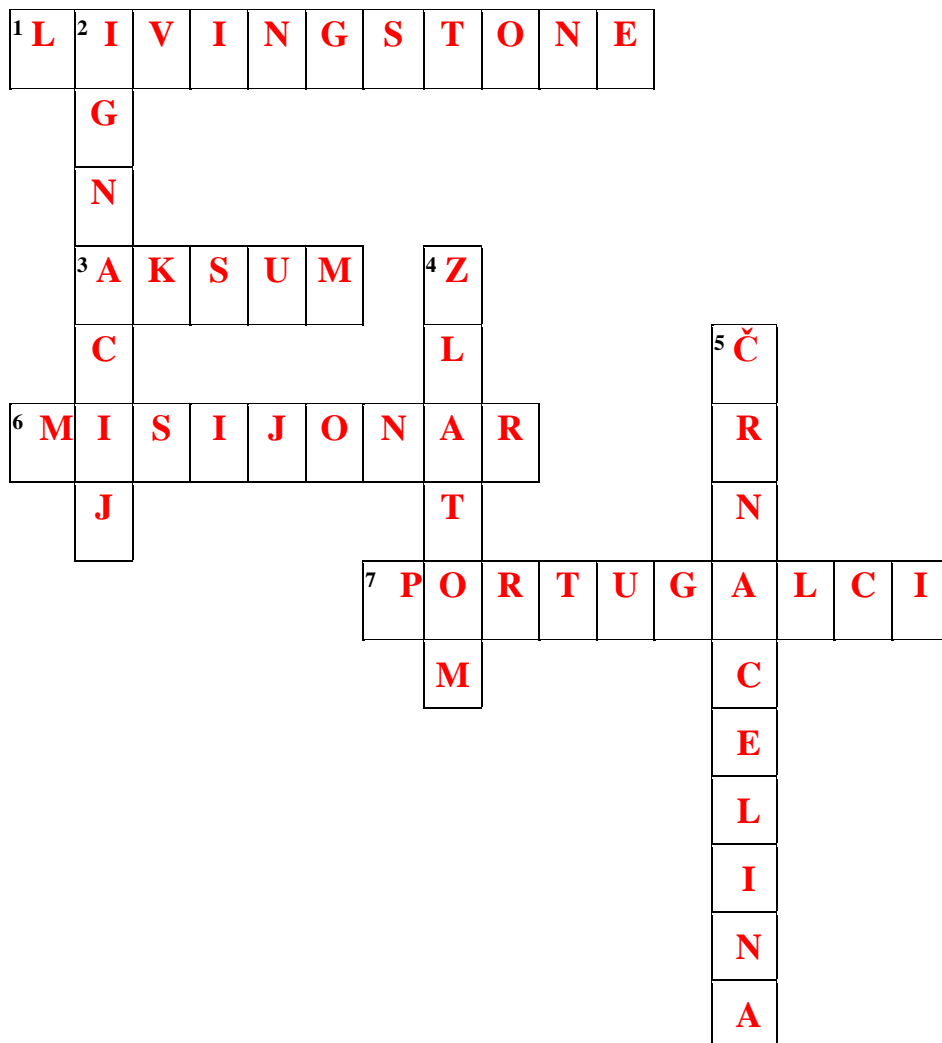
2. Slovenski raziskovalec Afrike (Knoblehar)
4. Vzhodna in zahodna afriška obala sta med seboj trgovali z železom, kositrom in _____.
5. Kako so Evropejci poimenovali Afriko?

afriške obale.

Priloga 4: Križanka (rešitve)

Potovanje v skrivnostno Afriko

Pred teboj se nahaja križanka, s katero boš ponovil/ponovila svoje znanje o raziskovanju Afrike. Pa srečno!

Počez:

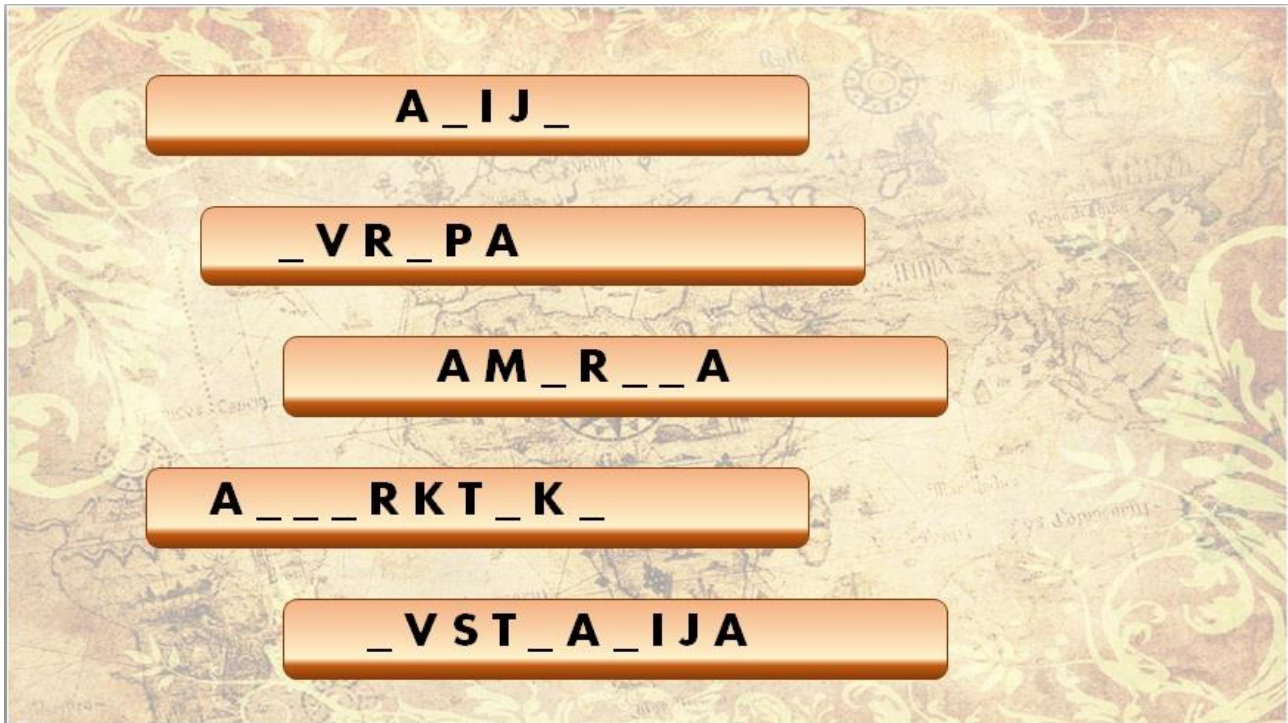
1. Angleški raziskovalec, ki je odkril Viktorijine slapove (David).
3. Kraljestvo, ki je leta 335 uničilo Merojsko kraljestvo.
6. Oseba, ki širi krščansko vero med nekristjani.
7. Prvi evropski raziskovalci zahodne afriške obale.

Navzdol:

2. Slovenski raziskovalec Afrike (Knoblehar)
4. Vzhodna in zahodna afriška obala sta med seboj trgovali z železom, kositrom in _____.
5. Kako so Evropejci poimenovali Afriko?

Priloga 5: PowerPoint predstavitev

DRSNICA 1

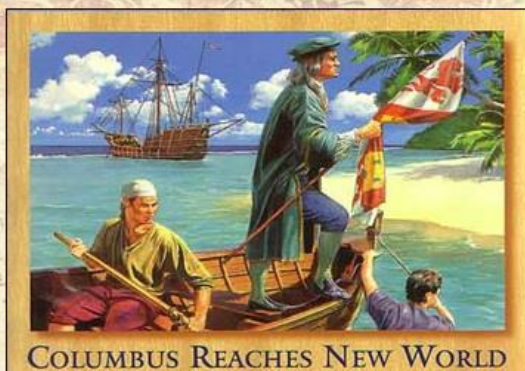
DRSNICA 2

DRSNICA 3

Marco Polo
(1271 – 1295)

Krištof Kolumb
(1492)

Roald Amundsen
(1910 – 1912)

James Cook
(1770)

DRSNICA 4

POTOVANJE V SKRIVNOSTNO AFRIKO

1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku.
2. Prvi stiki Evropejcev z Afriko.
3. Prvi raziskovalci notranjosti Afrike.

DRSNICA 5

NAUČILI SE BOSTE ...

- Opisati Merojsko kraljestvo, kraljestvo Aksum, kraljestvo Mali, kraljestvo Benin in kraljestvo Veliki Zimbabve.
- Označiti, kako so Evropejci poimenovali Afriko.
- Našteti surovine, s katerimi sta trgovali vzhodna in zahodna afriška obala.
- Navesti kdo so bili prvi evropski raziskovalci zahodne afriške obale.
- Poimenovati osebo, ki širi krščansko vero med nekristjani.
- Poimenovati angleškega raziskovalca, ki je odkril Viktorijine slapove.
- Poimenovati slovenskega raziskovalca Afrike.

DRSNICA 6

1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku

STARI VEK

Merojsko kraljestvo

- Nubijci.
- Zgornji tok Nila.

1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku

STARI VEK

Kraljestvo Aksum

- Današnja Etiopija.
- Uniči Merojsko kraljestvo (335).
- Krščanska vera.

1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku

SREDNJI VEK

Kraljestvo Mali

- Z Afrike.
- Med 1200 in 1500.

1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku

SREDNJI VEK

Kraljestvo Benin

- 15. stoletje.
- S zaledje Gvinejskega zaliva.
- Veličastna mesta.

1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku

SREDNJI VEK

Kraljestvo Veliki Zimbabwe

- Ob reki Zambezi.

DRSNICA 11

1. Afriška kraljestva v starem in srednjem veku

- Medsebojni kontakt kraljestev.
- Prihajalo do bojev in trgovanja.
- Železo, kositer in zlato.

DRSNICA 12

UČNO – DELOVNI LIST – rešitve

a) stari vek

Mogočna kraljestva so se v Afriki razprostirala že v starem veku. Na območju zgornjega toka Nila se je nahajalo **Merojsko** kraljestvo, kjer so živeli Nubijci. Na območju današnje Etiopije se je razprostiralo kraljestvo **Aksum**, ki je leta 335 uničilo **Merojsko** kraljestvo.

DRSNICA 13

UČNO – DELOVNI LIST – rešitve

b) srednji vek

Kraljestva pa so obstaja tudi ob koncu srednjega veka. Na zahodu Afrike se je razprostiralo kraljestvo **Mali**. V 15. stoletju se je v okolici Gvinejskega zaliva razprostiralo kraljestvo **Benin**, ki je gradilo veličastna mesta. Ob reki Zambezi se je razprostiralo kraljestvo **Veliki Zimbabwe**.

Vsa omejena afriška kraljestva so bila ves čas v medsebojnem kontaktu, med njimi je prihajalo do **bojev** in trgovanja. Vzhodna in zahodna obala sta med seboj trgovali z:

železom,
kositrom,
bakrom.

DRSNICA 14

2. Prvi stiki Evropejcev z Afriko

- Že v srednjem veku poznali obale S Afrike → črni kontinent.
- Drugačno podnebje, divje živali in neznane bolezni.
- Sahara → velika ovira.
- Vasco de Gama (1497).
- Do 19. stoletja Afrika za Evropejce ostane skrivnostna.

3. Prvi raziskovalci notranjosti Afrike

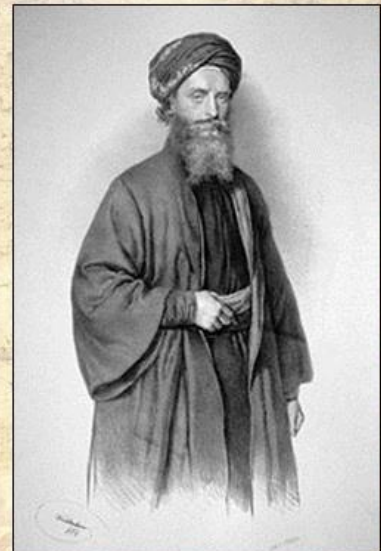
- 19. stoletje Evropa → industrializacija → iskanje surovin in tržišča.
- Afrika je ponujala ogromne zaloge rud in kmetijsko zemljo.
- Misijonarji in pustolovci.
- Raziskovanje ob velikih rekah (Nil, Kongo).

3. Prvi raziskovalci notranjosti Afrike

Slovenski misijonar, Ignacij Knoblehar, je svoje raziskovanje Afrike opisal takole:

»Za sosede imam krokodile; dan na dan jih vidim plavati po reki gor in dol. Tudi ponoči me jih je strah, zato imam skoraj zmeraj sekuro zraven sebe, da bi ga čresnil, če bi kateri prišel pome.«

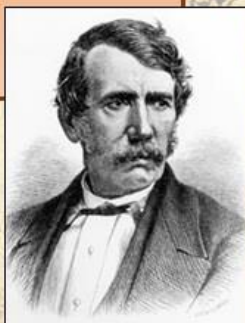
1. Kakšno je okolje, ki ga v besedilu opisuje Ignacij Knoblehar?
2. Kateri predmet je nujno oprema Ignacija Knobleharia pri njegovem raziskovanju Afrike?

3. Prvi raziskovalci notranjosti Afrike

DAVID LIVINGSTONE

- Angleški misijonar.
- Južna in srednja Afrika (Kalahari, Viktorijini slapovi).
- Prvi prepotoval Afriko od vzhoda do zahoda.
- Narodni heroj.

HENRY MORTON STANLEY

- Novinar.
- Po smrti Livingstona je nadaljeval njegovo raziskovanje (gre bolj severno).

3. Prvi raziskovalci notranjosti Afrike

- Raziskovalci so pisali poročila o svojih odkritjih v Afriki.
- Filmi, stripi, romani.

DOMAČA NALOGA

Postavite se v vlogo raziskovalca. Vaše raziskovanje je napeto in nevarno. Srečate ogromno divjih živali in obiščete preostanke mogočnih kraljestev. Napišite pismo z vaše odprave, pri pisanju si lahko pomagate z učbenikom. Vaš zapis naj bo dolg vsaj pol strani v vašem zvezku.

HOW I FOUND
LIVINGSTONE
IN
CENTRAL AFRICA
HENRY M. STANLEY

DRSNICA 19

UČNO – DELOVNI LIST – rešitve

V 19. stoletju je v Evropi prišlo do **industrializacije**, kot posledica pa so evropske države začele iskati **surovine in tržišče** za svoj industrijski razvoj. Afrika je bila za Evropejce prava zakladnica, saj je imela ogromne zaloge **rud** ter **kmetijske zemlje**. V prvih odpravah so sodelovali **misijonarji** in pustolovci, ki so začeli z raziskovanjem ob velikih rekah kot sta **Nil** in **Kongo**.

David Livingstone je bil angleški misijonar, ki je raziskoval **južno** in **srednjo** Afriko. Prepotoval Kalahari in odkril Viktorijine slapove na reki Zambezi. Kot prvi raziskovalec je prepotoval Afriko od **vzhoda** do zahoda.

Univerza v Ljubljani
**FILZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

**UČNA PRIPRAVA:
ITALIJA V OBDOBJU HUMANIZMA IN RENESANSE**

IME IN PRIIMEK:
Sara Štangelj
Katja Mencigar

DATUM: 1. 6. 2017

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8. razred	
Datum:	1. junij 2017	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Nov pogled na svet in človeka
	Poglavje iz učbenika:	Evropejcem znani svet postaja vse večji
Učna enota – naslov učne ure:	Italija v obdobju humanizma in renesanse	
Učne oblike:	<ul style="list-style-type: none"> - frontalna učna oblika - individualna učna oblika - parna učna oblika 	
Učne metode:	<ul style="list-style-type: none"> - metoda razlage - metoda razgovora - metoda slikovne demonstracije - metoda grafičnih izdelkov - metoda dela s slikovnimi viri 	
Učne tehnike:	<ul style="list-style-type: none"> - izdelovanje miselnega vzorca - križanka 	
Cilji iz učnega načrta:	<p>Učenci</p> <ul style="list-style-type: none"> - »na zemljevidu predstavijo politično podobo Italije v času humanizma in renesanse - pojasnijo gospodarske značilnosti razvoja držav v Italiji.« (Učni načrt, zgodovina, osnovna šola, 2011, str. 17) 	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati ureditev Italije v obdobju humanizma in renesanse - naštetiti italijanske mestne države in povedati s katerimi gospodarskimi dejavnostmi so se ukvarjale - pojasniti zakaj so bila ravno ta mesta pomembna za razmah humanizma in renesanse - naštetiti najvplivnejši družini, ki sta živeli v Firencah in Milanu in pojasniti, kakšen pomen sta imeli za razvoj znanosti in umetnosti
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivno poslušati, opazovati, pisati - razbrati iz zemljevida, kje so se nahajale italijanske mestne države - samostojno uporabljati učbenik - izdelovati miselne vzorce

	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kazati ustrezen odnos do preteklosti - vrednotiti kulturno dediščino in preteklost - ugotoviti pomen humanizma in renesanse za nadaljnji zgodovinski razvoj - razvijati odgovoren in pozitiven odnos do ohranjanja evropske kulturne dediščine
Učne etape:	<ul style="list-style-type: none"> - Uvajanje - Obravnavanje nove učne snovi - Urjenje - Ponavljanje 	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bogate mestne države Italije 2. Benetke 3. Firence in družina Medici 4. Milano in družina Sforza 5. Genova 	
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - učbenik (Krumpak, A., 2016, str. 38-40) - učno-delovni list - ponovitveni list - PowerPoint predstavitev (z zapisom učne snovi)
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> - LCD projektor - računalnik - elektronska tabla - elektronsko pisalo
Medpredmetne povezave z vsebinami:	<ul style="list-style-type: none"> - geografija (učenci se spoznavajo z zemljevidom Italije in ostale Evrope) - slovenščina (učenci zapisujejo snov, poslušajo v slovenščini, oblikujejo slovnično primerne odgovore) - likovna vzgoja (učenci narišejo svoj miseln vzorec, učenci spoznajo dela velikih umetnikov – Michelangela, Botticellija) - fizika (učenci se pogovarjajo o astronomu Galileju Galilei) 	
Novi pojmi s pojasnilom:	<ul style="list-style-type: none"> - mestna država — ureditev države, avtonomna združba, katere središče je trg - dož — vladar Benetk - muransko steklo — steklo iz katerega izdelujejo zelo znane in cenjene izdelke na otoku Murano v Benetkah - volнено sukno — tkanina iz volne - sviloprejka — nočni metulj, iz zapredka katerega pridobivajo svilo - založništvo — izvajalec dela prejme material in denar v naprej, ki ga je plačal kupec, šele nato izvajalec izdelava izdelek 	

Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/page/uploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (23. 5. 2017).
	Učna priprava	Učbenik: Krumpak, Andrej. <i>Novi vek, Zgodovina za 8. razred osnovne šole</i> . Ljubljana: Modrijan založba, 2016, str. 38 - 40.
	Učno-delovni listi	Učno-delovni list Bogate mestne države: Učbenik: Krumpak, Andrej. <i>Novi vek, Zgodovina za 8. razred osnovne šole</i> . Ljubljana: Modrijan založba, 2016, str. 38. Datum dostopa: 23. 5. 2017 Učno-delovni list Firenze: Slika 1: Lorenzo De Medici Veličastni https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/4/4f/Lorenzo_de%27_Medici-ritratto_face.jpg (Dostop: maj 2017) Slika 2: Firenze http://idealinthewest.com/wp-content/uploads/2010/11/florence1493.png (Dostop: maj 2017) Slika 3: kip Davida, Michelangelo https://img.rtvsl.si/_up/upload/2013/02/28/64968673_david6.jpg (Dostop: maj 2017) Učno-delovni list Genova: Slika 1: zemljevid http://freecoloringpageforkids.com/wp-content/uploads/2017/04/outline-map-of-europe-with-countries-labeled-world-blank-with-best-country-countries-maps-labeled-photos-map-of.jpg (Dostop: maj 2017)
	PowerPoint	Datum dostopa: 23. 5. 2017 Stran 1: Slika Davida: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a0/%27David%27_by_Michelangelo_Fir_JBU002.jpg/800px-%27David%27_by_Michelangelo_Fir_JBU002.jpg (Dostop: maj 2017) Slika Lorenza de' Medici Veličastnega:

		<p>https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/4/4f/Lorenzo de%27 Medici-ritratto face.jpg (Dostop: maj 2017) Slika Firenc: http://www.turtur.si/sites/all/files/styles/colorbox/public/bigstock Renaissance cathedral Santa Ma 27274457 1.jpg?itok=95LCPJxx (Dostop: maj 2017) Slika muranskega stekla: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fd/Murano paper weights.JPG (Dostop: maj 2017) Slika Vitruvijevega človeka: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fd/Murano paper weights.JPG (Dostop: maj 2017) Stran 2: Slika zemljevida renesančne Italije: https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/06/87/df/0687df64f86003237d7bdc5162ae057d.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 6: Slika zemljevida Benetk: http://viz.dwrl.utexas.edu/files/braun_hogenberg_i_43_b1.jpeg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 7: Slika Firenc: http://idealinthewest.com/wp-content/uploads/2010/11/florence1493.png (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 8: Slika zapredka: https://ellascreations.files.wordpress.com/2014/10/silk-kokons.jpg (Dostop: maj 2017) Slika sviloprejke: https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/85/fa/d7/85fad7674490aa0e3fc036fe3d88720f.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 9: Slika palače Medičejcev:</p>
--	--	--

		<p>https://c1.staticflickr.com/5/4151/5155257068_36645665dd_b.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 10: Slika palače Medičejcev, notranjost: https://c1.staticflickr.com/7/6119/6277710776_fbb_e0c5108_b.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 11: Slika Galilea Galilei: https://www.universetoday.com/wp-content/uploads/2009/12/galileo-e1435358932718.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 12: Slika portret Michelangela: http://www.pilloledistoria.it/wp-content/uploads/2014/05/Michelangelo_1.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 13: Slika Stvarjenje Adama: http://www.michelangelo.org/images/artworks/the-creation-of-adam.jpg (Dostop: maj 2017) Slika Davidovega kipa: http://www.theworldisabook.com/wp-content/uploads/2015/04/David-Statue-Florence.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 14: Slika Rojstvo Venere: https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/85/fa/d7/85fad7674490aa0e3fc036fe3d88720f.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 15: Slika zemljevida Milana: http://www.aboutmilan.com/Milan-images/vecchia_milano1.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 16:</p>
--	--	---

		<p>Slika Portret Ludovica Sforza: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8f/Pala_Sforzesca_-_detail_01.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Slika gradu družine Sforza: http://www.milanocard.it/wp-content/uploads/2016/10/castello-sforzesco-milano.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 17: Slika Leonardo Da Vinci: http://az616578.vo.msecnd.net/files/2016/03/08/635929921059029007-756695330_maxresdefault.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 18: Slika Genove: http://www.markscott.biz/pix/genova/Genova_Pirate_Map.jpg (Dostop: maj 2017)</p> <p>Stran 19: Slika neoznačenega zemljevida Evrope: http://freecoloringpageforkids.com/outline-map-of-europe-with-countries-labeled/outline-map-of-europe-with-countries-labeled-world-blank-with-best-country-countries-maps-labeled-photos-map-of/ (Dostop: maj 2017)</p> <p>Učbenik: Krumpak, Andrej. <i>Novi vek, Zgodovina za 8. razred osnovne šole</i>. Ljubljana: Modrijan založba, 2016, str. 38.</p>
	Ponavljalni list	<p>Učbenik: Krumpak, Andrej. <i>Novi vek, Zgodovina za 8. razred osnovne šole</i>. Ljubljana: Modrijan založba, 2016, str. 38 – 40.</p>

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	Dober dan učenci! Danes bomo začeli z novo snovjo. Obdobje, o katerem bomo govorili danes, smo sicer že obravnavali, danes pa ga bomo spoznali še bolj podrobno, predvsem v povezavi z eno državo. Sedaj vam bom pokazala nekaj slik, vi pa poskušajte s pomočjo teh slik ugotoviti, o katerem obdobju in kateri državi bomo danes govorili.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
	Pokažem PPT s slikami.	Učenci si ogledujejo slike.	Frontalna učna oblika Metoda slikovne demonstracije	PPT predstavitev str. 1
	Ste že ugotovili o čem bomo danes govorili? Tako je. Sedaj pa si v zvezek prepisite naslov iz PowerPointa.	- O Italiji v obdobju humanizma in renesanse.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	PPT predstavitev str. 1
		Učenci prepisujejo naslov.	Individualna učna oblika	PPT predstavitev str. 2
	Danes si bomo torej pogledali razdelitev in ureditev Italije v 15. stoletju. Obravnavali bomo nekaj najpomembnejših mest iz tistega časa kot so: Benetke, Firenze, Genova, Milano, kako so se gospodarsko razvijale in kakšen pomen so imele za takratni razvoj	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT predstavitev str. 3

	umetnosti.			
	V tej učni uri se boste naučili: - opisati ureditev Italije v obdobju humanizma in renesanse, - naštetiti italijanske mestne države in povedati s katerimi gospodarskimi dejavnostmi so se ukvarjale, - pojasniti zakaj so bila ravno ta mesta pomembna za razmah humanizma in renesanse, - naštetiti najvplivnejši družini, ki sta živeli v Firencah in Milanu in pojasniti, kakšen pomen sta imeli za razvoj znanosti in umetnosti.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT predstavitev str. 4

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUKAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Bogate mestne države 7 minut	Sedaj vam bom razdelila delovni list, ki ga boste med mojo razlago dopolnili.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
	Današnja Italija je bila v 15. stoletju razdeljena na mestne države oziroma republike, v katerih je imelo oblast mestno plemstvo. Države so se med seboj velikokrat spopadale za vpliv. Številna mesta v severnem in srednjem delu dežele so imela razvito trgovino. Bila so središča mestnih držav, ki so pospešeno razvijale trgovino in obrt, izven mest pa tudi poljedelstvo. Bogati trgovci so se ukvarjali z bančništvom in založništvom. Poslovali so povsod po razviti Evropi tedanjega časa pa tudi zunaj nje. V bogatih mestih kot so: Benetke, Genova, Milano, Firenze in tudi v	Učenci poslušajo in dopolnjujejo učno-delovno list.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	Učno-delovni list Bogate mestne države

	drugih mestih se je močno razvijala umetnost. Vendar pa ni povsod vladalo blagostanje. V podeželskem zaledju pa tudi v mestih je bilo veliko revežev.			
	Upam, da vam je uspelo rešiti delovni list. Na PowerPointu imate rešitve. Preverite, če ste pravilno napisali in dopolnite, kar še niste uspeli potem pa list vložite v zvezek, da ga ne boste izgubili.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
		Učenci preverijo rešitve.	Individualna učna oblika	Učno-delovni list Bogate mestne države PPT predstavitev str. 5
	Iz tega, kar smo do zdaj povedali, kaj bi rekli: zakaj so bila ravno ta mesta pomembna za razmah humanizma in renesanse? Tako je.	- Ker so bila to bogata mesta, so lahko denarno podpirala umetnike in znanstvenike, da so lahko ti ustvarjali.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	

2. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Benetke 5 minut	Sedaj bomo prešli na prvo mestno državico, ki jo zagotovo vsi poznate, kajti leži blizu nas. Ali že veste o kateri državici govorim? Je že bil kdo v Benetkah? Po čem pa so znane Benetke?	Učenci poslušajo in odgovarjajo. - Ja, o Benetkah. - Ja/Ne - Po kanalih, po steklu...	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	
	Benetke so bile središče Beneške republike. Obstajale so od 9. do 18.	Učenci poslušajo.	Frontalna	PPT predstavitev

	<p>stoletja. Vodil jih je dož. Kasneje so vedno večji pomen dobivali bogati plemiči, ki so dejansko vodili državo. Imele so največjo mornarico v Evropi, kar jim je omogočilo razcvet trgovine. Dobički od trgovine so omogočili razvoj bančništva in obrti. Najbolj znana obrtna dejavnost je bila steklarska.</p>		učna oblika Metoda razlage	ev str. 6
	Sedaj vam dam dve minuti časa, da si prepisete snov v zvezek.	Učenci poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
		Prepišejo si snov iz PPT predstavitev.	Individualna učna oblika	PPT predstavitev ev str. 6

3. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
<p>Firence in družina Medici</p> <p>7 minut</p>	<p>Pomembna mestna država v Italiji so bile tudi Firence. Spoznali bomo najpomembnejše podatke o Firencah. Pred seboj imate učno-delovni list, izpolnite ga spotoma, ko bomo govorili o posameznem podatku.</p> <p>Firence so že v 12. stoletju postale središče bančništva in trgovine.</p>	Učenci poslušajo in odgovarjajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT predstavitev ev str. 7 Učno-delovni list Firence
	<p>Kako pa so se imenovali prebivalci Firenc?</p> <p>Da, to so bili Florentinci. Po čem pa so poznani Florentinci?</p> <p>Florentinci so se ukvarjali s proizvodnjo svile in volnenega</p>	<p>Učenci poslušajo, odgovarjajo in zapisujejo podatke.</p> <p>- Florentinci.</p> <p>- Ne vem. (Kot</p>	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	PPT predstavitev ev str. 7 Učno-delovni list Firence

	sukna. Imeli so svoja gojišča sviloprejke in nasade belih murv. Kaj pa je to sviloprejka?	proizvajalci svile.) - Metulj, ki izdeluje svilo.		
	Sviloprejka je nočni metulj, ki s svojim zapredkom proizvede svilo. Bela murva pa je rastlina, s katero se sviloprejka prehranjuje. Svila in volneno sukno sta Florentincem prinašala veliko dobička. Firenze so v 14. stoletju postale eno izmed najpomembnejših središč renesanse.	Učenci poslušajo in zapisujejo podatke.	Frontal na učna oblika Metoda razlage Metoda slikovne demonstracije	PPT predstavitev str. 8 Učno-delovni list Firenze
	V Firencah je imela ena bogata rodbina najvidnejšo vlogo v državi. Katera?	Učenci poslušajo, odgovarjajo in zapisujejo podatke. - Medičejci	Frontal na učna oblika Metoda razgovora	PPT predstavitev str. 7 Učno-delovni list Firenze
	Da, to so bili Medičejci, ki so živeli v tej palači (PowerPoint predstavitev). To pa je bil Lorenzo de Medici Veličastni. (PowerPoint predstavitev). Medičejci so bili podporniki znanosti. Med drugim so pod svoje okrilje vzeli astronoma Galilea Galilei, ki je na sliki. (PowerPoint predstavitev) Bili so tudi veliki podporniki umetnosti. Podpirali so tako Michelangela kot tudi Botticellija. (slike na PowerPoint predstavitvi) Tukaj vidite portret Michelangela.	Učenci poslušajo in zapisujejo podatke.	Frontal na učna oblika Metoda razlage Metoda slik. demonstracije	PPT predstavitev str. 9, 10 Učno-delovni list Firenze PPT str. 11 PPT str. 12
	Tukaj pa sta njegovi najbolj znani stvaritvi. Mogoče veste kako se imenujeta? Tukaj pa je najpomembnejše delo slikarja Botticellija. Morda tudi za to delo veste kako se imenuje?	- Kip Davida in Stvarjenje Adama -Rojstvo Venere	Frontal na učna oblika Metoda dela s slikovnimi viri	PPT str. 13 PPT str. 14

	Zakaj pa mislite, da so omenjeni slikarji in kiparji tako opevani?	-(Odgovori bolj osebne narave) Zaradi natančnosti./Zaradi barv./ Zaradi religioznega motiva.		
	Miselni vzorec imate sedaj izpolnjen, vložite ga v zvezek in ga ne izgubite, saj je to vaš zapis snovi.	Učenci poslušajo in pospravijo liste.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	Učno-delovni list Firence

4. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Milano in družina Sforza 10 minut	Sedaj bomo spoznali zadnjo izmed bogatih mestnih držav Italije. Katera je ta?	Učenci poslušajo in odgovarjajo. - Milano.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	
	Razdelite se v pare. (Učitelj nadzoruje učence ob tem, ko se razdelijo v pare. Pomaga učencem, da se razdelijo v pare.) Odprite učbenik na strani 40. Preberite besedilo o mestni državi Milano in v paru naredite miselni vzorec, ki bo vključeval vse pomembne podatke v povezavi z mestno državo Milano. Pomagate si lahko z miselnim vzorcem za mestno državo Firence. Delate v paru, vendar pa naj vsak posameznik miselni vzorec nariše v zvezek.	Učenci poslušajo, se razdelijo v pare.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	Učbenik str. 40
	Učitelj nadzoruje delo učencev. Hodi po razredu, pomaga, če je potrebno. Sproti pregleduje miselne vzorce in popravi, če je kaj narobe.	Učenci v paru izdelujejo miselni vzorec pomembnejših podatkov mestne države Milano.	Parna učna oblika Metoda grafičnih	Učbenik str. 40

			izdelko v	
	Imamo kakšnega prostovoljca, ki bi miselni vzorec, ki ga je ustvaril v paru, narisal na elektronsko tablo?	Učenci poslušajo. Oglasi se prostovoljec.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
	Učitelj preveri narisani miselni vzorec in popravi, če je potrebno. Popravite svoje miselne vzorce, če vam kaj manjka. Pomagate si lahko tudi z mojo verzijo miselnega vzorca. (Pokaže tudi svojo verzijo, ki je na PowerPoint predstavitvi)	Učenec prostovoljec riše na elektronsko tablo, ostali učenci tiho gledajo. Učenci pri sebi dopolnijo, popravijo miselne vzorce.	Frontalna učna oblika Metoda grafičnih izdelkov Metoda razlage	Elektronska tabla (elek. pisalo) PPT predstavitev str. 15
	Poglejmo si še sliko palače družine Sforze in pa najpomembnejšega člana družine Sforza – Lorenza. Tukaj pa imate še sliko Leonarda Da Vinci in njegovega Vitruvijevga človeka		Frontalna učna oblika Metoda razlage Metoda slik. demonstracije	PPT predstavitev str. 16, 17

5. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Genova 3 minute	Sedaj bomo spoznali še tretjo mestno državo - Genovo. Pomembno pristaniško in trgovsko mesto severno-zahodne Italije. Visoki srednji vek – doživi vrhunec razvoja. 15. stoletje – njen vpliv vse manjši. Trgovski vplivi segajo vse do Španije, severne Afrike in Krima v Črnem morju. Država je bila pogosto v vojnah s sosednjimi mestnimi državami, ki so ji predstavljale resno trgovsko konkurenco. Leta 1380 je skoraj zavzela Benetke.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT predstavitev str. 18 Učno-delovni list Genova
	Sedaj boste na spodnjem zemljevidu označili mestno državo Genovo in nato označili do kam vse je segal njen trgovski vpliv. Pomagajte si z zgornjim besedilom ali PowerPoint predstavitevjo. Delajte individualno.	Učenci poslušajo.	Frontalna oblika Metoda razlage	
	Učitelj nadzoruje delo učencev. Hodi po razredu, pomaga, če je potrebno ter preveri pravilnost označbe pri vseh učencih.	Učenci izpolnjujejo zemljevid na učno-delovnem listu Genova.	Individualna učna oblika Metoda dela s slikovnimi viri	Učno-delovni list Genova

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
8 min	Za zaključek bomo ponovili vse glavne pojme, ki smo jih danes spoznali v povezavi z italijanskimi bogatimi mestnimi državami. (Učitelj razdeli ponovitvene liste s križanko). Pred seboj imate križanko. Rešite križanko, imate 5 minut. Pomagate	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	Učbenik Učno-delovna lista Ponovitveni list

	si lahko z današnjimi učno-delovnimi listi in učbenikom na straneh 38 do 40. Ko boste zaključili, bomo odgovore skupaj pregledali.			
	Učitelj hodi po razredu in spremlja napredovanje učencev. Opazuje učence, če kateri potrebuje dodatno pomoč. S svojo hojo po razredu izvaja disciplino.	Učenci rešujejo križanko vsak zase.	Individualna učna oblika	Ponovitveni list Učno-delovna lista Učbenik
	Vidim, da ste vsi že končali. Sedaj bomo skupaj pregledali odgovore. Če vas pokličem, prosim preberite besedilo in odgovor.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
	Učenec 1, prosim preberi geslo številka 1. Tako je. Učenec 2, prosim nadaljuj. Tako je. Učenec 3, prosim nadaljuj. Tako je. Učenec 4, prosim nadaljuj.	Učenci poslušajo in odgovarjajo, če so na vrsti. - Genova, Milano, Benetke in Firenze so bila najpomembnejša središča renesanse. - Oblast v mestnih državah je imelo mestno plemstvo. - Priimek astronoma, ki ga je podpirala bogata rodbina iz Firenc. Galilei. - Bogata rodbina,	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	Ponovitveni list: rešitve

	<p>Tako je. Učenec 5, prosim nadaljuj.</p> <p>Tako je. Učenec 6, prosim nadaljuj.</p> <p>Tako je. Učenec 7, prosim nadaljuj.</p> <p>Tako je. Učenec 8, prosim nadaljuj.</p> <p>Tako je. Učenec 9, prosim nadaljuj.</p> <p>Tako je. Učenec 10, prosim nadaljuj.</p>	<p>ki je imela najvidnejšo vlogo v Firencah. Medičejci.</p> <p>- V mestih in na podeželju je bilo veliko revežev.</p> <p>- Vladar Benetk. Dož.</p> <p>- Bogata rodbina, ki je imela najvidnejšo vlogo v Milanu. Sforza.</p> <p>- Nočni metulj, iz zapredka katerega pridobivajo svilo. Sviloprejka.</p> <p>- Priimek umetnika, ki ga je podpirala bogata rodbina v Milanu. Da Vinci.</p> <p>- Benetke so znane po tem, da so imele največjo mornarico v Evropi.</p>		
	<p>Dobro ste rešili. Sedaj znate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati ureditev Italije v obdobju humanizma in renesanse - naštetiti italijanske mestne države in povedati s katerimi gospodarskimi dejavnostmi so se ukvarjale - pojasniti zakaj so bila ravno ta mesta pomembna za razmah humanizma in renesanse - naštetiti najvplivnejši družini, ki sta živeli v Firencah in Milanu in 	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	

	pojasniti, kakšen pomen sta imeli za razvoj znanosti in umetnosti			
	Za domačo nalogo si učno-delovne liste in ponovitveni list nalepite v zvezek.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	Ponovitveni list

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	Učno-delovni list 1: Bogate mestne države
PRILOGA 2 :	Učno-delovni list 1: Bogate mestne države - izpolnjen
PRILOGA 3 :	Učno-delovni list 2: Firenze
PRILOGA 4 :	Učno-delovni list 2: Firenze - izpolnjen
PRILOGA 5 :	Učno-delovni list 3: Genova
PRILOGA 6 :	Učno-delovni list 3: Genova - izpolnjen
PRILOGA 7 :	Ponavljalni list: križanka
PRILOGA 8 :	Ponavljalni list: križanka - izpolnjen
PRILOGA 9 :	PowerPoint predstavitev

Priloga 1:

Bogate mestne države

Današnja Italija je bila v 15. stoletju razdeljena na _____ oziroma _____, v katerih je imelo oblast _____. Države so se med seboj velikokrat _____. Številna mesta v severnem in srednjem delu dežele so imela _____. Bila so središča mestnih držav, ki so pospešeno razvijale _____ in _____, izven mest pa tudi _____. Bogati trgovci so se ukvarjali z _____ in _____. Poslovali so povsod po razviti Evropi tedanjega časa pa tudi zunaj nje. V bogatih mestih kot so: _____, _____, _____, _____ in tudi v drugih mestih se je močno razvijala _____. Vendar pa ni povsod vladalo _____. V podeželskem zaledju pa tudi v mestih je bilo veliko _____.

Priloga 2:

Bogate mestne države

Današnja Italija je bila v 15. stoletju razdeljena na ___mestne države___ oziroma ___republike___, v katerih je imelo oblast ___mestno plemstvo___. Države so se med seboj velikokrat ___spopadale za vpliv___. Številna mesta v severnem in srednjem delu dežele so imela ___zelo razvito trgovino___.

Bila so središča mestnih držav, ki so pospešeno razvijale ___trgovino___ in ___obrt___, izven mest pa tudi ___poljedelstvo___.

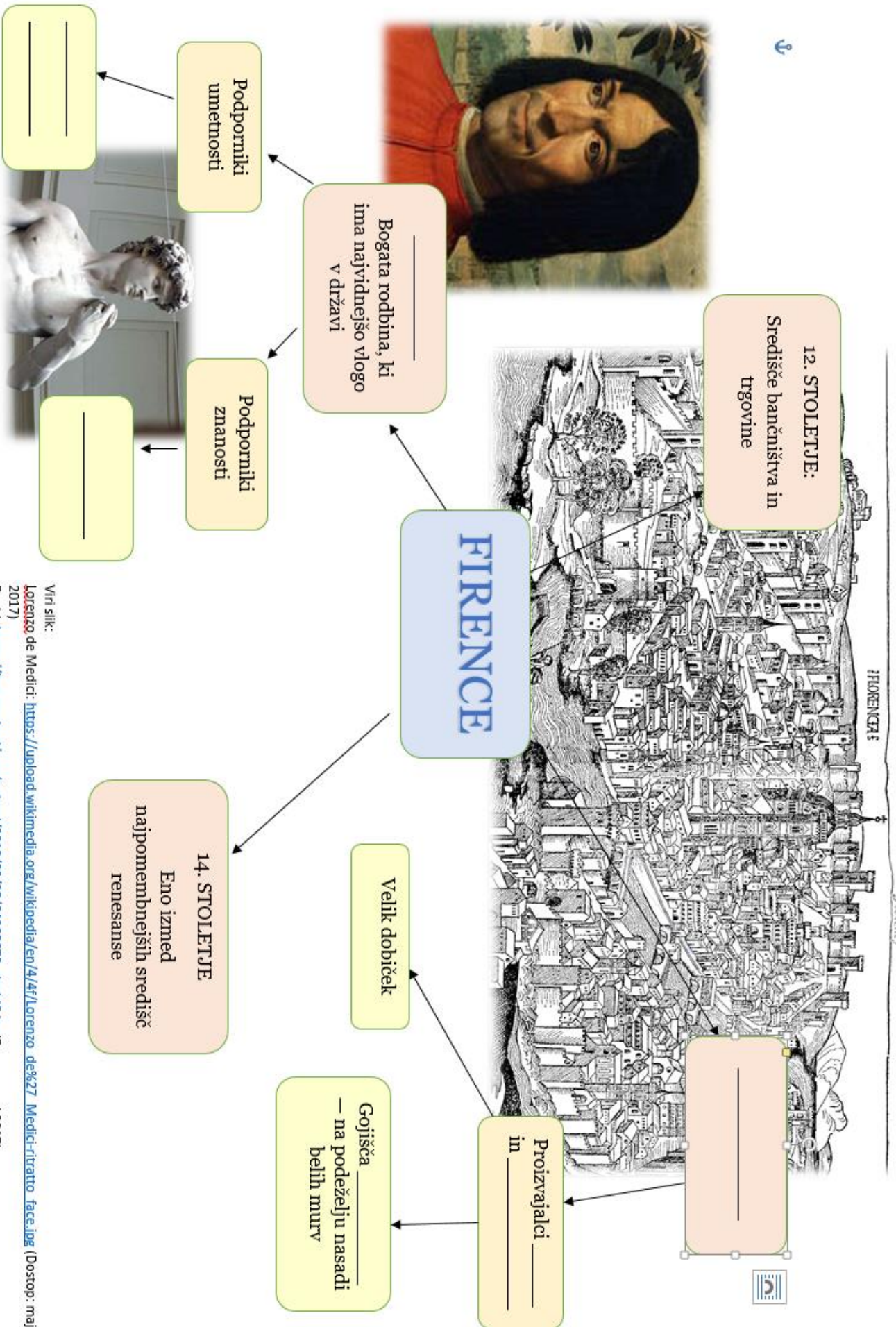
Bogati trgovci so se ukvarjali z ___bančništvom___ in ___založništvom___.

Poslovali so povsod po razviti Evropi tedanjega časa pa tudi zunaj nje. V bogatih mestih kot so: ___Benetke___, ___Genova___, ___Milano___, ___Firence___ in tudi v drugih mestih se je močno razvijala ___umetnost___.

Vendar pa ni povsod vladalo ___blagostanje___.

V podeželskem zaledju pa tudi v mestih je bilo veliko ___revežev___.

Priloga 3:

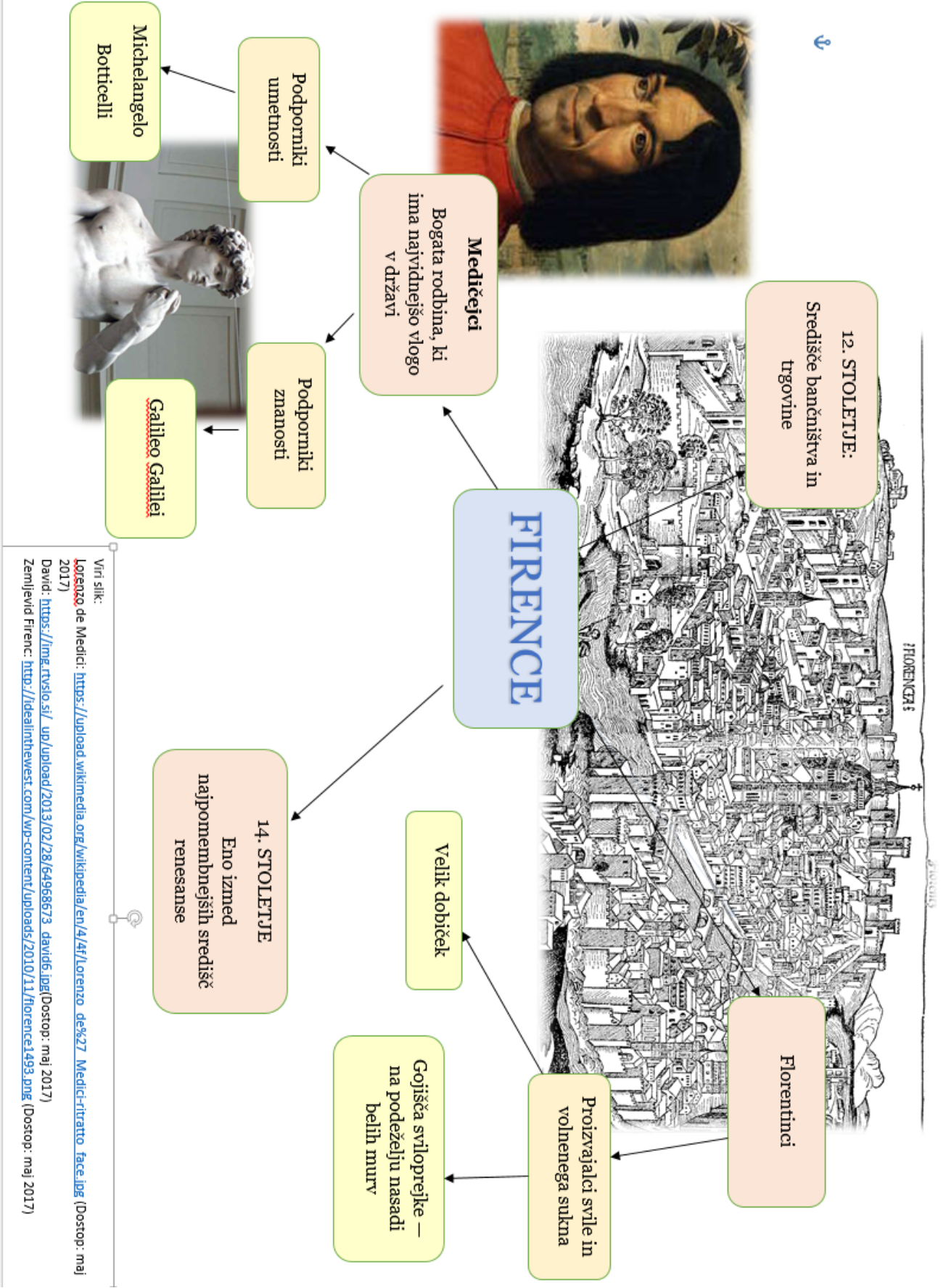

Viri slik:

Lorenzo de Medici: [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/4/4f/Lorenzo de%27 Medici-ritratto_face.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/4/4f/Lorenzo_de%27_Medici-ritratto_face.jpg) (Dostop: maj 2017)

David: https://img.rvsvlo.si/_up/upload/2013/02/28/64968673_davide.jpg (Dostop: maj 2017)

Zemljevid Firenc: <http://idealintwest.com/wp-content/uploads/2010/11/Florence1493.png> (Dostop: maj 2017)

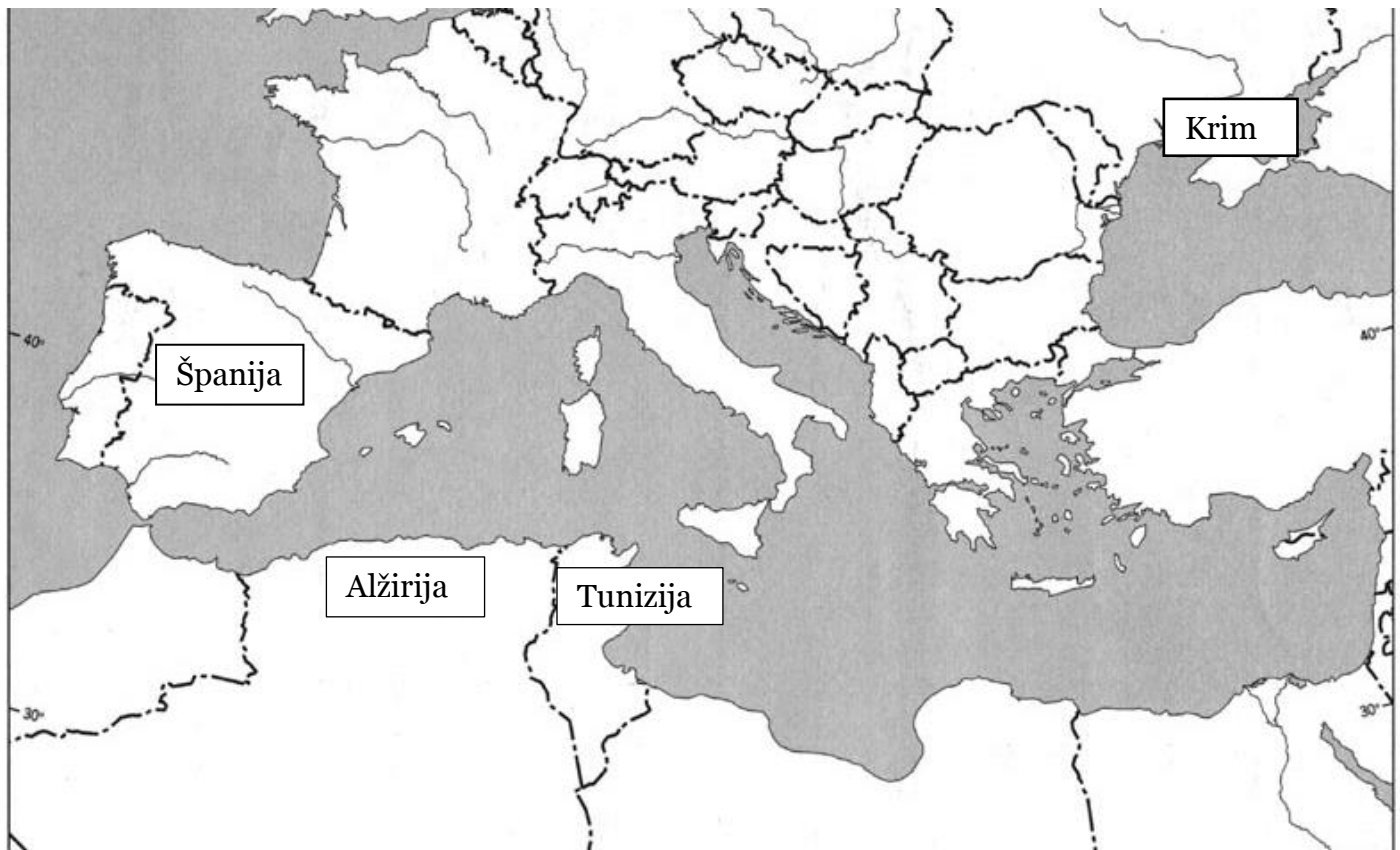
Priloga 4:

Priloga 5:

- Pomembno pristaniško in trgovsko mesto severno-zahodne Italije,
- Visoki srednji vek – doživi vrhunec razvoja.
- 15. stoletje – njen vpliv vse manjši.
- Trgovski vplivi segajo vse do **Španije, severne Afrike in Krima v Črnem morju.**
- Država je bila pogosto v vojnah s sosednjimi mestnimi državami, ki so ji predstavljale resno trgovsko konkurenco.
- Leta 1380 je skoraj zavzela Benetke.

Na spodnjem zemljevidu označi mestno državo Genovo. Nato označi do kam vse je segal njen trgovski vpliv. Pomagaj si z zgornjim besedilom ali PowerPoint predstavitevjo.

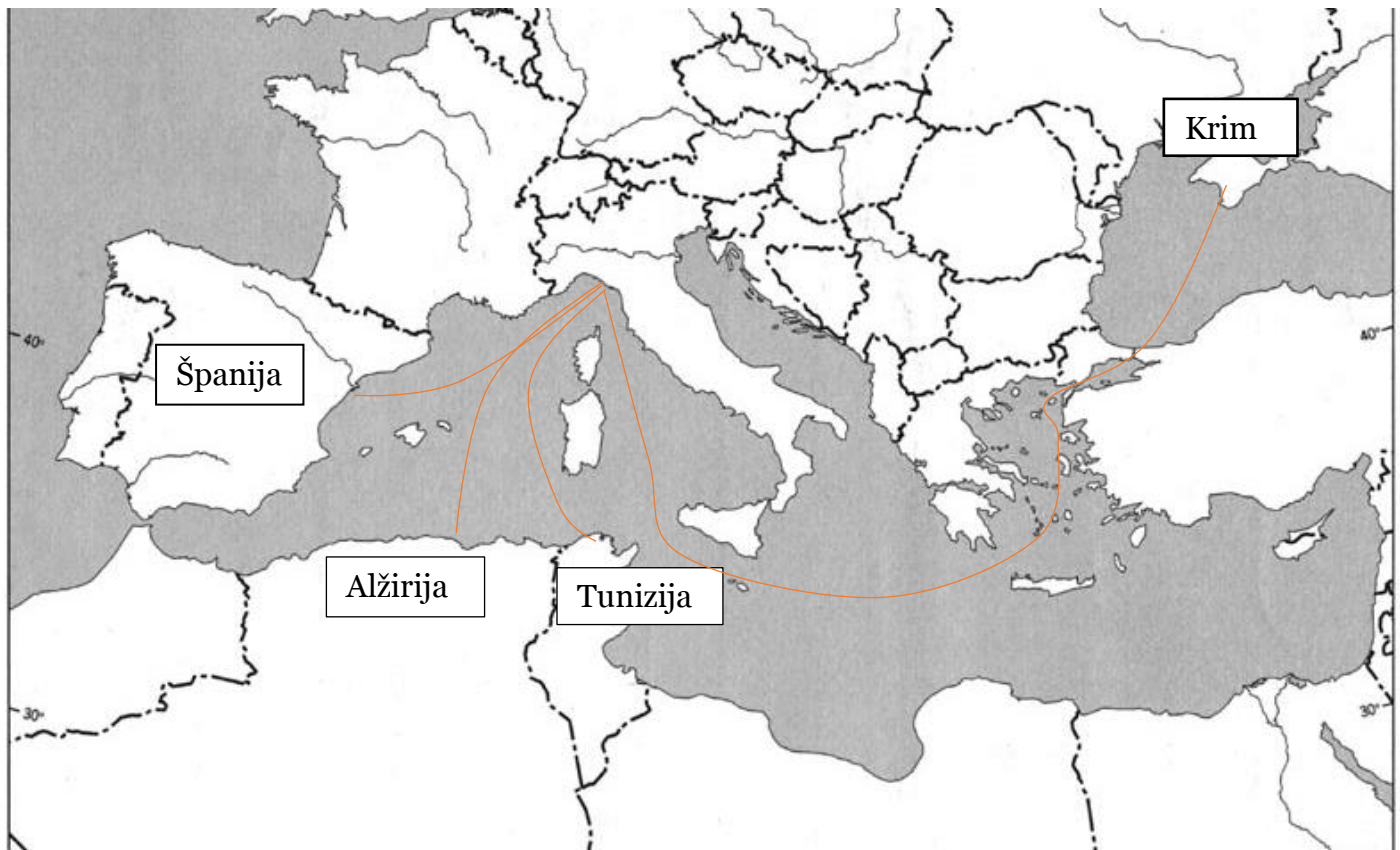
Vir zemljevida: <http://freecoloringpageforkids.com/wp-content/uploads/2017/04/outline-map-of-europe-with-countries-labeled-world-blank-with-best-country-countries-maps-labeled-photos-map-of.jpg>

Priloga 6:

- Pomembno pristaniško in trgovsko mesto severno-zahodne Italije,
- Visoki srednji vek – doživi vrhunec razvoja.
- 15. stoletje – njen vpliv vse manjši.
- Trgovski vplivi segajo vse do **Španije, severne Afrike in Krima v Črnem morju.**
- Država je bila pogosto v vojnah s sosednjimi mestnimi državami, ki so ji predstavljale resno trgovsko konkurenco.
- Leta 1380 je skoraj zavzela Benetke.

Na spodnjem zemljevidu označi mestno državo Genovo. Nato označi do kam vse je segal njen trgovski vpliv. Pomagaj si z zgornjim besedilom ali PowerPoint predstavitevjo.

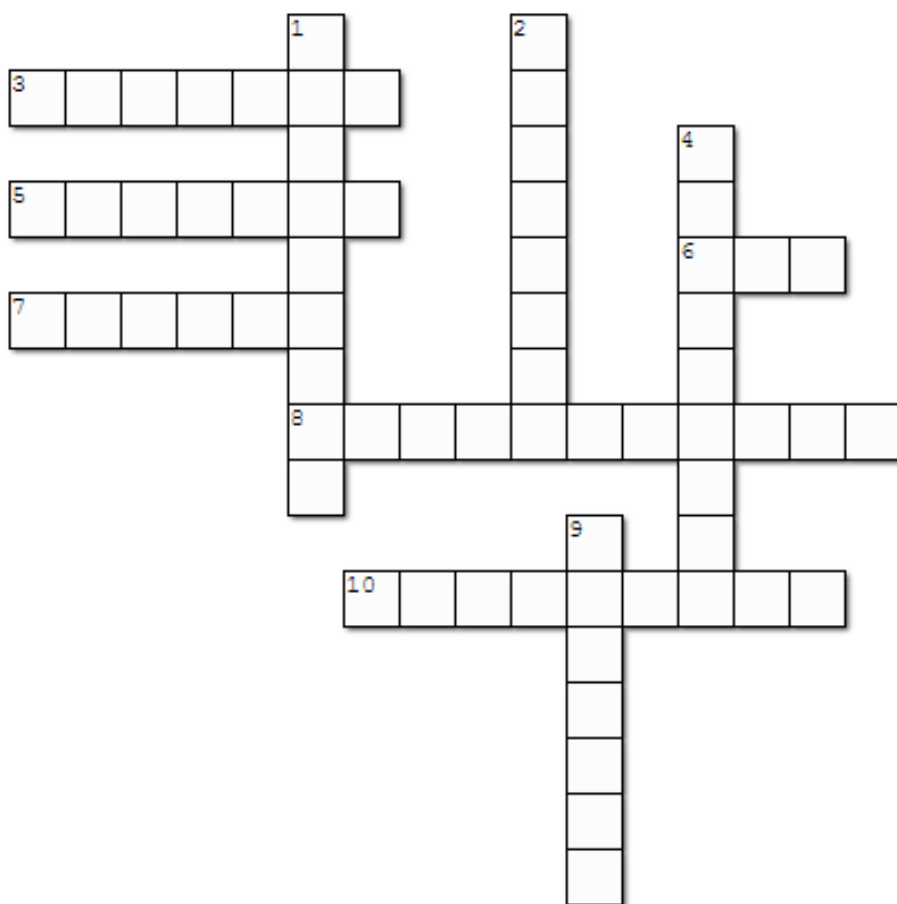

Vir zemljevida: <http://freecoloringpageforkids.com/wp-content/uploads/2017/04/outline-map-of-europe-with-countries-labeled-world-blank-with-best-country-countries-labeled-photos-map-of.jpg>

Italija v obdobju humanizma in renesanse

Bogate mestne države

Reši križanko. Pomagaj si z delovnimi listi in učbenikom na strani 38 do 40.

Vertikalno:

3. Priimek astronoma, ki ga je podpirala bogata rodbina iz Firenc.
5. V mestih in na podeželju je bilo veliko _____.
6. Vladar Benetk.
7. Bogata rodbina, ki je imela najvidnejšo vlogo v Milanu
8. Nočni metulj, iz zapredka katerega pridobivajo svilo.
10. Benetke so znane po tem, da so imele največjo _____ v

Evropi.

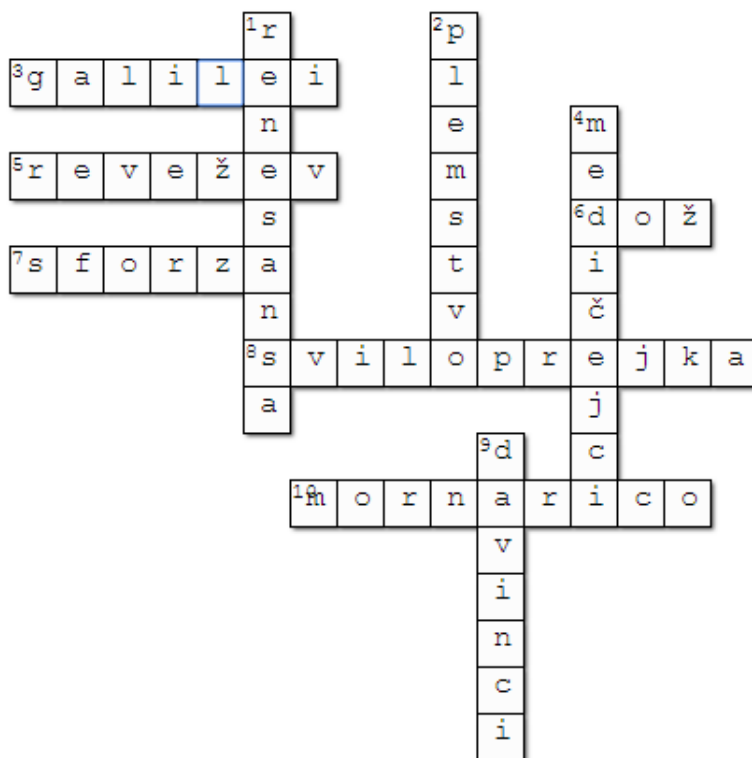
Navpično:

1. Genova, Milano, Benetke in Firenze so bila najpomembnejša središča _____.
2. Oblast v mestnih državah je imelo mestno _____.
4. Bogata rodbina, ki je imela najvidnejšo vlogo v Firencah.
9. Priimek umetnika, ki ga je podpirala bogata rodbina v Milanu.

Italija v obdobju humanizma in renesanse

Bogate mestne države

Reši križanko. Pomagaj si z delovnimi listi in učbenikom na strani 38 do 40.

Vertikalno:

3. Priimek astronoma, ki ga je podpirala bogata rodbina iz Firenc.
5. V mestih in na podeželju je bilo veliko _____.
6. Vladar Benetk.
7. Bogata rodbina, ki je imela najvidnejšo vlogo v Milanu
8. Nočni metulj, iz zapredka katerega pridobivajo svilo.
10. Benetke so znane po tem, da so imele največjo _____ v

Evropi.

Navpično:

1. Genova, Milano, Benetke in Firenze so bila najpomembnejša središča _____.
2. Oblast v mestnih državah je imelo mestno _____.
4. Bogata rodbina, ki je imela najvidnejšo vlogo v Firencah.
9. Priimek umetnika, ki ga je podpirala bogata rodbina v Milanu.

Priloga 9:
Stran 1:

Stran 2:

Stran 3:

UČNA VSEBINA

1. BOGATE MESTNE DRŽAVE
2. BENETKE
3. FIRENCE IN DRUŽINA MEDICI
4. MILANO IN DRUŽINA SFORZA
5. GENOVA

Stran 4:

V tej učni uri se boste naučili:

- opisati ureditev Italije v obdobju humanizma in renesanse,
- naštetiti italijanske mestne države in povedati s katerimi gospodarskimi dejavnostmi so se ukvarjale,
- pojasniti zakaj so bila ravno ta mesta pomembna za razmah humanizma in renesanse,
- naštetiti najvplivnejši družini, ki sta živeli v Firencah in Milanu in pojasniti, kakšen pomen sta imeli za razvoj znanosti in umetnosti.

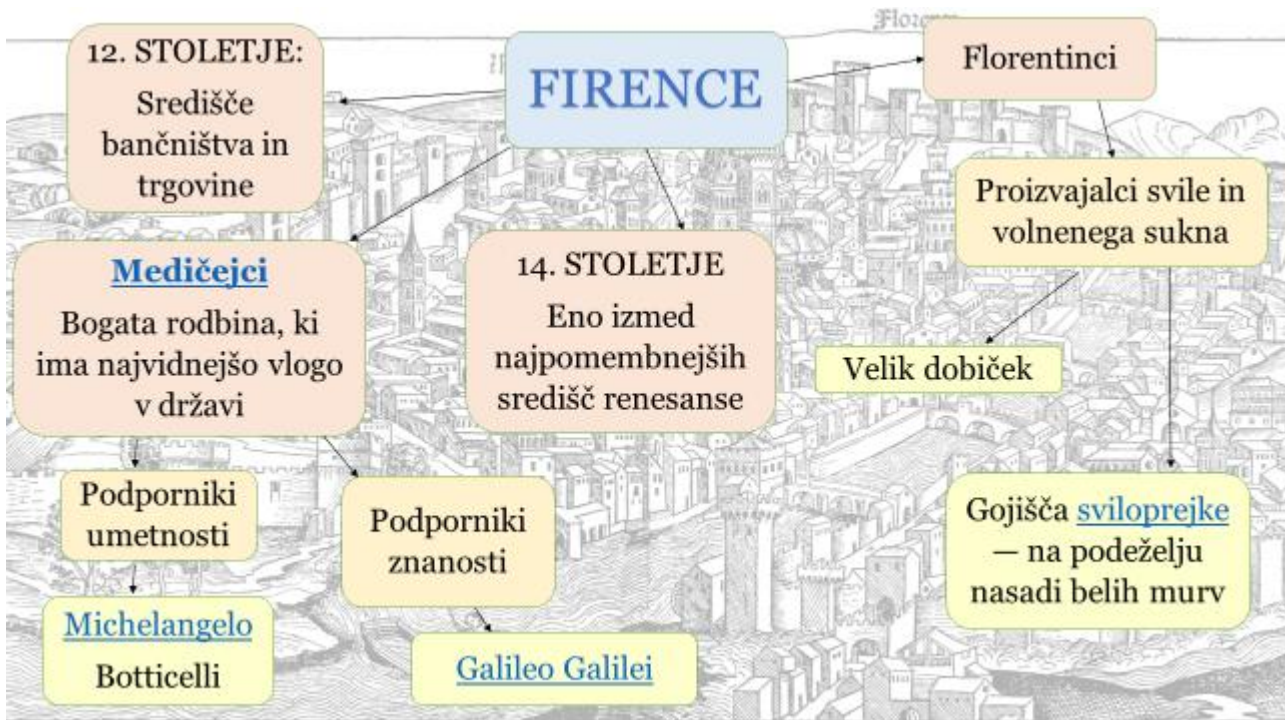
BOGATE MESTNE DRŽAVE - rešitve

Današnja Italija je bila v 15. stoletju razdeljena na mestne države oziroma republike, v katerih je imelo oblast mestno plemstvo. Države so se med seboj velikokrat spopadale za vpliv. Številna mesta v severnem in srednjem delu dežele so imela zelo razvito trgovino. Bila so središča mestnih držav, ki so pospešeno razvijale trgovino in obrt, izven mest pa tudi poljedelstvo. Bogati trgovci so se ukvarjali z bančništvom in založništvom. Poslovali so povsod po razviti Evropi tedanjega časa pa tudi zunaj nje. V bogatih mestih kot so: Benetke, Genova, Milano, Firence in tudi v drugih mestih se je močno razvijala umetnost. Vendar pa ni povsod vladalo blagostanje. V podeželskem zaledju pa tudi v mestih je bilo veliko revežev.

BENETKE

- Središče Beneške republike
- Obstajale od 9. do 18. stoletja
- Vodil jih je **dož**
- Kasneje vedno večji pomen dobivali bogati plemiči (dejansko vodili državo)
- Imele največjo mornarico v Evropi → politična in vojaška varnost, razcvet trgovine
- Razvoj bančništva in obrti
- Najbolj znana obrtna dejavnost: steklarska

Stran 7:

Stran 8:

Stran 9:

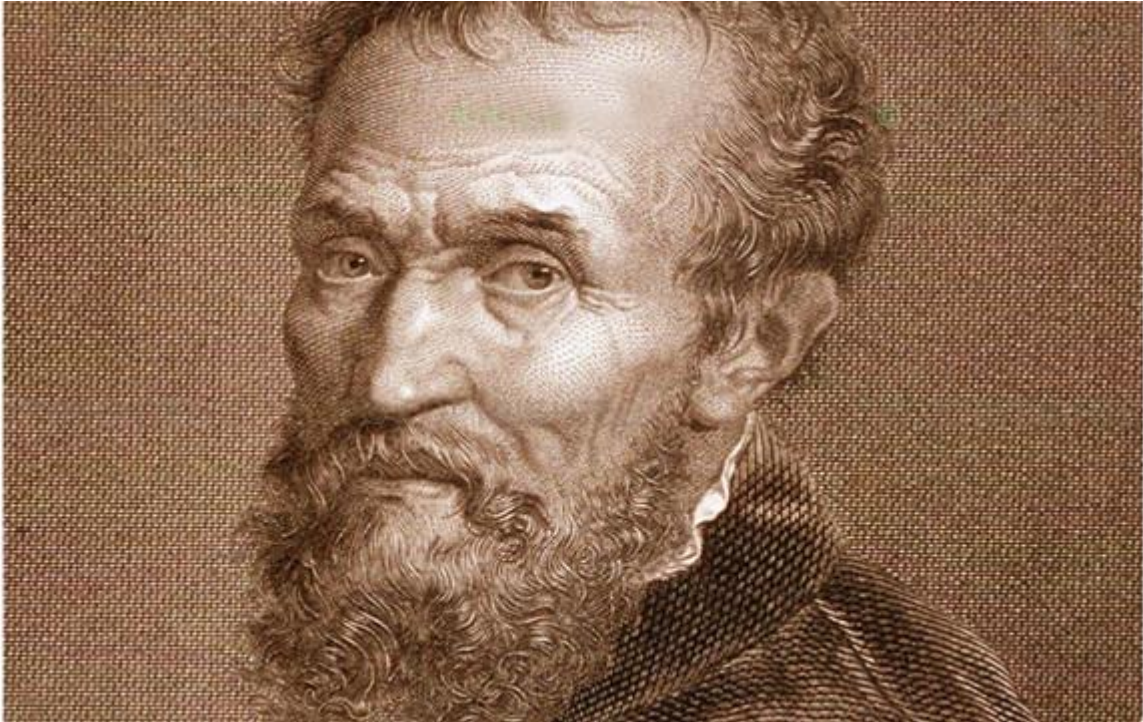
Stran 10:

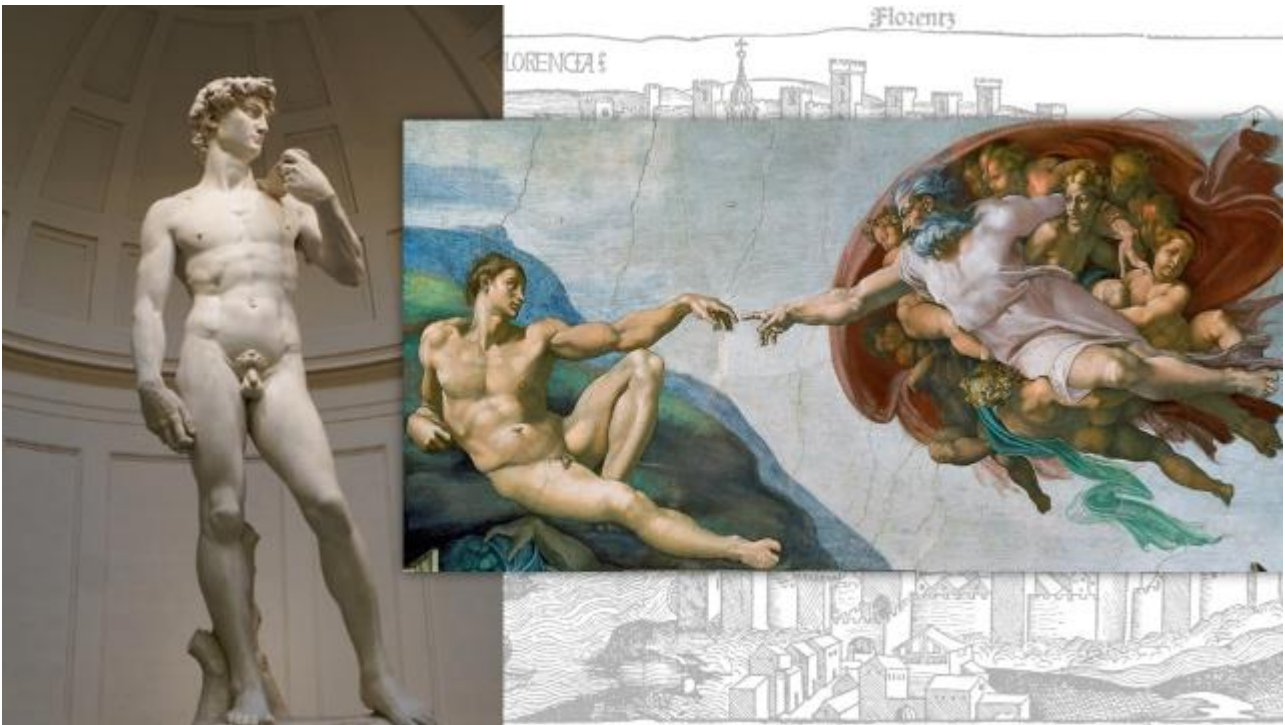
Stran 11:

Stran 12:

Stran 13:

Stran 14:

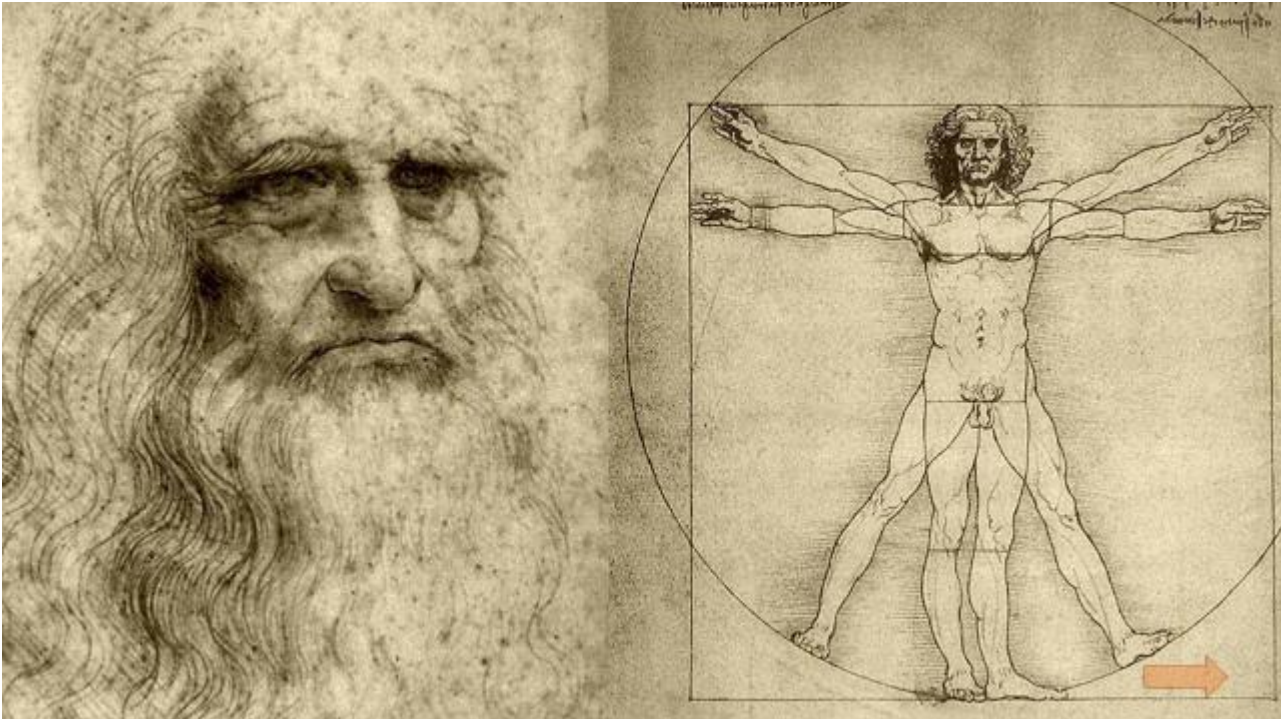
Stran 15:

Stran 16:

Stran 17:

Stran 18:

GENOVA

GENOVA

- Pomembno pristaniško in trgovsko mesto severno-zahodne Italije,
- Visoki srednji vek – doživi vrhunec razvoja.
- 15. stoletje – njen vpliv vse manjši.
- Trgovski vplivi segajo vse do **Španije, severne Afrike in Krima v Črnem morju.**
- Država je bila pogosto v vojnah s sosednjimi mestnimi državami, ki so ji predstavljale resno trgovsko konkurenco.
- Leta 1380 je skoraj zavzela Benetke.

Stran 19:

Stran 20:

Viri in literatura

Stran 1:

Slika Davida: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a0/%27David%27_by_Michelangelo_Fir_1BU002.jpg/800px-%27David%27_by_Michelangelo_Fir_1BU002.jpg (Dostop: maj 2017)

Slika Lorenza de' Medici Veličastnega: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/4/4f/Lorenzo_de%27_Medici-ritratto_face.jpg (Dostop: maj 2017)

Slika Firenc: http://www.turtur.si/sites/all/files/styles/colorbox/public/bigstock_Renaissance_cathedral_Santa_Ma_27274457_1.jpg?tok=95LCPjxx (Dostop: maj 2017)

Slika muranskega stekla: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fd/Murano_paper_weights.JPG (Dostop: maj 2017)

Slika Vitruvijevega človeka: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fd/Murano_paper_weights.JPG (Dostop: maj 2017)

Stran 2:

Slika zemljevida renesančne Italije: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/06/87/d7/0687df64f86003237d7bdc5162ae057d.jpg> (Dostop: maj 2017)

Stran 6:

Slika zemljevida Benetk: http://c3.dwr1.utexas.edu/files/braun_hogenberg_1_43_b1.jpg (Dostop: maj 2017)

Stran 7:

Slika Firenc: <http://ideallinthwest.com/wp-content/uploads/2010/11/florence1493.png> (Dostop: maj 2017)

Stran 8:

Slika zapredka: <https://ellascrations.files.wordpress.com/2014/10/silk-kokons.jpg> (Dostop: maj 2017)

Slika sviloprejke: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/85/fa/d7/85fad7674490aa0e3fc036fe3d88720f.jpg> (Dostop: maj 2017)

Stran 9:

Slika palače Medičejcev: https://c1.staticflickr.com/5/4151/5155257068_36645665dd_b.jpg (Dostop: maj 2017)

Stran 21:

Stran 10:

Slika palače Medičejcev, notranjost: https://c1.staticflickr.com/7/6119/6277710776_fbbe0c5108_b.jpg (Dostop: maj 2017)

Stran 11:

Slika Galilea Galilei: <https://www.universetoday.com/wp-content/uploads/2009/12/galileo-e1435358932718.jpg> (Dostop: maj 2017)

Stran 12:

Slika portret Michelangela: http://www.pilloledistoria.it/wp-content/uploads/2014/05/Michelangelo_1.jpg (Dostop: maj 2017)

Stran 13:

Slika Stvarjenje Adama: <http://www.michelangelo.org/images/artworks/the-creation-of-adam.jpg> (Dostop: maj 2017)

Slika Davidovega kipa: <http://www.theworldisabook.com/wp-content/uploads/2015/04/David-Statue-Florence.jpg> (Dostop: maj 2017)

Stran 14:

Slika Rojstvo Venere: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/85/fa/d7/85fad7674490aa0e3fc036fe3d88720f.jpg> (Dostop: maj 2017)

Stran 15:

Slika zemljevida Milana: http://www.aboutmilan.com/Milan-images/vecchia_milano1.jpg (Dostop: maj 2017)

Stran 22:

Stran 16:

Slika Portret Ludovica Sforza: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8f/Pala_Sforzesca_-_detail_01.jpg (Dostop: maj 2017)

Slika gradu družine Sforza: <http://www.milanocard.it/wp-content/uploads/2016/10/castello-sforzesco-milano.jpg> (Dostop: maj 2017)

Stran 17:

Slika Leonardo Da Vinci: http://az616578.vo.msecnd.net/files/2016/03/08/635929921059029007-756695330_maxresdefault.jpg (Dostop: maj 2017)

Stran 18:

Slika Genova: http://www.markscott.biz/pix/genova/Genova_Pirate_Map.jpg (Dostop: maj 2017)

Stran 19:

Slika neoznačenega zemljevida Evrope: <http://freecoloringpageforkids.com/outline-map-of-europe-with-countries-labeled/outline-map-of-europe-with-countries-labeled-world-blank-with-best-country-countries-maps-labeled-photos-map-of/> (Dostop: maj 2017)

Učbenik: Krumpak, Andrej. *Novi vek, Zgodovina za 8. razred osnovne šole*. Ljubljana: Modrijan založba, 2016, str. 38.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

**UČNA PRIPRAVA:
UMETNOST V 19. STOLETJU**

IME IN PRIIMEK: Sanja Sabolovič, Tim Verstovšek

DATUM: 17. 5. 2017

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8. razred	
Datum:	18. 5. 2017	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Umetnost v 19. stoletju
	Poglavje iz učbenika:	Industrializacija in vzpon meščanstva
Učna enota – naslov učne ure:	Umetnost v 19. stoletju	
Učne oblike:	<ul style="list-style-type: none"> - individualna učna oblika - frontalna učna oblika - parna učna oblika 	
Učne metode:	<ul style="list-style-type: none"> - metoda razlage - metoda slikovne demonstracije, metoda besedne demonstracije, metoda demonstracije gibljivih slik - metoda dela s pisnimi viri - metoda dela s slikovnimi viri 	
Učne tehnike:	/	
Cilji iz učnega načrta:	<ul style="list-style-type: none"> - “opišejo umetnostne sloge 19. stoletja /.../ - opišejo umetnost na koncu 19. stoletja (fin de siècle) in pojav množične kulture; - primerjajo pojav prvih časopisov in kinematografov z današnjim časom; - na primerih pojasnijo odmev umetnostnih tokov 19. stoletja na Slovenskem.” (Učni načrt, str. 22) 	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -poimenovati različne umetniške sloge v 19. stoletju; -opisati različne umetniške sloge v 19. stoletju in razlike med njimi; -našteti pojave in dejavnike ozadja, ki so vplivali na razvoj dotičnega sloga umetnosti; -našteti pomembnejše umetnike posameznega sloga; -ovrednotiti pomen umetniških dosežkov 19. stoletja za nadaljnja obdobja in današnji čas; -orisati razmere, ki so pripeljale do pojava množične kulture; -orisati spremembe v izgledu mest na prelomu iz 19. v 20. stoletje.
		Druga verzija:

		<ul style="list-style-type: none"> - opisati značilnosti romantike, realizma in impresionizma in najti razlike med njimi; - naštetih pomembne avtorje posamezne smeri, pomembne skladatelje in po čem so se navdihovali; - naštetih nove izume; - ovrednotiti pomen športa; - naštetih spremembe, ki jih je prinesla modernizacija mest.
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -prepoznati umetniške sloge na podlagi sloga pisanja v umetniških delih; -prepoznati umetniške sloge na podlagi upodobitev na posamezni sliki; -prepoznati arhitekturo iz časa vzpona množične kulture v lokalnem mestu.
	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -spoštovati kulturno dediščino dolgega 19. stoletja; -spoštovati umetniška dela in umetniško udejstvovanje.
Učne etape:	<ul style="list-style-type: none"> - Uvajanje - Obravnavanje nove učne snovi - Ponavljanje 	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Romantika 2. Realizem 3. Impresionizem 4. Glasba 5. Množična kultura 	
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - učbenik (Krumpak, Andrej. <i>Novi vek. Zgodovina za 8. razred osnovne šole.</i> Ljubljana: Modrijan, 2016.) - spletni videoposnetek - učno-delovni list - učni list z odlomki - ponovitveni list (zapis učne snovi) - PowerPoint predstavitev
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> - LCD projektor - računalnik - tabla - flomaster - platno
Medpredmetne povezave z vsebinami:	<ul style="list-style-type: none"> - Slovenščina: komuniciranje v slovenskem jeziku, poučevanje o književnikih 19. stoletja in njihovih umetniških delih, delo z viri v slovenskem jeziku; - Likovna umetnost: poučevanje o slikarskih slogih posameznega obdobja, obravnava posameznih slikarjev posameznega obdobja; - Državljska vzgoja in etika: spremembe v pravicah 	

	<p>delavcev, obravnava novega načina življenja, spoštovanje kulturne dediščine (vzgojni cilj);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Glasbena vzgoja: obravnava posameznih glasbenikov v 19. stoletju, nekaterih glasbenih del in njihovega pomena. - Športna vzgoja: zgodovina športa (Olimpijske igre, Tour de France, ipd.) 	
Novi pojmi s pojasnilom:	<ul style="list-style-type: none"> - Romantika: umetniško gibanje v zgodnjem 19. stoletju, za katerega so značilni motivi iz narave in poglobljenost v posameznikova čustva, iz slednjih pa tudi vzpon nacionalnosti in domoljubja v umetniških delih; - Realizem: umetniško gibanje v drugi pol. 19. stoletja, za katerega je značilen pristop brez olepševanj, slika in upodablja se realne objekte, like in literarne junake; - Naturalizem: skrajna smer realizma, za katero je značilen znanstven pristop upodabljanja oz. pisanja, prisega na tri dejavnike: dednost, čas, okolje; - Impresionizem: umetniško gibanje konec 19. stoletja in v začetku 20. st., značilen je odmik od realnosti, vračanje k naravi in popačenost; - Množična kultura: pojav, pri katerem neka stvar prodre v vsakdanjik vseh ljudi, največkrat interes za šport, umetnost. 	
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<p>Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (7. 2. 2017).</p>
	Učna priprava	<p>Krumpak, Andrej. <i>Novi vek. Zgodovina za 8. razred osnovne šole</i>, Ljubljana: Mordijan, 2016. Viri za pisne odlomka spodaj.</p>
	PowerPoint	<p>Stran 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://www.metmuseum.org/toah/works-of-art/1989.183/ <p>Stran 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://www.artble.com/imgs/7/4/3/15048/eugene_delacroix.jpg - https://media1.britannica.com/eb-media/14/66514-004-DAAA31CD.jpg - http://www.thefamouspeople.com/profiles/images/francisco-goya-1.jpg <p>Stran 6:</p> <ul style="list-style-type: none"> - https://fr.wikipedia.org/wiki/La_Libert%C3%A9_guidant_le_peuple#/media/File:Eug%C3%A8ne_Delacroix_-_Le_28_Juillet._La_Libert%C3%A9_qui

[dant le peuple.jpg](#)

Stran 7:

- <http://i2.mirror.co.uk/incoming/article5418983.ece/ALTERNATES/s615/Charles-Dickens.jpg>
- <http://webs.bcp.org/sites/vcleary/modernworldhistorytextbook/industrialrevolution/Images/slum.jpg>

Stran 8:

- http://www.casnik.si/wp-content/uploads/2010/10/Lev_Tolstoj1.jpg
- http://www.sanje.si/images/avtorji_slike/dostojevski4.jpg
- http://frenchculture.org/sites/default/files/gustave_flaubert_1821_1880_bw.jpg

Stran 9:

- https://sl.wikipedia.org/wiki/Anton_A%C5%A1kerk#/media/File:Anton_A%C5%A1kerk.jpg
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Ivan_Tav%C4%8Dar#/media/File:Ivan_Tav%C4%8Dar.jpg

Stran 10:

- http://www.delo.si/assets/media/picture/20150819/Kultura_Ivana_Kobilca_Po_hires.jpeg0.jpeg?rev=1

Stran 11:

- https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89mile_Zola#/media/File:ZOLA_1902B.jpg

Stran 12:

- https://fr.wikipedia.org/wiki/Impression,_soleil_levant#/media/File:Claude_Monet,_Impression,_soleil_levant.jpg

Stran 13:

- <http://www.claude-monet.com/images/claude-monet.jpg>
- https://www.biography.com/.image/t_share/MTE1ODA0OTcxODExNDQwMTQxv_incent-van-gogh-9515695-3-402.jpg

Stran 14:

- <http://www.slovenska->

	<p>biografija.si/static/osebe/sbi216694_Grohar_Ivan_2.jpg</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://www.slovenskenovice.si/sites/slovenskenovice.si/files/styles/s_1280_1024/public/dti_import/2012/12/14/image_7276291_3.jpg?itok=3i1-RTn1 <p>Stran 15:</p> <ul style="list-style-type: none"> - https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/55/Giuseppe_Verdi_by_Giovanni_Boldini.jpg <p>Stran 16:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://www.gis.si/egw/ZOS_T06_P05/img/dunaj6.jpg - http://sraka.uni-mb.si/ukm/UserFiles/640/Image/Ljubljanski%20zvon0001.jpg <p>Stran 17:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://cdn.history.com/sites/2/2015/04/h-lumiere-brotehrs-E.jpeg - http://www.drugisvet.com/wp-content/uploads/2016/04/gramofon.jpg - http://www.antiquewoodcameras.com/files/HC-Extended-post.jpg - http://www.marvellous-provence.com/images/stories/culture/cinema/train%20la%20ciotat.jpg <p>Stran 19:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://kickthescale.com/wp-content/uploads/2015/06/Mordy-The-Soccer-Ball.jpg - http://www.vectordairy.com/isd_tutorials/026-olympic-logos/torino/11.jpg - https://static1.squarespace.com/static/530b7251e4b04bff4a3d7d3f/t/535e9356e4b07fe21eb3801e/1398707031401/L%27Auto.jpg <p>Stran 20:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://historythings.com/wp-content/uploads/2016/06/Stages-of-Eiffel-Tower.jpg
Učno-delovni list 4	<p>Stran 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slika 1: http://www.slovenska-biografija.si/static/osebe/sbi260454_Jurcic_Josip.jpg

	<ul style="list-style-type: none"> – Slika 2: http://www.slovenska-biografija.si/static/osebe/sbi463215_Preseren_France_1.jpg – Slika 3: http://www.slovenska-biografija.si/static/osebe/sbi271938_Kersnik_Janko.jpg – Slika 4: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/2b/AleksandrPushkin.jpg/200px-AleksandrPushkin.jpg – Slika 5: http://www.claude-monet.com/images/claude-monet.jpg – Slika 6: http://www.artble.com/imgs/3/2/c/55784/vincent_van_gogh.jpg <p>Stran 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Slika 1: https://fr.wikipedia.org/wiki/La_Libert%C3%A9_guidant_le_peuple#/media/File: Eug%C3%A8ne_Delacroix_-_Le_28_Juillet._La_Libert%C3%A9_guidant_le_peuple.jpg - Slika 2: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Starry_Night#/media/File:Van_Gogh_-_Starry_Night_-_Google_Art_Project.jpg - Slika 3: http://www.delo.si/assets/media/picture/20150819/Kultura_Ivana_Kobilca_Po_hires.jpeg0.jpeg?rev=1
Učni list z odlomki	<ul style="list-style-type: none"> – Odlomek 1: Kvedrova, Zofka. "Potovalci". Ljubljanski zvon 26/11, 1906, 592-593. – Odlomek 2: Breščak, et. al. <i>Slovenski impresionisti in njihov čas 1890-2010</i>, Ljubljana: Narodna galerija, 2012, 19.
Ponovitveni list (zapis učne snovi)	Sestavljeno iz: Krumpak, Andrej. <i>Novi vek. Zgodovina za 8. razred osnovne šole</i> , Ljubljana: Mordijan, 2016.
Video posnetek	L'arrivée d'un train à La Ciotat (1895) - frères Lumière, https://www.youtube.com/watch?v=b9MoAQJFn_8 , dostop: 15.5.2017.

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	Pozdravljeni. Danes bomo govorili o umetnosti 19. stoletja. Najprej boste dobili učne liste.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
	Koga imamo na sliki? Tako je. Pri slovenščini ste gotovo že omenjali Prešerna, Kersnika in Jurčiča. Kaj veste o njih? Kaj pa vemo o 19. stoletju? Kdo je napisal slovensko himno? Kdo pa prvi slovenski roman? Kdaj pa dobimo Zedinjeno Slovenijo?	»Umetnike, pisatelje...« Naštevajo dela in življenjepisne podatke. »Jurčič je avtor Desetega brata.« »Prešeren je napisal Turjaško Rozamundo, Povodnega moža ...« »Prešeren je bil rojen v Vrbi.« »Kersnik je pisal romane.« »To je čas Dunajskega kongresa, revolucij leta 1848, združevanja Nemčije in Italije...« »Prešeren.« »Josip Jurčič.« »Leta 1848.«	Frontalna učna oblika, metoda dela s slikovnimi viri. Metoda razgovora.	Učno-delovni list št. 1, str. 1
	Kot lahko vidite, je bilo 19. stoletje zelo burno. To je bil čas mnogih revolucij, prišlo je do Dunajskega kongresa, združevanja Nemčije in Italije. Vsi ti dogodki so bili navdih dotični skupini ljudi, ki jim pravimo umetniki.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	

	<p>Kaj vse lahko dela umetnik?</p> <p>Tako je. Tako je, v burnem 19. stoletju, stoletju revolucij, ni manjkalo navdiha za umetnike. In možje, ki so na vašem listu, so umetniki tako slovenski, kot tuji. Morda prepoznate kakšnega, ki nima napisanega imena?</p>	<p>»Poje, slika, piše...«</p> <p>»Prešeren, Jurčič, Kersnik.«</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	
	<p>Zdaj obrnite učni list in si oglejte še nekaj slik. Kaj najprej vidite na slikah? Kakšne občutke vam vzbujajo?</p> <p>Ne, do francoske revolucije je prišlo že prej, v 18. stol., natančneje leta 1789, ta slika pa prikazuje julijsko revolucijo, o kateri smo govorili dva tedna nazaj.</p> <p>Kaj pa opazite na naslednjih dveh slikah?</p>	<p><u>Svoboda vodi ljudstvo:</u> »Ženska ima v rokah francosko zastavo, dva možka z orožjem. Slika verjetno prikazuje neko revolucijo, mogoče francosko?«</p> <p><u>Zvezdna noč:</u> »Barve, predvsem rumeno. Na sliki so luna in zvezde, ki osvetljujejo temno nebo.«</p> <p><u>Poletje:</u> »Otroci in zelena trava. Slika deluje veselo, otroci se verjetno zabavajo.«</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>Učno-delovni list št. 1, str. 2</p>
	<p>Super. Zdaj pa boste rešili še kratko nalogo, ki jo imate na učnem listu. Slike na levi povežite s pojmi na desni strani. Tako boste vsaki sliki določili umetniško smer, kateri pripada.</p>	<p>Rešujejo učni list.</p>	<p>Individualna učna oblika, metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>Učno-delovni list št. 1, str. 2</p>
	<p>Sedaj bomo preverili rešitve. No, kako ste povezali?</p> <p>Tako je, pravilno. Kaj pa se skriva pod temi pojmi, bomo pa obravnavali pri današnji uri.</p>	<p>»Svoboda vodi ljudstvo: romantika Zvezdna noč: impresionizem Poletje: realizem.«</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora.</p>	<p>Učno-delovni list št. 1, str. 2</p>

<p>Danes bomo torej spoznali značilnosti umetniških smeri 19. stoletja (realizem, impresionizem, romantika), prav tako pa bomo spoznali glasbo in množično kulturo tega časa.</p> <p>Ob koncu ure boste znali opisati značilnosti romantike, realizma in impresionizma in najti razlike med njimi, znali boste naštetih pomembne avtorje posamezne smeri, pomembne skladatelje in po čem so se navdihovali. Znali boste naštetih nove izume, kot sta pojav gramofona in filma, znali boste ovrednotiti pomen športa in naštetih spremembe, ki jih je prinesla modernizacija mest.</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	PPT str. 2 platno, projektor, računalnik PPT str. 3
---	------------	--	---

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Romantika (7 minut)	Se še kdo spomni, kaj je to industrializacija?	»Širjenje industrije in strojev.«	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	V začetku 19. stoletja je bila stopnja industrializacije v Evropi z redkimi izjemami zelo visoka. Narave je bilo manj, kot še stoletje prej. Seveda so ljudje iskali izhod iz betonskih, sivih, kovinskih mest in naselij.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
	Je že kdo kdaj bil v industrijski coni Šiška? So tam hiše ali samo velikanske tovarne?	»Tovarne.«	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	Je tam veliko gozdov in zelenja?	Ne.		
	No predstavljajte si, da bi sedaj posekali ves Mostec in zaprli Koseze in bi tam postavili nove tovarne. Vi se najbrž ne bi dobro počutili. Tudi umetniki romantike se niso in so iskali oddih in navdih v naravi. Predstavljala je nekaj izgubljenega, a tudi upanje v boljši jutri.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
	Pri slovenščini ste verjetno že govorili o Prešernu? Kaj veste o njem? Znate naštetih nekaj njegovih pesmi?	»Zdravljica, Povodni mož, Krst pri Savici, Sonetni venec.«	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	Tako je. Pomislite na Povodnega moža. Ali se vam zdi resničen?	»Ne.«		

<p>In ravno to je glavna značilnost romantike, ene izmed umetniških smeri, ki jih bomo danes obravnavali. Romantiki se odmikajo od resničnosti in navdih iščejo v domišljiji. Svet se je namreč spreminjal, prišlo je do velikih gospodarskih in političnih sprememb, spomnite se na vse revolucije leta 1848 in narodna gibanja (združevanje Nemčije in Italije). Poleg Prešerna je pomemben slovenski romantik tudi njegov prijatelj Matija Čop. Pri slovenščini ste verjetno omenjali tudi evropske romantike, med najbolj znane spadajo Puškin, Byron in Heine. Gotovo ste jemali Heinove <i>Gradove reke Ren</i>. Seveda pa ne smemo pozabiti na slikarstvo, znana sta predvsem Francisco Goya in Eugène Delacroix, njegovo sliko <i>Svoboda vodi ljudstvo</i> smo si na začetku tudi na hitro ogledali. Zdaj si jo bomo ogledali še malo podrobneje.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT str. 4, 5, platno, projektor, računalnik</p>
<p>Zakaj jo po vašem mnenju uvrščamo v obdobje romantike? Na kakšen način prikazuje julijsko revolucijo?</p> <p>Kaj opazite na sliki?</p> <p>Res je. Ženski je ime Marianne in predstavlja francosko republiko.</p>	<p>Zelo idealistično, herojsko.</p> <p>Žensko, ki v rokah nosi francosko trobojnico, v ozadju je tudi goreča notredamska cerkev v Parizu.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>PPT str. 6, platno, projektor, računalnik</p>

2. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
<p>Realizem (8 minut)</p>	<p>V drugi polovici 19. stoletja se je pojavilo romantiki nasprotno gibanje – realizem. Kaj vam pomeni beseda realizem, kaj si predstavljate?</p>	<p>»Nekaj realnega, resničnega.«</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora.</p>	
	<p>Realistično slikarstvo lahko dojemamo za predhodnika fotografiji, saj je stvari prikazovalo povsem takšne kot so. Svet je postajal vedno bolj liberalen, cenzura je bila odpravljena, ljudje so lahko pisali o čemerkoli so hoteli. Glavne teme realizma so bila revna delavska naselja, beda nižjih slojev, izkoriščanje ljudstva. Spomnite se recimo na knjigo Oliver Twist. Med najbolj znane pisatelje uvrščamo Tolstoja, Dostojevskega, Flauberta in Dickensa. Za realizem so značilni tudi dolgi opisi, gotovo ste že</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT str. 7, 8, platno, projektor, računalnik</p>

slišali za Balzaca in njegove kilometrske opise sob in ljudi.			
Pri slovenščini ste gotovo omenili prvi slovenski roman. Kdo ga je napisal in kakšen je bil njegov naslov?	»Josip Jurčič, naslov pa je Deseti brat.«	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
Bravo. Tudi Jurčiča uvrščamo v obdobje realizma, poleg njega pa še Tavčarja, Kersnika in Aškerca. Potrebno pa je poudariti, da se je na slovenskih tleh realizem, tako kot ostale smeri, pojavil dosti kasneje.	Poslušaj.	Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.	PPT str. 9, platno, projektor, računalnik
Gotovo ste že kdaj videli to sliko.		Frontalna učna oblika, metoda slikovne demonstracije.	PPT, str. 10, platno, projektor, računalnik
Morda veste, kdo je njen avtor oz. avtorica?	»Ivana Kobilca.«	Metoda razgovora.	
Super, tako je. Realizem je proti koncu 19. stol. napredoval v naturalizem, ki je temeljil na načelu, da je človek del narave, zaznamujejo pa ga trije faktorji: dednost, okolje in čas. Najbolj znan naturalistični pisatelj je Francoz Émile Zola, ki je napisal cikel dvajsetih romanov <i>Les Rougon-Macquart</i> . Umetnost in znanost se začneta povezovati. Pri Slovencih je bila ena glavnih predstavnic naturalizma Zofka Kvedrova, sedaj bomo prebrali odlomek iz njenega naturalističnega dela Potovalci.	Poslušaj.	Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.	PPT str. 11, platno, projektor, računalnik
Se kdo javi, da bi prebral odlomek?	Učenec prebere.	Frontalna učna oblika, metoda besedne demonstracije. Metoda dela s pisnimi viri.	Učno-delovni list št. 2 (odlomek št. 1)
Hvala. Zdaj pa prosim odgovori še na vprašanje pod odlomkom.	»Slog pisanja je tipično realističen.«		

3. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Impresionizem (3 minut)	Katera beseda se skriva v pojmu »impresionizem«?	Učenci odgovarjajo: »Impresija.«	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	Tako je. In kaj ta beseda pomeni?	»Vtis.«		
	Točno tako. Za impresioniste so bili pomembni občutki, vtisi. Impresionisti so se vrnili k naravi potem, ko se je revolucionaren duh polegel in so se ljudje lahko umirili. Slikarji so iz ateljejev šli v naravo. Slikali so nenatančno	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.	PPT, str. 12, platno, projektor, računalnik

realnost, da bi s tem prikazali še svoja čustva, ki so bila v realizmu v ozadju. Slike so, za razliko od tistih iz obdobja realizma, precej manj nazorne, celo popačene.			
Poglejte na drugo stran učnega lista, tam kjer so portreti. Poznate avtorja te slike?	»Piše, da je avtor Vincent van Gogh. Bil je nizozemski slikar.«	Frontalna učna oblika, metoda dela s slikovnimi viri.	Učni list št. 1, str. 2
Točno tako. Poleg Van Gogha je pomemben tudi Francoz Claude Monet, zagotovo pa ste slišali tudi za Ivana Groharja in njegovo delo Sejalec in Riharda Jakopiča, ki je bil nekoč na bankovcu za 100 SIT. Prejšnje leto ste tudi obiskali Groharjevo domačijo.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.	PPT, str. 13, 14, platno, projektor, računalnik

4. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Glasba (4 minute)	<p>Katere umetnosti poleg književnosti in slikarstva še poznamo?</p> <p>Res je. Mi se bomo dotaknili glasbe. Glede na to, da je 19. stoletje obdobje nacionalnih gibanj, kje bi umetniki lahko pobrali navdih?</p> <p>Tako je. Naloga glasbe je postala agitirati množice. Kaj pomeni beseda agitirati?</p> <p>Res je, agitirati pomeni nekoga za nekaj pridobiti, hkrati pa ga tudi motivirati in spodbuditi.</p>	<p>»Film, glasba, arhitektura ...«</p> <p>»Iz ljudskih pesmi, navad, šeg, praznikov, ljudskih plesov, v revolucijah.«</p> <p>»Spodbuditi, prebuditi, motivirati, pridobiti ...«</p>	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	Tudi preko glasbe je prišlo do dvigovanja nacionalne zavesti. Med najbolj znane skladatelje uvrščamo Wagnerja, Brahmsa, Smetano, Dvoraka in Puccinija, v Sloveniji pa je bila znana družina Ipavcev iz okolice Celja. Kot največjega pa se priznava Giuseppeja Verdija.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.	PPT, str. 15, platno, projektor, računalnik
	<p>Sedaj nam bo eden izmed vas prebral odlomek o Verdijeve življenju in delu v učbeniku. Odlomek je pod Verdijevo sliko na strani 170. Se kdo javi?</p> <p>Hvala. Slišali smo torej, da je bil Verdi vsestranski mož. Njegova opera pa se je približala ne le visokim slojem, temveč je</p>	<p>Eden izmed učencev bere, ostali poslušajo.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	Frontalna učna oblika, metoda besedne demonstracije, metoda razlage.	Učbenik, str. 170, PPT, str. 15, platno, projektor, računalnik

	bil priljubljen tudi pri nižjih.			
--	----------------------------------	--	--	--

5. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Množična kultura (8 minut)	Kaj pomeni, da je nekaj »množično«?	Učenci odgovarjajo: »Da je nekaj povsod prisotno.« »Da je nečesa veliko.« ipd.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	Umetnost postane dostopna vsem, ne le bogatim. Mozart, Beethoven, Strauss, to je za bogate ljudi, njihova glasba ne nagovarja malega človeka, ampak eleganco, blišč bogatije. Drugače je z 19. in vstopom v 20. stoletje, ko to postane domena vseh. Glasbene prireditve, gledališke predstave, galerije se odpro širšim množicam, dobijo pravo občinstvo. Ljudje so postali bolj pismeni in splošno izobraženi, zato so razvili čut za umetnost. Več dostopa je bilo do knjig, revij, časopisov. Delavci pa so imeli več pravic, 8urni delavnik na primer. Torej, ne več 12-16 ur v rudniku, ampak 8. Ostalo je prosti čas. Treba ga je bilo zapolniti in to prinese rojstvo množične kulture. Dvig tehnologije olajša nastajanje te umetnosti. Dobimo gramofone v domove in ljudje poslušajo glasbo doma. Pomemben pa je bil zlasti film.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.	PPT. str. 16, 17, projektor, računalnik, platno
	Znate opisati prve filme? Kakšni so bili?	Učenci odgovarjajo: »Nemi.« »Črno-beli.« »Glasba je bila za spremljavo.«	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	

<p>Tako je. Prvo filmsko kamero pa sta izdelala Francoza, brata Lumière, pojavila se je tako imenovana sedma umetnost. Filme so predvajali tudi v Sloveniji od leta 1896 naprej, predvsem v večjih mestih (Ljubljana, Maribor, Celje). Tako je. Prvo filmsko kamero pa sta izdelala Francoza, brata Lumière, pojavila se je tako imenovana sedma umetnost. Filme so predvajali tudi v Sloveniji od leta 1896 naprej, predvsem v večjih mestih (Ljubljana, Maribor, Celje).</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT, str. 17, projektor, računalnik, platno.</p>
<p>Sedaj si bomo pogledali prvi film sploh. Brata Lumière sta posnela vlak, ki prispe na postajo. Film je seveda črno-bel in nem.</p>		<p>Frontalna učna oblika, metoda demonstracije gibljivih slik.</p>	<p>PPT, str. 18, projektor, računalnik, platno, videoposne tek: https://www.youtube.com/watch?v=b9MoAQJFn_8.</p>
<p>Poleg umetnosti, filma in podobnih dejavnosti so se ljudje začeli ukvarjati tudi s športom.</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage in metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT, str. 19, projektor, računalnik, platno</p>

	<p>Kaj mislite, kateri šport je bil najbolj popularen v Evropi?</p> <p>Tako je. Pojavil se je v Angliji. V ZDA pa je prednjačil bejzbol.</p> <p>Leta 1896 se ponovno obudijo olimpijske igre. Kje so potekale?</p> <p>Zakaj ravno tam?</p> <p>Še eno športno tekmovanje izvira iz tistega časa. Fantje, gledate kaj Tour de France? Kaj je to?</p> <p>Seveda. Prva dirka je potekala leta 1903, prvi zmagovalec pa je bil Maurice Gaurin, seveda Francoz.</p>	<p>Učenci odgovarjajo: »Nogomet.«</p> <p>»V Atenah.«</p> <p>»Ker izvirajo iz antične Grčije.«</p> <p>»Kolesarsko tekmovanje.«</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, str. 19, projektor, računalnik, platno</p>
	<p>V mestih pa se je začelo množično graditi nove objekte. Kaj je na sliki?</p> <p>Mislite, da je bil všeč Parižanom? Zakaj da/ne?</p> <p>»Naj vam povem, da Parižani res niso bili navdušeni nad njim, prav zato ker so menili, da je prevelik in da po zunanosti ne sodi v mesto. Jeklena konstrukcija naj bi kazila podobo Pariza.«</p>	<p>»Eifflov stolp iz Pariza.«</p> <p>»Da« / »Ne«. »Ker je lep.« »Ker je velik in mogočen.« »Ker je prevelik in preveč opazen.« »Ker ne paše v Pariz.« »Ker je čuden.«</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, str. 20, projektor, računalnik, platno</p>
	<p>Eifflov stolp je bil zgrajen leta 1889, v času stote obletnice francoske revolucije in Svetovne razstave. Visok je 320 metrov in danes predstavlja enega izmed najbolj prepoznavnih simbolov Francije. Prehod v novo stoletje pa je prinesel tudi modernizacijo mest.</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT, str. 20, projektor, računalnik, platno</p>
	<p>Sedaj bomo prebrali odlomek, ki govori konkretno o naši prestolnici. Kdo bo prebral?</p>	<p>Učenec se javi, da bo bral. Če ni nikogar, učitelj določi sam. Izbrani učenec bere, ostali</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda besedne demonstracije.</p>	<p>Učno-delovni list št. 2 (odlomek št. 2)</p>

	poslušajo.		
Preberi še vprašanje na listu pod odlomkom in odgovori nanj.	Učenec prebere: »Kakšna je bila Ljubljana na prehodu iz 19. v 20. stoletje? Kaj vse je pridobila? « Odgovarja: »Pridobila je zelene površine, nove stavbe, denimo banko, Zmajski most, Union hotel, pridobila je tramvaj ...«	Frontalna učna oblika, metoda dela s pisnimi viri.	Učno-delovni list št. 2 (odlomek št. 2)
Tako je. Toliko o množični kulturi, so morda še kakšna vprašanja? /.../ Če ne, gremo naprej.			

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
10 min	Sedaj boste šli v dvojice in rešili ponovitvene liste, ki vam bodo služili za učenje današnje učne snovi. Dam vam dobrih 5 minut, potem pa bomo še pregledali odgovore in podali rešitve. Pomagajte si z učbenikom s stranmi od 168 do 172.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Ponovitveni list, učbenik str. 168-172.
	Učitelj hodi po razredu in nadzoruje delo učencev.	V parih rešujejo ponovitveni list ob pomoči učbenika.	Parna učna oblika	
	Čas je potekel. Sedaj bom poklical enega izmed vas in ta mora potem prebrati odgovore za določeno nalogo.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
	Učitelj izbira učence, ponovi vprašanje oz. navodilo in posluša njihove odgovore. Po potrebi popravi ali pove pravilni odgovor.	Eden od učencev na glas bere svoj odgovor, ostali spremljajo in po potrebi popravljajo svoje ponovitvene liste (tj. Priloga 5).	Frontalna učna oblika, metoda razgovora	Ponovitveni list: rešitve
	Sedaj pa bom preveril vaše znanje glede na uvodu zastavljene cilje.	Učenci odgovarjajo.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora	
	Na koncu učne ure vidim da znate: opisati značilnosti romantike, realizma	Učenci poslušajo.	Frontalna učna	

	<p>in impresionizma in najti razlike med njimi, naštetih pomembnih avtorjev posamezne smeri, pomembnih skladateljev in po čem so se navdihovali, naštetih novih izumov, ovrednotiti pomen športa in naštetih sprememb, ki jih je prinesla modernizacija mest.</p> <p>Če nimate drugih vprašanj, smo za danes zaključili.</p>		<p>oblika, metoda razlage.</p>	
--	--	--	--------------------------------	--

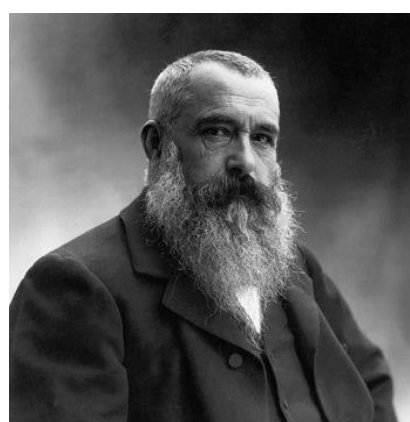
III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	Učno–delovni list (neizpolnjen)
PRILOGA 2 :	Učno–delovni list (izpolnjen)
PRILOGA 3 :	Učni list z odlomki
PRILOGA 4:	Ponovitevni list (zapis učne snovi) – neizpolnjen
PRILOGA 5:	Ponovitevni list (zapis učne snovi) – izpolnjen
PRILOGA 6:	PowerPoint predstavitev

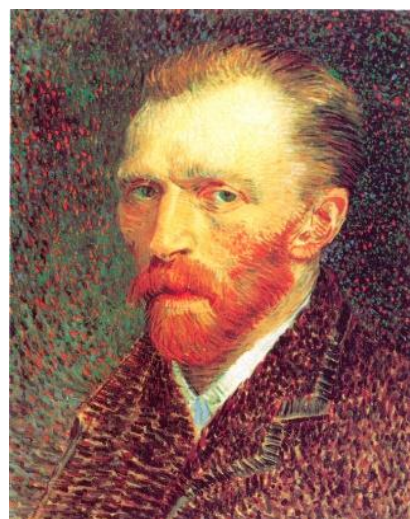
PRILOGA 1: UČNI LIST 1

Aleksander Sergejvič Puškin

Claude Monet

Vincent van Gogh

Poveži slike s pojmi na desni.

Eugène Delacroix: *Svoboda vodi ljudstvo* (1830)

Vincent Van Gogh: *Zvezdna noč* (1889)

Ivana Kobilca: *Poletje* (1890)

IMPRESIONIZEM

REALIZEM

ROMANTIKA

PRILOGA 2: UČNO – DELOVNI LIST (IZPOLNJEN)

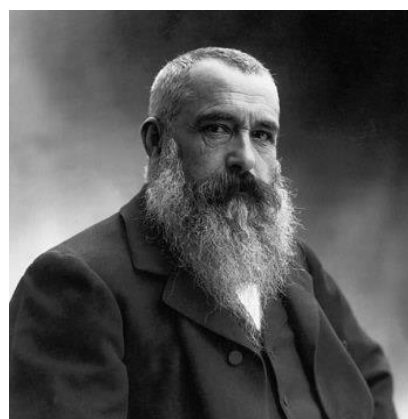
Josip Jurčič

Aleksander Sergejvič Puškin

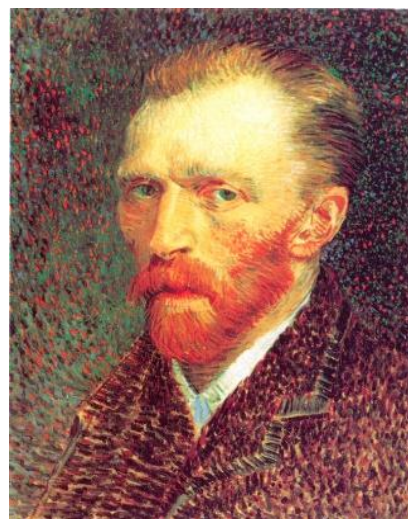
France Prešeren

Claude Monet

Janko Kersnik

Vincent van Gogh

Poveži slike s pojmi na desni.

Eugène Delacroix: *Svoboda vodi ljudstvo* (1830)

Vincent Van Gogh: *Zvezdna noč* (1889)

Ivana Kobilca: *Poletje* (1890)

IMPRESIONIZEM

REALIZEM

ROMANTIKA

PRILOGA 3: UČNI LIST Z ODLOMKI BESEDIL

Odlomek 1:

»V Hamburgu je danes deževno, megleno. Čemerno stoje bahate palače ob umazanem jezeru, ki se je zalilo v osrčje mesta. /.../ Okrog voglov se potikajo sumnjivi ljudje, tatovi, goljufi, vlačuge. Vse preži na plen, lačno in nenasitno. V veliki izseljeniški koloniji pred mestom vrvi tisoč ljudi. Zjutranji vlaki so jih pripeljali iz vseh krajev Evrope kakor črede ovac. Umazani in raztrgani se mečkajo židje, Poljaki, Rusi — vse narodnosti — v ogromni sprejemni dvorani. Otroci jočejo trudni in zaspani. Umazana prtljaga se valja po tleh; kovčegi, blazine, cule. Ženske molijo, jokajo, jadikujejo, moški kolnejo. Uradniki delijo moške od ženskih, potiskajo te na desno, druge na levo stran h kopalnicam. V predsobi jih slečejo do golega in spuščajo potem v kopel. Neprestano teče topla voda iz prh in nesnaga vseh krajev Evrope se odteka v kanale. Slaba, suha telesa vidiš, izžeta od bede, pohabljeni že od rojstva, le malo lepih, močnih ljudi.«¹

(Iz *Potovalci* Zofke Kveder)

Kakšen je slog pripovedovanja? Kdo so »Potovalci«?

Odlomek 2:

»Čas med letoma 1890 in 1920 zaznamuje hiter ekonomski in tehnološki razvoj, družbenopolitični nemiri, poglobljanje strankarskih konfliktov in kulturna dinamičnost. Ljubljana se je preoblikovala v sodobno urbano središče s številnimi civilizacijskimi pridobitvami. Že konec junija 1890 je bil zgrajen mestni vodovod, ki je prispeval k naglemu izboljšanju zdravstvenih razmer /.../ Leta 1897 je Ljubljana dobila prvo telefonsko centralo, januarja 1898 je zasvetila elektrika, leta 1900 so bili postavljeni temelji slovenskega sodobnega bančništva in posojilništva, leto pozneje pa so se meščani lahko peljali s tramvajem. Istega leta je bil končan Zmajski most, štiri leta pozneje pa je že stal hotel Union /.../«²

(Po: *Slovenski impresionisti in njihov čas, 1890-2010*)

Kakšna je bila Ljubljana na prehodu iz 19. v 20. stoletje? Kaj vse je pridobila?

¹ Kvedrova, Zofka. "Potovalci". Ljubljanski zvon 26/11, 1906, 592-593.

² Breščak, et. al. *Slovenski impresionisti in njihov čas 1890-2010*, 19.

PRILOGA 4: PONOVI TVENI LIST (NEIZPOLN JEN)

UMETNOST 19. STOLETJA

Romantika, realizem in impresionizem

1. Naštej nekaj znanih osebnosti, ki so ustvarjale v obdobju romantike.

2. Dopolni besedilo in odgovori na vprašanja.

Romantika je ena izmed umetniških smeri v _____ stoletju. Romantiki se odmikajo od _____, svoj navdih iščejo v _____. Svet se je spreminjal, prišlo je do velikih gospodarskih in _____ sprememb, _____ stoletje je namreč znano po svojih revolucijah, predvsem leta _____, in _____ gibanjih.

Realizem je umetniška smer, ki se je pojavila v _____ polovici 19. stoletja. V čem se realizem razlikuje od romantike? Kaj so bile njegove glavne teme?

Realizem je napredoval v naturalizem. Pripadniki naturalizma, kot je npr. francoski pisatelj _____, so verjeli, da na človeka vplivajo trije dejavniki: dednost, okolje in čas. Prvi slovenski roman z naslovom _____ je napisal _____.

Kakšna je razlika med realizmom in impresionizmom?

Glasba

3. 19. stoletje je bilo obdobje narodnih gibanj, kar se je odražalo tudi v glasbi. Glasbeniki so svoj navdih iskali v mitologiji, ljudskih plesih, šegah, navadah, zgodbah, praznikih. Naštej vsaj tri znane skladatelje iz tega časa.

Množična kultura

4. Dopolni manjkajoče besede:

Francoska brata _____ sta iznašla prvo filmsko kamero, ki je omogočala snemanje in predvajanje filmov. Filmi so sprva bili _____ in _____. Film uvrščamo pod t.i. _____ umetnost.

5. Podčrtaj pravilni odgovor.

Delavci so konec 19. stoletja dobili več/manj pravic, njihov delovnik se je podaljšal/skrajšal. Imeli so manj/več prostega časa, ki so ga izkoristili za ukvarjanje s športom. V Evropi je bil najbolj popularen nogomet/rokomet, v ZDA pa košarka/bejzbol.

6. Izberi, ali je trditev pravilna oz. napačna, napačne trditve tudi popravi.

Prve olimpijske igre moderne dobe so potekale v Atenah, pojavile pa so se leta 1900.

DA

NE

Eifflov stolp v Parizu je bil zgrajen leta 1889.

DA

NE

Znamenita dirka Tour de France se je pojavila po prvi svetovni vojni.

DA

NE

7. Opiši, kako so izgledala mesta konec 19. stol.

PRILOGA 5: PONOVI TVENI LIST (IZPOLNJEN)

UMETNOST 19. STOLETJA

Romantika, realizem in impresionizem

1. Naštej nekaj znanih osebnosti, ki so ustvarjale v obdobju romantike.

France Prešeren, Eugène Delacroix, Aleksander Sergejevič Puškin, Heinrich Heine, George Byron, Francisco Goya, William Turner, Matija Čop, Matevž Langus, Anton Karinger, idr.

2. Dopolni besedilo in odgovori na vprašanja.

Romantika je ena izmed umetniških smeri v 19. stoletju. Romantiki se odmikajo od industrijskih obratov/industrializacije, svoj navdih iščejo v naravi. Svet se je spreminjal, prišlo je do velikih gospodarskih in političnih sprememb, 19. stoletje je namreč znano po svojih revolucijah, predvsem leta 1848, in narodnih gibanjih.

Realizem je umetniška smer, ki se je pojavila v drugi polovici 19. stoletja. V čem se realizem razlikuje od romantike? Kaj so bile njegove glavne teme?

Realizem za razliko od romantike ne zanima več narava, temveč resnično življenje, upodabljali so podobno kot fotoaparati, brez olepševanja. Zanimala jih je beda nižjih slojev, življenje v delavskih naseljih, izkoriščanje v tovarnah, ipd.

Realizem je napredoval v naturalizem. Pripadniki naturalizma, kot je npr. francoski pisatelj Emile Zola, so verjeli, da na človeka vplivajo trije dejavniki: dednost, okolje in čas.

Prvi slovenski roman z naslovom Deseti brat je napisal Josip Jurčič.

Kakšna je razlika med realizmom in impresionizmom?

Impresionizem se zopet vrne k naravi, umetniki se iz ateljejev preselijo v naravno okolje, v naravi pa iščejo načine, kako bi se izrazili. Njihova dela so pogosto oddaljena od realnosti, pri slikarstvu tudi nenatančna. Pomemben je bil vtis od zunaj. Slikarji so tudi uporabljali različne pripomočke (lopatice) in nove tehnike (npr. različne debeline črt).

Glasba

3. 19. stoletje je bilo obdobje narodnih gibanj, kar se je odražalo tudi v glasbi. Glasbeniki so svoj navdih iskali v mitologiji, ljudskih plesih, šegah, navadah, zgodbah, praznikih. Naštej vsaj tri znane skladatelje iz tega časa.

Richard Wagner

Johannes Brahms

Giuseppe Verdi

Množična kultura

4. Dopolni manjkajoče besede:

Francoska brata **Lumiére** sta iznašla prvo filmsko kamero, ki je omogočala snemanje in predvajanje filmov. Filmi so sprva bili **črno-beli** in **nemi**. Film uvrščamo pod t.i. **upodobitveno** umetnost.

5. Podčrtaj pravilni odgovor.

Delavci so konec 19. stoletja dobili več/manj pravic, njihov delovnik se je podaljšal/**skrajšal**. Imeli so manj/**več** prostega časa, ki so ga izkoristili za ukvarjanje s športom. V Evropi je bil najbolj popularen **nogomet**/rokomet, v ZDA pa košarka/**bejzbol**.

6. Izberi, ali je trditev pravilna oz. napačna, napačne trditve tudi popravi.

Prve olimpijske igre moderne dobe so potekale v Atenah, pojavile pa so se leta 1900.

DA

NE

Prve olimpijske igre moderne dobe so potekale v Atenah, pojavile pa so se leta 1896.

Eifflov stolp v Parizu je bil zgrajen leta 1889.

DA

NE

Znamenita dirka Tour de France se je pojavila po prvi svetovni vojni.

DA

NE

Znamenita dirka Tour de France se je pojavila že leta 1903.

7. Opiši, kako so izgledala mesta konec 19. stol.

Nastajale so zelene površine, gradilo se je koncertne dvorane, opere, gledališča, kanalizacijo, proge za tramvaje, električna omrežja, ipd. Po cestah so začeli voziti tramvaji oz. javni promet. Mesta so dobivala telefonske centrale, banke, posojilnice, nove ustanove itd. V Ljubljani se je, denimo, zgradil Zmajski most. Mesta so se modernizirala s številnimi novimi stavbami, mostovi, objekti ... Higiena se je izboljšala, z njo zdravstvene razmere. Začelo se je izdajati revije, časopise, ljudje so bili več zunaj in so se veliko ukvarjali s športom.

PRILOGA 6: POWERPOINT PREDSTAVITEV

DRSNICA 1

UMETNOST 19. STOLETJA

Sanja Sabolovič, Tim Verstovšek
Didaktika zgodovine
18. 5. 2017

DRSNICA 2

Romantika
Realizem
Impresionizem
Glasba
Množična kultura

Kaj bomo znali na koncu ure?

- Značilnosti romantike, realizma in impresionizma ter razlike med njimi
- Pomembni avtorji posamezne smeri
- Pomembni skladatelji in iz kje so črpali svoj navdih
- Novi izumi, pojav filma in gramofona
- Razvoj športa
- Modernizacija mest

Romantika

- Odmikanje od resničnega sveta
- Navdih iščejo v domišljiji
- Čas revolucij, narodnih gibanj in gospodarskih sprememb
- Upanje v boljši jutri

Vir: <http://www.metmuseum.org/toah/works-of-art/1989.163/>

DRSNICA 5

Eugène Delacroix

Vir: http://www.artble.com/imgs/7/4/3/19048/eugene_delacroix.jpg

Heinrich Heine

Vir: <https://media1.britannica.com/eb-media/14/66314-004-DAAA31CD.jpg>

Francisco Goya

Vir: <http://www.thefamouspeople.com/profiles/images/francisco-goya-3.jpg>

DRSNICA 6

Eugène Delacroix: *Svoboda vodi ljudstvo* (1830)

Vir: https://fr.wikipedia.org/wiki/La_Libert%C3%A9_guidant_le_peuple#/media:File:Eug%C3%A9ne_Delacroix_-_Le_28_Juillet,_La_Libert%C3%A9_guidant_le_peuple.jpg

Realizem

- Romantiki nasprotno gibanje
- Stvari, takšne kot so tudi v resnici
- Liberalizacija, odprava cenzure
- Teme: revna delavska naselja, beda nižjih slojev, izkoriščanje ljudstva

Vir: <http://iz.mirror.co.uk/incoming/article3418983.ece/ALTERNATES/s615/Charles-Dickens.jpg>

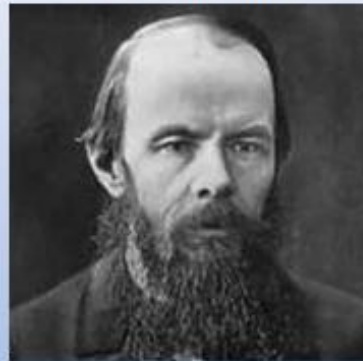
Vir: <http://webs.bcp.org/sites/vcleary/modernworldhistorytextbook/industrialrevolution/images/slum.jpg>

Lev Nikolajevič Tolstoj

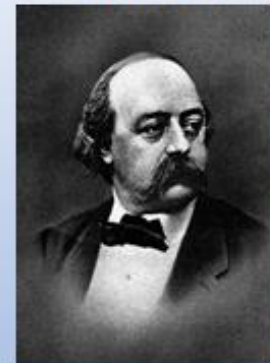
Vir: http://www.casnik.si/wp-content/uploads/2010/10/Lev_Tolstoj1.jpg

Fjodor Mihajlovič Dostojevski

Vir: http://www.sanje.si/images/evtorji_slike/dostojevski4.jpg

Gustave Flaubert

Vir: <http://trenchculture.org/sites/default/files/gustave-flaubert-1821-1880-bw.jpg>

DRSNICA 9

Anton Aškerc

Vir: https://si.wikipedia.org/wiki/Anton_A%C3%A1kerc#/media/File:Anton_A%C3%A1kerc.jpg

Ivan Tavčar

Vir: https://si.wikipedia.org/wiki/Ivan_Tav%C4%8Dcar#/media/File:Ivan_Tav%C4%8Dcar.jpg

DRSNICA 10

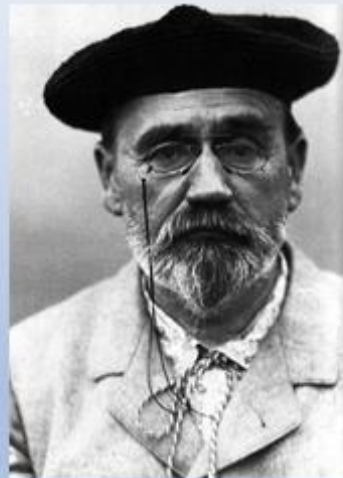
Ivana Kobilca: *Poletje* (1890)

Vir: http://www.delo.si/assets/media/picture/20150819/Kultura/Ivana_Kobilca_Poletje.jpg?rev=1

Naturalizem

- Konec 19. stol.
- Človek je del narave
- Zaznamujejo ga čas, okolje in dednost
- Émile Zola (cikel *Les Rougon-Macquart*)
- Zofka Kvedrova

Vir: https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89mile_Zola#/media/File:ZOLA_1902B.jpg

Impresionizem

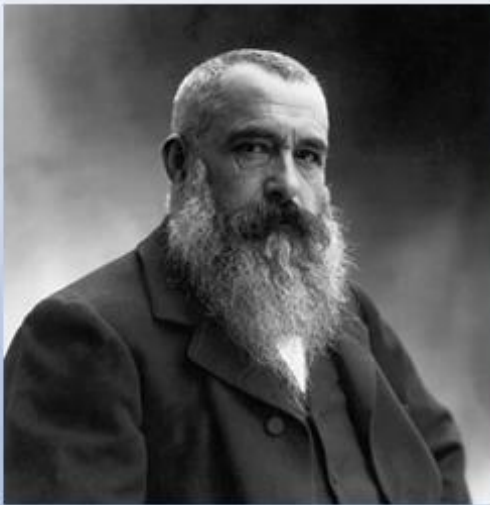
- Vrnitev k naravi, slikarji slikajo v naravi
- Nenatančna resničnost
- Še večje prikazovanje čustev
- Slike so manj nazorne, bolj popačene

Vir: https://fr.wikipedia.org/wiki/Impression,_soleil_levant#/media/File:Claude_Monet,_Impression,_soleil_levant.jpg

DRSNICA 13

Claude Monet

Vir: <http://www.claude-monet.com/images/claude-monet.jpg>

Vincent van Gogh

Vir: https://www.biography.com/image/t_share/MTE10DA00ToODExNDQwMTQx/vincent-van-gogh-9515695-3-402.jpg

DRSNICA 14

Ivan Grohar

Vir: http://www.slovenske-biografije.si/static/osebe/sbi216694_Grohar_Ivan_2.jp5

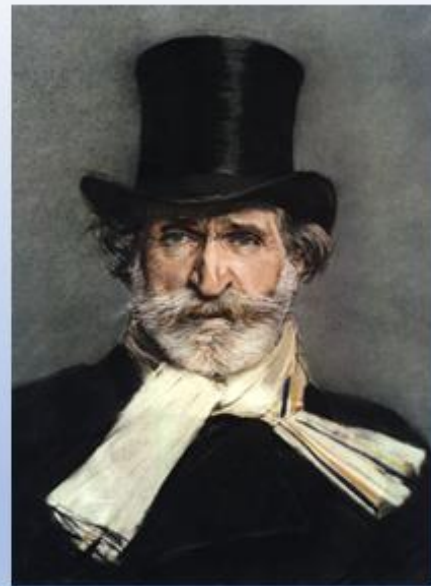
Sejalec

Vir: http://www.slovenskenovice.si/sites/slovenskenovice.si/files/styles/s_128_0_1024/public/dti_import/2012/12/14/imsej_7276291_3.jpg?itok=31i-RTn1

Glasba

- Naloga glasbe: agitirati ljudske množice
- Dvigovanje nacionalne zavesti
- Wagner
- Brahms
- Smetana
- Dvorak
- Puccini
- Verdi
- Slovenija: družina Ipavcev (Celje)

Vir: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/55/Giuseppe_Verdi_by_Giovanni_Boldini.jpg

Množična kultura

- Umetnost dostopna vsem, ne le bogatim (glasbene prireditve, gledališke predstave)
- Pismenost in izobrazba se višata
- Porast knjig, revij in časopisov

Vir: http://www.eis.si/ewi/Z03_T06_P03/img/duns16.jpg

Vir: <http://sraka.uni-lj.si/ukm/UserFiles/840/Imzbe/Ljubljanski%20zvon0001.jpg>

DRSNICA 17

- Tehnološke novosti: gramofon, film

Vir: <http://cdn.history.com/sites/2/2015/04/hith-lumiere-protetrs-E.jpeg>

Vir: <http://www.druzisvet.com/wp-content/uploads/2016/04/gramofon.jpg>

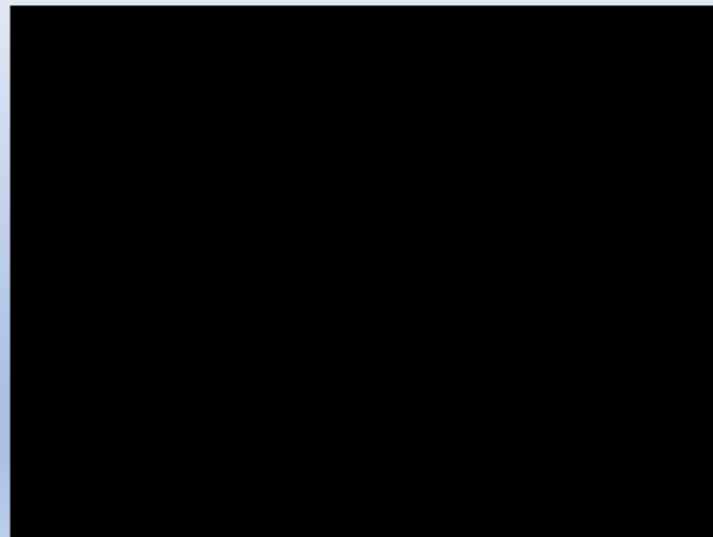
Vir: <http://www.antiqwoodcameras.com/files/HC-Extended-post.jpg>

Vir: <http://www.marvellous-provence.com/insees/stories/culture/cinema/train%20a%20ciotat.jpg>

DRSNICA 18

Prvi film: *L'arrivée d'un train en gare à La Ciotat* (brata Lumière, 1895)

Vir: https://www.youtube.com/watch?v=b8MoAQFn_8

Šport

- Evropa: nogomet
- ZDA: bejzbol
- Olimpijske igre, 1896, Atene
- Tour de France, 1903 (Maurice Garin)

Vir: <http://kickthescale.com/wp-content/uploads/2015/06/Mordy-The-Soccer-Ball.jpg>

Vir: http://www.vectorslibrary.com/isd_tutorials/026-olympic-logos/torino/11.jpg

Vir: <https://static1.squarespace.com/static/530b7251e4b040f4a3d7d9/t/535e9356e4b077e21eb3801e/1388707031401/L%27Auto.jpg>

- Eifflov stolp, 1889
- Stota obletnica francoske revolucije in Svetovna razstava

Vir: <http://historythings.com/wp-content/uploads/2016/06/Stages-of-Eiffel-Tower.jpg>

Univerza v Ljubljani

**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

**UČNA PRIPRAVA:
KMEČKI UPORI V SLOVENSКИH DEŽELAH**

**IME IN PRIIMEK:
Špela Balant in Nuša Frančič**

**DATUM:
2. junij 2017**

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8.	
Datum:	2. 6. 2017	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Izbirna tema: Kmečki upori, epidemije in naravne nesreče
	Poglavje iz učbenika:	Politična in verska podoba Evrope na pragu novega veka
Učna enota – naslov učne ure:	Kmečki upori v slovenskih deželah	
Učne oblike:	Frontalna učna oblika, individualna učna oblika in skupinska učna oblika.	
Učne metode:	Metoda razlage, metoda razgovora, metoda slikovne demonstracije, metoda dela z gibljivimi slikami, metoda dela s pisnimi viri, metoda dela s slikovnimi viri.	
Učne tehnike:	Rebus, mreža, kviz.	
Cilji iz učnega načrta:	<p>"Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • /.../ • opišejo vzroke in posledice kmečkih uporov na Slovenskem; • sklepajo o podobnostih in razlikah med kmečkimi upori na Slovenskem, • /.../ • na primerih pojasnijo značilnosti in posledice epidemij in naravnih nesreč na Slovenskem v 15. in 16. stoletju." (Učni načrt, 2011, str. 18). 	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>našteti glavne vzroke za kmečke upore,</i> • <i>našteti pet večjih kmečkih uporov v slovenskih deželah</i> • <i>opisati značilnosti prvega vseslovenskega in slovensko-hrvaškega kmečkega upora,</i> • <i>navesti podobnosti in razlike med kmečkimi upori na Slovenskem,</i> • <i>primerjati značilnosti kmečkih uporov na Slovenskem z upori v Angliji,</i> • <i>navesti razloge za neuspeh kmečkih uporov.</i>
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <p><i>Aktivno poslušati, reševati naloge in hitro zapisovati učno snov v zvezek.</i></p>

	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <p><i>Vzpostaviti odnos do domovine in vrednot kot sta svoboda in pravičnost.</i></p>
Učne etape:	Uvajanje, obravnavanje nove učne snovi in ponavljanje.	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razmere v slovenskih deželah v 15. in 16. stoletju 2. Vzroki za kmečke upore 3. Začetki kmečkih uporov in potek napadov 4. Večji kmečki upori v slovenskih deželah 5. Neuspeh kmečkih uporov 	
Učna sredstva:	Učila:	Učno-delovni list, delovni ponovitveni list, PowerPoint predstavitev (z zapisom učne snovi), spletni videoposnetek
	Učni pripomočki:	LCD projektor, računalnik, platno, daljinski upravljalnik računalniških predstavitev.
Medpredmetne povezave z vsebinami:	<p>Geografija – orientiranje na zemljevidu.</p> <p>Slovenščina – prve tiskane besede v slovenščini. Učenci znajo oblikovati slovnično pravilne odgovore in sam pouk poteka v slovenščini.</p> <p>Nemščina – izvor besede punt.</p> <p>Matematika – pojasnitev ulomka $\frac{3}{4}$.</p>	
Novi pojmi s pojasnilom:	<p>Epidemija je nenaden izbruh in hitro širjenje nalezljive bolezni.</p> <p>Urbar je knjiga zemljiških gospodov, kjer so bile zapisane zemljiške dajatve kmetov.</p> <p>Mitnina je pristojbina za trgovsko blago, ki so jo običajno pobirali ob vhodih v mesta, trge in vasi.</p>	
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<p><i>Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo:</i></p> <p>http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/page/uploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (29. 5. 2017)</p>
	Učna priprava	<p>Cvirn, Janez. <i>Koraki v času. Novi vek. Zgodovina za 7. razred osemletke.</i> Ljubljana: Tiskarna Jože Moškrič, d. d., 2000.</p> <p>Čeč, Dragica ur. <i>Pogledi na tolminski punt in čas ob prelomu stoletja.</i> Nova Gorica: Tiskarna Januš, 2014.</p> <p>Grafenauer, Bogo. <i>Boj za staro pravdo na slovenskem.</i> Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1974.</p> <p>Hozjan, Andrej in Dragan Potočnik. <i>Zgodovina 2,</i></p>

	<p><i>učbenik za 2. Letnik gimnazije.</i> Ljubljana: DZS, 2005.</p> <p>Krumpak, Andrej. <i>Novi vek: zgodovina za 8. razred osnovne šole: od odkritja novega sveta do vzpona meščanstva.</i> Ljubljana, Modrijan, 2016.</p> <p>Panjek, Aleksander ur. <i>Krvavi pust 1511. Kmečki upori in plemiške fajde v Furlaniji med 15. in 16. stoletjem.</i> Koper: Univerzitetna založba Annales, 2011.</p> <p>Reisp, Branko. <i>Podobe iz kmečkih puntov. Ob 500-letnici kmečkih uporov na Slovenskem in 400-letnici hrvaško-slovenskega punta.</i> Ljubljana: Narodni muzej v Ljubljani, 1973.</p> <p>Žvanut, Maja in Peter Vodopivec. <i>Vzpon meščanstva: zgodovina za 7. razred osnovne šole: zgodovina za 8. razred devetletne osnovne šole.</i> Ljubljana: Tiskarna Schwarz, 2001.</p>
PowerPoint	<p><i>Drsnica 1:</i></p> <p>Eskim. http://www.honkingdonkey.com/kids-coloring-pages/pre-k/pre-k_pics/10-pre-k_coloring-016.gif (22. 5. 2017)</p> <p>Lupa. http://img2.embroiderydesigns.com/StockDesign/XLarge/Grand_Slam_Designs/ocg101.jpg (22. 5. 2017)</p> <p>Riba. http://www.clker.com/cliparts/U/H/K/n/e/9/fish-outline-hi.png (22. 5. 2017)</p> <p><i>Drsnica 2:</i></p> <p>Srečanje grofa s tolminskimi puntarji v Solkanu (Tone Kralj, 1972) https://www.google.si/search?q=tolminski+punt&source=lnms&tbnm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiT6LWW25_UAhVLwBQKHUjVBCEQ_AUICigB&biw=1920&bih=974#imgrc=ZPqKTaw5x86EQM: (23. 5. 2017)</p> <p><i>Drsnica 5:</i></p> <p>Seljačka buna. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/sr/thumb/0/06/%D0%A1%D0%B5%D1%99%D0%B0%D1%87%D0%BA%D0%B0_%D0%B1%D1%83%D0%BD%D0%B0_1573_(%D1%84%D0%B8%D0%BB%D0%BC).jpg/250px-%D0%A1%D0%B5%D1%99%D0%B0%D1%87%D0%BA%D0%B0_%D0%B1%D1%83%D0%BD%D0%B0_1573_(%D1%84%D0%B8%D0%BB%D0%BC).jpg</p>

(22. 5. 2017)

Drsnica 6:

Mrtvaški ples.

<http://static.panoramio.com/photos/large/81809701.jpg>

(27. 5. 2017)

Drsnica 7:

Tlaka.

https://www.shtreber.com/uploads_gallery/originals/Istorija/6.%20razred/Uvod/Osnovne%20odlike%20srednjeg%20veka/ratari.jpg?1471529402178

(27. 5. 2017)

Drsnica 8:

Urbar 1.

http://de.academic.ru/pictures/dewiki/77/Meinhard_urbar_1288.jpg

(28. 5. 2017)

Urbar 2.

<http://www.arhiv-ptuj.si/media/zaloznistvo/Viri.JPG>

(28. 5. 2017)

Žakerija.

<http://www.wikiwand.com/sh/%C5%BDakerija>

(28. 5. 2017)

Drsnica 9:

Oboroženost kmetov.

<http://1.bp.blogspot.com/A3G5INmkxto/T64BkbH43jI/AAAAAAAAABHY/4w7vjLQqEaw/s1600/Peasants-War.jpg>

(30. 5. 2017)

Drsnica 10:

Politično-upravna podoba v 16. in 17. stoletju.

M. Dolinar, France idr. *Slovenski zgodovinski atlas*.

Ljubljana: Nova revija, 2011. Stran 112.

Valvasorjeva slika boja kmetov in plemiške vojske pri Krškem.

Reisp, Branko. *Podobe iz kmečkih puntov*. str. 28.

Drsnica 11:

Največji kmečki upori.

M. Dolinar, France idr. *Slovenski zgodovinski atlas*,

str. 113.

Drsnica 12:

Največji kmečki upori.

M. Dolinar, France idr. *Slovenski zgodovinski atlas*, str. 113.

Turški napad.

<http://www.joker.si/igre.php?articleid=9301&page=10&rubrika=1> (1. 6. 2017)

Drsnica 14:

Največji kmečki upori.

M. Dolinar, France idr. *Slovenski zgodovinski atlas*, str. 113.

Uporniški kmetje z ujetim plemičem.

Reisp, Branko. *Podobe iz kmečkih puntov*. str. 8.

Prve slovenske tiskane besede.

<http://www.rtv slo.si/moja-generacija/le-vkup-ob-500-obletnici-najvecjega-vslovenskega-kmeckega-upora/367936> (23. 5. 2017)

Drsnica 16:

Največji kmečki upori.

M. Dolinar, France idr. *Slovenski zgodovinski atlas*, str. 113.

Odlomek iz pisma sevniškega tržana.

Cvirn, Janez idr. *Koraki v času. Novi vek. Zgodovina za 7. razred osemletke in 8. razred devetletke*.

Ljubljana: DZS, 2000. Stran 40.

Sojenje Matiji Gubcu (Oton Iveković).

https://www.google.si/search?q=sojenje+matiji+gubcu&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwi8sujP2Z_UAhUMNxQKHT8tB0QQ_AUICigB&biw=1920&bih=974#tbm=isch&q=kronanje+v+zagrebui&imgc=ENjk9oY_Clt7mM: (1. 6. 2017)

Bitka pri Stubici.

<http://mojzagreb.info/svijet/hrvatska/slika-dana-bitka-kod-studbice> (24. 5. 2017)

Drsnica 18:

Največji kmečki upori.

M. Dolinar, France idr. *Slovenski zgodovinski atlas*, str. 113.

Kmetje med napadom (Gojmir Anton Kos)

Hozjan, Andrej in Dragan Potočnik. *Zgodovina 2*, str. 193.

Drsnica 20:

Največji kmečki upori.

M. Dolinar, France idr. *Slovenski zgodovinski atlas*, str. 113.

Srečanje grofa s tolminskimi puntarji v Solkanu
(Tone Kralj, 1972)

https://www.google.si/search?q=tolminski+punt&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiT6LW25_UAhVLwBQKHUjVBCEQ_AUICigB&biw=1920&bih=974#imgrc=ZPqKTaw5x86EQM: (23. 5. 2017)

Tolminci (Ivan Pregelj)

https://www.google.si/search?q=tolminski+punt&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiT6LW25_UAhVLwBQKHUjVBCEQ_AUICigB&biw=1920&bih=974#tmb=isch&q=tolminci+pregelj&imgrc=U_ZJkegxK3HapM: (23.5.2017)

Drsnica 22:

Najemniška vojska – zgoraj

Reisp, Branko. *Podobe iz kmečkih puntov*. str. 36.

Najemniška vojska – spodaj

Prav tam, str. 27

Kmečka vojska – spodaj

Prav tam, str. 9.

Slika na sredini.

Prav tam, str. 4.

Kmečka vojska – zgoraj

https://www.google.si/search?q=kme%C4%8Dka+vojska&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiJwPbi3J_UAhVCPxQKHfJyB-cQ_AUICigB&biw=1920&bih=974#tmb=isch&q=kme%C4%8Dki+upor+slika&imgrc=nntbgF48tOEuJM: (28. 5. 2017)

Drsnica 23:

Kaznovanje premaganih kmetov.

Žvanut, Maja in Peter Vodopivec. *Vzpon meščanstva: zgodovina za 7. Razred osnovne šole: zgodovina za 8. Razred devetletne osnovne šole*. Ljubljana: Modrijan, 2001. Stran 67.

Učno-delovni listi	Srečanje grofa s tolminskimi puntarji v Solkanu (Tone Kralj, 1972) https://www.google.si/search?q=tolminski+punt&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKewiT6LW W25 UAhVLwBQKHUjVBCEQ_AUICigB&biw=1920&bih=974#imgrc=ZPqKTaw5x86EQM : (23. 5. 2017)
Video posnetek	<i>Kmečki upor za učno uro:</i> https://youtu.be/EaTsMDb2QbU (23. 5. 2017)

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	Lepo pozdravljeni učenci, danes bomo začeli z zelo pomembno temo, katero bomo odkrili skupaj. Pred vami je že delovni list na katerem vidite rebus, ki vam bo podal naslov današnje učne snovi. Vsak naj samostojno reši rebus. Imate minuto časa.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 1
		Učenci rešujejo rebus.	Individualna učna oblika.	Učno-delovni list: str. 1
	A ga je morda kdo že rešil? Ima kdo že rešitev?	Odgovorijo: Ja, rešitev je Kmečki upori.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PowerPoint, drsnica: 1
	Da, rešitev je Kmečki upori. Sedaj kar odprite svoje zvezke za zgodovino in zapišite naslov Kmečki upori v Slovenskih deželah. Pod naslov si zapišite tudi strani v učbeniku, torej stran 75-79.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 2
		Odprejo zvezke in napišejo: Kmečki upori v Slovenskih deželah (učbenik str. 75-79).	Individualna učna oblika.	PowerPoint, drsnica: 2.
	Današnjo uro bomo obravnavali 5	Poslušajo.	Frontal	PowerPoint

vsebinskih poudarkov in sicer razmere v slovenskih deželah v 15. in 16. stoletju, vzroke za kmečke upore, začetke kmečkih uporov in izvedba napadov, upori v slovenskih deželah in neuspeh kmečkih uporov. Vsebinskih poudarkov si ne potrebujete zapisovati, saj imate le-te zapisane na učnih listih, kjer je tudi zapis snovi, katero morate znati za ustno in pisno preverjanje.		na učna oblika. Metoda razlage.	t, drsnica: 3.
Na koncu ure boste znali naštetih glavne vzroke za kmečke upore, naštetih pet večjih kmečkih uporov v Slovenskih deželah, opisati značilnosti prvega in slovensko-hrvaškega kmečkega upora, navesti podobnosti in razlike med kmečkimi upori na Slovenskem, primerjati značilnosti kmečkih uporov na Slovenskem z upori drugje po Evropi in navesti razloge za neuspeh kmečkih uporov.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint predstavitev (drsnica 4).
Da se boste lažje vživeli v takratni čas, imam za vas pripravljenih še nekaj izsekov iz hrvaškega filma, ki prikazuje upor iz leta 1573. Pri izsekih bodite predvsem pozorni na opremo kmetov.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 5.
	Gledajo posnetek.	Frontalna učna oblika. Metoda demonstracije gibl. slik.	Videoposnetek (izseki iz filma <i>Seljačka buna 1573</i>).
Kakšen je film, katerega smo si ogledali? Je to dokumentarni film, zgodovinski film, gre za televizijsko oddajo? Kaj/koga predstavljajo osebe v filmu?	Odgovorijo: Zgodovinski. Odgovorijo: Kmete, ki so se uprli, fevdalca in njegove vojake.	Frontalna učna oblika. Metoda dela z gibljivimi slikami.	PowerPoint, drsnica: 5.
O opremi kmetov bomo govorili malce kasneje. Sedaj bomo začeli z	Poslušajo.	Frontalna učna	

učno snovjo, tako da pozorno poslušajte in po možnosti še izpolnite kaj na učno-delovnem listu.		oblika. Metoda razlage.	
---	--	-------------------------------	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI IN SPROTNO PONAVLJANJE

1. VSEBINSKI POUDAREK: Razmere v slovenskih deželah v 15. in 16. stoletju	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE , TEHNIKE	UČILA
4 minute	Ljudje so bili že sredi 14. stoletja zelo ogroženi z epidemijami.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 6.
	A veste kaj to pomeni epidemija? Epidemija je »nenaden izbruh in hitro širjenje nalezljive bolezni.« Katera bolezen, mislite, da jih je najbolj ogrožala takrat? Da, to je bila kuga.	Odgovorijo: Ne. Odgovorijo: Kuga.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PowerPoint, drsnica: 6.
	Sredi 14. stoletja je namreč kar $\frac{3}{4}$ evropskega prebivalstva umrlo zaradi kuge. Da si lažje predstavljate, to pomeni kar trije od štirih. Ti izbruhi bolezni so se lokalno omejili šele v 16. in 17. stoletju.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 6.
	V tem času je tudi nastala tale freska v cerkvi v Hrastovljah, z naslovom Mrtvaški ples. Na njej lahko opazite bogate in revne, mlade in stare, saj kuga (ki je tukaj uprizorjena z okostnjaki, torej smrtjo) ni izbirala samo revne in samo stare. Tukaj so si bili vsi enaki.	Poslušajo in opazujejo sliko.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 6.
	Poleg kuge so se v novem veku pojavile tudi koze, davica in sifilis. Ljudi takratnega časa pa niso pestile	Poslušajo.	Frontalna učna oblika.	PowerPoint, drsnica: 6.

	samo epidemije, temveč tudi razne naravne nesreče.		Metoda razlage.	
	Kakšne naravne nesreče bi jim lahko zmanjšale pridelke? Da, to so bile suše, zmrzali, lahko pa tudi drugi naravni škodljivci. In če so imeli slabe pridelke in s tem premalo hrane, kaj jih je pestilo? Da, lakota.	Odgovorijo: suša, poplave,... Odgovorijo: Bili so lačni.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PowerPoint, drsnica: 6.
	Zaradi pomanjkanja hrane so predvsem trpeli otroci, ki so zaradi podhranjenosti mater množično umirali kmalu po porodu oz. v prvih nekaj letih.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 6.
	Sedaj pa bomo preverili še rešitve na učno-delovnem listu in sproti dopolnili, če kaj še niste uspeli dopisati. Gremo kar po vrsti. Vsak prebere eno poved. <i>Na PowerPointu sproti odkrivam rešitve, za tem, ko jih preberejo.</i>	Poslušajo navodilo. Berejo besedilo in rešitve: epidemije, kuga, hrane.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora.	PowerPoint, drsnica: 6. Učno-delovni list: str. 2

2. VSEBINSKI POUDAREK: Vzroki za kmečke upore	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
3 minute	Naravne katastrofe in kužne bolezni so zelo vplivale na preobremenjenost kmeta, a vzroki za še večjo obremenitev so bili vse večja obremenjenost s tlako, kar je pomenilo, da so kmetje morali opravljati vse več prisilnega dela za fevdalnega gospoda.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 7.
	Če si sedaj dobro ogledate to sliko, lahko vidite, kako je kmet opravljal	Si ogledujejo sliko in poslušajo.	Frontalna učna	PowerPoint, drsnica:

tlako na fevdalnem posestvu.		oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	7.
<p>Poleg vse večje tlake so bili izpostavljeni napadom Turkov, saj niso bili zavarovani z obzidjem. Njihova obdelovalna polja so bila pogosto opustošena zaradi raznih fevdalnih spopadov, se pravi, če sta se dva fevdalca skregala in se bojevala z vojsko za ozemlja, so tudi v tem primeru bila polja kmetov uničena. Prav tako pa so jim povečali kmečke vojaške obveznosti v času vojn. To je bil tudi čas verskih sprememb, čemur bomo namenili posebno uro.</p> <p>Vsi ti vzroki so pripeljali k temu, da so kmetje začeli zahtevati stare pravice. Na to vas zelo opozarjam, namreč kmetje niso imeli nekih novih zahtev, želeli so le, da bi se njihove obveznosti do fevdalca in države vrnile na prvotno stanje – torej, kot je že bilo nekoč.</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 7.
<p>No, pa zopet preverimo rešitve na učnem listu. Kar nadaljujemo tam kjer smo ostali. Vsak prebere eno rešitev.</p> <p><i>Na PowerPointu sproti odkrivam rešitve, za tem, ko jih preberejo.</i></p>	<p>Poslušajo navodilo.</p> <p>Berejo rešitve: naravne katastrofe in epidemije, Izpostavljeni so bili napadom Turkov, Bili so žrtve fevdalnih spopadov, Zaradi vojn so imeli kmečke vojaške obveznosti.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>PowerPoint, drsnica: 7. Učnodelovni list: str. 2</p>

3. VSEBINSKI POUDAREK: Začetki kmečkih uporov in potek napadov	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METOD E, TEHNIK E	UČILA
4 minute	<p>Prvi kmečki upori so se po Evropi začeli že prej kot v naših deželah. Leta 1358 je prišlo do upora v Franciji, ko so se uporni kmetje odpravili požigat in plenit dvorce in zemljišča svojih gospodov. Upor je imenovan žakerija, saj so francoski fevdalci uporabljali ime Žak kot zaničevalno ime za kmete.</p> <p>Leta 1381 so izvedli upor tudi kmetje v Angliji. Ti kmetje pa so imeli bolj radikalne ideje od ostalih, saj so zahtevali svobodo za vse in odpravo delitve ljudi na gospodo in podložnike. Ti upori so se nato širili tudi v nekaterih nemških deželah, kjer pa je bil najodmevnejši upor v Evropi. V njem je sodelovalo okoli 300.000 kmetov. Izveden je bil v letih 1524-1525.</p> <p>Kmetje so se borili tako, da so napadali in požigali gradove, kaznovali uradnike zemljiških gospodov, ki so od njih terjali obveznosti, ter jim tudi uničevali urbarje. S pojmom urbarji se tudi še nismo srečali.</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 8.
	A kdo ve, kaj pomeni urbar? V pomoč sta vam lahko ti dve sliki.	Gledajo sliki in odgovorijo: Knjige.	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.	PowerPoint, drsnica: 8.
	Da, gre za knjigo »zemljiških gospodov, kjer so bile zapisane zemljiške dajatve kmetov.«	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 8.

Za mitnino ste že kdaj slišali?	Odgovorijo: Ne.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PowerPoint, drsnica: 8.
Mitnina je pristojbina za trgovsko blago, ki so jo običajno pobirali ob vhodih v mesta, trge in vasi. Tam, kjer so to pobirali, se imenuje mitnica in to so kmetje zasedali in napadali.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 8.
Kot ste že nazorno videli v uvodnem posnetku, so kmetje v uporih v večini uporabljali kar svoja orodja. Sedaj pa si pozorno oglejte še to sliko in bomo skupaj poskušali naštet, kaj vse so torej kmetje s sabo prinesli v boj.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 9.
Torej, kaj vse so kmetje uporabljali? <i>Ko učenci naštevajo jim pritrdim in jih po potrebi dopolnim: Kose, vile, sekire, buzdovane, kladiva ipd.</i>	Opazujejo sliko in naštevajo: kose, vile, sulice, kladiva,...	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.	PowerPoint, drsnica: 9.
Občasno so jim z oborožitvijo pomagali tudi meščani, ki so jih pri nekaj uporih tudi podpirali. Nekaj orožja so kmetje dobili tudi od turških vpadov, ali pa kasneje s plenjenjem gradov.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 9.
No, tukaj pa bomo samo prebrali in tako skupaj ponovili, kaj smo se naučili. Zopet nadaljujemo tam kjer smo ostali in vsak prebere eno poved.	Poslušajo navodilo. Berejo besedilo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora.	PowerPoint, drsnica: 9. Učno-delovni list: str. 2

4. VSEBINSKI POUDAREK: Večji kmečki upori v slovenskih deželah	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METOD E, TEHNIK E	UČILA
12 minut	Sedaj se bomo malo bolj podrobno posvetili še kmečkim uporom v slovenskih deželah. Med mojo razlago skušajte že sproti reševati miselni vzorec, ki ga imate na vaših delovno-učnih listih.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Učno-delovni list: str. 3
	Preden začnemo s kmečkimi upori v slovenskih deželah, pa me zanima, če se še spomnite, na katere dežele je bila današnja Slovenija razdeljena v obdobju, o katerem govorimo? Katere so bile slovenske dežele?	Odgovorijo: Kranjska, Koroška, Štajerska in Goriška.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
	Tako je, pogledjte si tukaj na zemljevidu, tako je bilo razdeljeno območje današnje Slovenije.	Gledajo slovenske dežele na karti na PowerPointu.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	PowerPoint, drsnica 10
	V slovenskih deželah je bilo več kot 120 manjših in 5 večjih kmečkih uporov. Na sliki je prizor iz enega od večjih uporov. Oglejte si sliko, za boljšo predstavo.	Poslušajo. Gledajo sliko.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage in slikovne demonstracije.	PowerPoint, drsnica: 10.
	Morda kdo pozna kakšnega od teh večjih? Malo pomislite, zagotovo ste kakšnega omenili že v 5. razredu, ko ste se učili o kmečkih uporih.	Odgovorijo: tolminski, vseslovenski, slovensko-hrvaški, drugi vseslovenski in tolminski.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	PowerPoint, drsnica: 11

<p>Koroški kmečki upor (1487) Prvi večji kmečki upor na Slovenskem je izbruhnil na Koroškem leta 1478.</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 12.
<p>Njegov obseg si pogledajte na zemljevidu – vidite, tu zgoraj, kar je označeno z rjavo barvo. <i>Pokažem na zemljevidu.</i></p>	Gledajo zemljevid na PowerPointu.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 12.
<p>Zdaj pa si pogledajte naslednjo sliko.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaj prikazuje? 2. Kaj pa se je zgodilo med turškimi napadi? 3. Kako so Turki na sliki oboroženi? 	<p>Gledajo sliko in odgovarjajo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Napad Turkov, turške vpade. 2. Turki so napadali vasi in mesta, ropali so, požigali, ubijali prebivalce ... 3. Imajo konje, orožje (meče). 	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.	PowerPoint: drsnica 12.
<p>Ob turških napadih so trpeli predvsem kmetje, saj pred napadi niso bili zaščiteni. Ravno ta nezaščitenost pred turškimi napadi je bil eden od vzrokov za koroški kmečki upor. Kmetje so se že pred uporom združili v kmečko zvezo, da bi se tako organizirano borili za svoje pravice. A upor ni uspel - zatrla ga turška vojska, ki je bila takrat na pohodu čez naše dežele.</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 12.
<p>Sedaj pa preverimo rešitve iz prvega oblačka v vašem miselnem vzorcu. Vsak naj prebere en stavek.</p>	Poslušajo navodilo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 13.

Na PowerPointu sprti odkrivam rešitve, za tem, ko jih preberejo.	Berejo besedilo in rešitve: 1478, turškimi, turška.	Metoda razgovora.	Učnodelovni list: str. 3
Vseslovenski kmečki upor (1515) Leta 1515 je izbruhnil najboljšežnejši upor na naših tleh. V njem je sodelovalo kar 80.000 kmetov, zajel pa je vse slovenske dežele – od tod je dobil ime vseslovenski kmečki upor.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 14.
Poglejte na zemljevidu, kaj vse je obsegal. Vse to, kar je označeno s svetlo zeleno barvo. Pokažem na zemljevidu.	Gledajo zemljevid na PowerPointu.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 14.
Kmetje so se uprli zaradi povečevanja bremen, zahtevali so staro pravdo. To pomeni, da so hoteli nazaj take obremenitve, kot so veljale pred spremembami. Napadi upornih kmetov so se vrstili po celem ozemlju Slovenije, zasedali in požigali so gradove, grajski inventar so razdelili medse ali ga uničili, fevdalni gospodje pa so se zatekali v mesta.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 14.
Tukaj na sliki lahko vidite, kako so kmetje ujeli enega od plemičev in ga napadli.	Gledajo sliko na PowerPointu.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 14.

	<p>Upor ni bil uspešen, po petih mesecih ga je zatrla združena plemiška in cesarska vojska. Pomembno je, da si zapomnite, da iz tega upora izhajajo prve slovenske tiskane besede.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 14.</p>
	<p>Te prve tiskane slovenske besede so bile natisnjene na tem letaku, ki ga vidite na PowerPointu.</p> <ol style="list-style-type: none"> Lahko mogoče kdo razbere, v katerem jeziku je letak? <p>Besede v slovenskem jeziku sem označila z rdečimi okvirčki.</p> <ol style="list-style-type: none"> Lahko kdo razbere, katere besede so to? 	<p>Gledajo sliko in odgovarjajo:</p> <ol style="list-style-type: none"> V nemškem. Stara pravda in Le vkup, le vkup, le vkup uboga gmajna. 	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 14.</p>
	<p>Tako je. Letak v nemškem jeziku je poročal o vseslovenskem uporu. Vmes so tudi slovenske besede, ki so bile del uporne pesmi, ki so jo kmetje peli med uporom.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	
	<p>Sedaj pa preverimo rešitve iz drugega oblčka v vašem miselnem vzorcu. Vsak naj prebere en stavek.</p> <p><i>Na PowerPointu sprti odkrivam rešitve, za tem, ko jih preberejo.</i></p>	<p>Poslušajo navodilo.</p> <p>Berejo besedilo in rešitve: 80.000, staro pravdo, tiskane.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora.</p>	<p>PowerPoint, drsnica: 15. Učno-delovni list: str. 3</p>
	<p>Slovensko-hrvaški kmečki upor (1573)</p> <p>Za uvod v naslednji kmečki upor preberite odlomek, ki je na PowerPointu. Vsak, ki ga pokličem, naj glasno prebere eno poved.</p> <p>Sprašujem:</p> <ol style="list-style-type: none"> Kdaj je citirani zapis nastal? Kdo ga je napisal? O čem govori? O katerem kmečkem uporu mislite da besedilo govori? 	<p>Berejo odlomek iz pisma sevniškega tržana. Ostali poslušajo.</p> <p>Odgovarjajo:</p> <ol style="list-style-type: none"> Leta 1573. Sevniški tržan. Poroča o kmečkemu uporu – o tem, kdo se je uprl (ogrski, slovenski in hrvaški kmetje), zakaj so se uprli 	<p>Frontalna učna oblika. Metoda besedne demonstracije. Metoda dela s pisnimi viri.</p>	<p>PowerPoint, drsnica 16.</p>

	(velike nove obveznosti) in kako poteka upor (če se ne podredijo, zažgejo gradove, mesta, itd.). 4. O slovensko-hrvaškem.		
Tako je. Naslednji večji kmečki upor je bil slovensko-hrvaški kmečki upor, ki je izbruhnil leta 1573.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica 16.
Poglejte na zemljevidu, kaj vse je obsegal. Tole na jugovzhodu, kar je označeno s temnejšo roza barvo. <i>Pokažem na zemljevidu.</i>	Gledajo sliko na Powerpointu.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	PowerPoint, drsnica 16.
Zanj je značilno to, da je bil izmed vseh kmečkih uporov najbolje organiziran. Kmetje so imeli razvit sistem medsebojnega obveščanja (pošiljanje petelinjega peresa) in izdelan vojaški načrt. Upor se je začel na posestvu zelo nasilnega zemljiškega gospoda Franja Tahyja na Hrvaškem. Pravnjegova nasilje je bilo tudi eden od vzrokov za izbruh upora. Upor se je razširil še na Štajersko in Kranjsko. Glavni voditelji upora so bili štirje, eden od njih je bil Matija Gubec. Kljub dobri organizaciji so bili kmetje že po 14 dneh premagani, odločilen poraz so doživeli Stubiških Toplicah, kjer jih je premagala združena vojska plemiških enot in Uskokov iz Vojne krajine.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica 16.
Za lažjo predstavbo, kako je izgledala ta pogubna bitka, si pogledajte sliko na Powerpointu, ki prikazuje bitko pri	Gledajo sliko na Powerpointu.	Frontalna učna oblika.	PowerPoint, drsnica 16.

Stubicah.		Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	
Upornikom so se kruto maščevali. Matijo Gubca so javno usmrtili na zagrebškem trgu, še prej pa so ga mučili s kronanjem z vročo železno krono in ščipanjem z vročimi kleščami.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica 16.
Trenutke tik pred začetkom mučenja prikazuje tale slika. Vidite, da je Gubec zvezan, zgoraj desno na sliki pa vidite ogenj, v katerem so verjetno razžarili železo za mučenje.	Gledajo sliko na PowerPointu.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	PowerPoint, drsnica 16.
Sedaj pa preverimo rešitve iz tretjega oblaka v vašem miselnem vzorcu. Vsak naj prebere en stavek.	Poslušajo navodilo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 17.
<i>Na PowerPointu sprti odkrivam rešitve, za tem, ko jih preberejo.</i>	Berejo besedilo in rešitve: Hrvaški, Tahija (ali Tahyja), Stubicah, Matijo Gubca.	Metoda razgovora.	Učno-delovni list: str. 3
Drugi vseslovenski kmečki upor (1635) Kmetje so se leta 1635 še zadnjič v večjem številu uprli fevdalnim gospodom. Nezadovoljni so bili, ker so zelo čutili težke gospodarske razmere, ki so bile posledica tridesetletne vojne. Upor je izbruhnil na posestvu v Savinjski dolini in nato zajel vso spodnjo Štajersko in velik del Kranjske in Koroške. Upor so zadušili vojaki iz Vojne krajine.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 18.
Poglejte, obsegal je območje, ki je na	Gledajo sliko na	Frontal	PowerPoint

<p>zemljevidu označeno s svetlejšo roza barvo. Vidite, da je bil precej manjši od prvega vseslovenskega. <i>Pokažem na zemljevidu.</i></p> <p>Ta druga slika pa prikazuje napad kmetov, vidite lahko kako so bili oblečeni in kako oboroženi.</p>	PowerPointu.	na učna oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	t, drsnica: 18.
<p>Sedaj pa preverimo rešitev iz četrtega oblčka v vašem miselnem vzorcu.</p> <p><i>Na PowerPointu sprti odkrivam rešitve, za tem, ko jih preberejo.</i></p>	Poslušajo navodilo.	Frontalna učna oblika.	PowerPoint, drsnica: 19.
<p>Tolminski kmečki upor (1713)</p> <p>Tolminski kmečki upor je zadnji večji kmečki upor v slovenskih deželah. Ta upor je drugačen od ostalih štirih, saj se podložniki niso uprli fevdalcem, ampak proti državnim bremenom in državnim organom.</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 20.
<p>Kaj mislite, kje se je odvijal ta kmečki upor? Če sklepate po imenu ...</p>	Odgovorijo: na Tolminskem.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
<p>Tako je, na Tolminskem se je začel, potem pa se je razširil na skoraj vso Goriško in na del Kranjske. Na zemljevidu je označen z rumeno barvo. <i>Pokažem na zemljevidu.</i></p>	Gledajo sliko na PowerPointu.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 20.
<p>Kmetje so bili nezadovoljni predvsem zaradi uvedbe novih, visokih davkov na hrano (predvsem na meso in vino), poleg tega so bili še v sporu s tolminskim glavarjem. Upor so zadržali vojaki iz Vojne krajine in enote redne vojske.</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint, drsnica: 20.

	<p>Iz kmečkih uporov so navdih črpali tudi razni umetniki. Poglejte slike na PowerPointu. Leva slika prikazuje delo slikarja Toneta Kralja, in sicer prizor, ko se nezadovoljni kmetje srečajo z grofom. Na desni pa je naslovnica knjige Tolminci, ki govori o kmečkem uporu.</p>	<p>Gledajo sliko na PowerPointu.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije in metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint, drsnica: 20.</p>
	<p>Sedaj pa preverimo še rešitve iz zadnjega oblačka.</p> <p><i>Na PowerPointu sprti odkrivam rešitve, za tem, ko jih preberejo.</i></p>	<p>Poslušajo navodilo.</p> <p>Berejo besedilo in rešitve: Tolminski, Tolminskem, meso, vino.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora.</p>	<p>PowerPoint, drsnica: 21.</p> <p>Učno-delovni list: str. 3</p>

5. VSEBINSKI POUDAREK: Neuspeh kmečkih uporov	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	<p>Če ste me tekom ure pozorno poslušali, sedaj že veste, da kmečki upori niso bili uspešni – vsi so bili precej hitro zadušeni.</p> <p>Kaj mislite, kaj so bili razlogi, da kmečki upori niso bili uspešni? V pomoč so vam lahko te slike – na levi je najemniška vojska, na desni kmečka vojska, v sredinski sliki pa prizor, ko se srečata kmet in plemič.</p> <p><i>Če še ne odgovorijo takoj jim da dodatna podvprašanja oz. namige:</i> Sklepajte iz vsega, kar smo danes povedali o poteku in organiziranosti uporov, pomislite, kdo je kmečke upore zatrl, kako so bili oboroženi...</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Gledajo slike na PowerPoint predstavitvi in odgovarjajo:</p> <p>Razlogi za neuspeh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kmetje niso bili enotni, • v uporih ni bilo pravega vodstva, 	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>PowerPoint, drsnica 22.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kmetje so bili slabo oboroženi - večinoma le orodje (vile, kose, sekire ...), le redko pridejo do strelnega orožja, • kmetje so bili neizkušeni in nespretni v boju – izurjeni le za obrambo (pred Turki), za napad pa ne • nasprotniki kmetov v boju so bili izkušeni in izurjeni vojaki, z boljšo oborožitvijo. 		
<p>Tako je, pravilno ste ugotovili. <i>Povzamem njihove odgovore in jih pokažem na PowerPointu.</i> Razloge za neuspeh kmečki uporov imate tudi na vaših delovno-učnih listih, doma si jih lahko še enkrat preberete.</p>	<p>Poslušajmo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 22.</p>
<p>Sedaj pa si pogledajte naslednjo sliko na PowerPoint predstavitvi.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaj slika predstavlja? 2. Kakšno je to kaznovanje? 3. Kaj se dogaja v zgornjem levem kotu slike? 4. Kaj menite, kdaj je bila slika naslikana? V času kmečkih uporov ali kasneje? 	<p>Gledajo sliko in odgovarjajo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaznovanje premaganih kmetov, mučenje, usmrčitve. 2. Zelo kruto. 3. Vojska na konjih lovi/podi kmete. 	<p>Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>PowerPoint: drsnica 23.</p>

		Kmetje bežijo proti vasi. 4. V času kmečkih uporov.		
	Tako je, slika je nastala v 16. stoletju, torej v času kmečkih uporov. Prikazuje, kako je plemstvo kaznovalo uporne kmete. Po neuspelih uporih so kmetje namreč utrpeli hude posledice: • Veliko so jih ujeli, nekatere (predvsem voditelje upora) so ubili, druge pa so telesno kaznovali. To prikazuje slika, ki ste si jo prej ogledali. • Poleg tega so kmetom požgali bivališča. • Starih obremenitev jim niso zmanjšali, naložili pa so jim še nove, za povračilo povzročene škode.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PowerPoint: drsnica 23.
	Iz PowerPointa si na učno-delovne liste prepisite razloge za neuspeh kmečkih uporov.	Poslušajo navodila.	Frontalna učna oblika Metoda razlage.	
		Prepisujejo besedilo iz PowerPointa.	Individualna učna oblika.	PowerPoint: drsnica 23. Učno-delovni listi. Str. 2

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
12 minut	Danes bomo ponovili novo naučeno snov na malo drugačen način – s kvizom. Razdelila vas bom v tri	Poslušajo navodila za skupinsko delo.	Frontalna učna oblika.	

<p>skupine. <i>Jih hitro razdelim, kar po "kupčkih" kakor sedijo.</i> Ko bom podala navodila do konca, naj se vsaka skupina usede v krog na svoj konec učilnice. Vsaka skupina naj izbere ime skupine – povezano naj bo s kmečkimi upori – in pa vodjo skupine, ki mi bo podal končne odgovore. Rešitve zapisujte na delovne ponovitvene liste, na katere ne pozabite napisati tudi imena vaše skupine. Na moj znak boste obrnili prvi list, ki ga imate pred sabo, in začeli z reševanjem.</p>		Metoda razlage.	
<p><i>Vsaki skupini dam prvo stran ponovitvenega delovnega lista. Začnite z reševanjem!</i></p>	<p>Se posedejo po učilnici skupaj v tri skupine.</p> <p>Rešujejo prvo nalogo.</p>	<p>Skupinska učna oblika. Učna tehnika : kviz.</p>	<p>Ponovitveni delovni list, str. 1.</p>
<p>Končajte z reševanjem, vodja skupine naj mi prinese vaš list.</p> <p><i>Jim točkujem pravilne in nepravilne odgovore, a jim rezultatov še ne povem.</i></p> <p>Skupaj pogledajmo odgovore.</p>	<p>Prinesejo ponavljalne delovne liste.</p> <p>Učenci počakajo nekaj minut v tišini.</p> <p>Gledajo odgovore na PowerPointu.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Učna tehnika : kviz.</p>	<p>PowerPoint, drsnica: 24.</p>
<p>Na moj znak obrnite drugi list in začnite z reševanjem. <i>Dam znak za začetek.</i></p>	<p>Rešujejo drugo nalogo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Skupinska učna oblika. Učna tehnika : kviz.</p>	

<p>Končajte z reševanjem, vodja skupine naj mi prinese vaš list.</p> <p><i>Jim točkujem pravilne in nepravilne odgovore, a jim rezultatov še ne povem.</i></p> <p>Skupaj pogledajmo odgovore.</p>	<p>Prinesejo ponavljalne delovne liste.</p> <p>Učenci počakajo nekaj minut v tišini.</p> <p>Gledajo odgovore na PowerPointu.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Učna tehnika : kviz.</p>	<p>PowerPoint, drsnica: 26.</p>
<p>Na moj znak obrnite tretji list in začnite z reševanjem. <i>Dam znak za začetek.</i></p>	<p>Rešujejo tretjo nalogo (vsa tri ABC vprašanja).</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Skupinska učna oblika. Učna tehnika : kviz.</p>	
<p>Končajte z reševanjem, vodja skupine naj mi prinese vaš list.</p> <p><i>Jim točkujem pravilne in nepravilne odgovore, a jim rezultatov še ne povem.</i></p> <p>Skupaj pogledajmo odgovore.</p>	<p>Prinesejo ponavljalne delovne liste.</p> <p>Gledajo odgovore na PowerPointu.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Učna tehnika : kviz.</p>	<p>PowerPoint, drsnice: 27. 28 in 29.</p>
<p>Tako, rekla bi, da vam je šlo super! Kako se je pa vam zdelo?</p> <p>Vas zanimajo rezultati?</p> <p>Razglasim rezultate. Vsaki skupini zaploskam.</p>	<p>Odgovorijo: Zabavno, dobro, super, slabo, dolgočasno. Odgovorijo: jaaa!</p> <p>Poslušajo. Vsaki skupini zaploskajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	
<p><i>Ugotavljam, da na koncu učne ure znate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>našteti glavne vzroke za</i> 			

	<p><i>kmečke upore,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>našteti pet večjih kmečkih uporov v slovenskih deželah</i> • <i>opisati značilnosti prvega vseslovenskega in slovensko-hrvaškega kmečkega upora,</i> • <i>navesti podobnosti in razlike med kmečkimi upori na Slovenskem,</i> • <i>primerjati značilnosti kmečkih uporov na Slovenskem z upori v Angliji,</i> • <i>navesti razloge za neuspeh kmečkih uporov.</i> 			
--	--	--	--	--

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	Učno-delovni list
PRILOGA 2 :	Izpolnjen učno-delovni list
PRILOGA 3 :	Ponovitveni delovni list
PRILOGA 4 :	Izpolnjen ponovitveni delovni list
PRILOGA 5:	PowerPoint (z zapisom učne snovi)

PRILOGA 1: Učno-delovni list

1. Reši rebus

1000m=1_ _ _

S=Č

_____ /

A=O

_____ / /

2. RAZMERE V SLOVENSКИH DEŽELAH V 15. IN 16. STOLETJU

V tem času so ljudi ogrožale _____. Najhujša med njimi je bila _____. Pestile so jih tudi naravne nesreče, zato jim je primanjkovalo _____.

3. VZROKI ZA KMEČKE UPORE

Na črte zapiši pravilne vzoke za kmečke upore, nato dopolni besedilo.

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____
- e) _____

1. Kmetje so imeli preveč hrane.
2. Naravne katastrofe in epidemije.
3. Napadali so jih Rimljani.
4. Izpostavljeni so bili napadom Turkov.
5. Bili so žrtve fevdalnih spopadov.
6. Zartevali so nove traktorje.
7. Zaradi vojn so imeli kmečke vojaške obveznosti.

4. ZAČETKI KMEČKIH UPOROV IN POTEK NAPADOV

Prvi kmečki upor v Evropi je bil izveden v Franciji. Imenovan je žakerija. Najodmevnejši upor v Evropi je bil v nemških deželah.

Ob uporih so kmetje napadali in plenili gradove, kaznovali uradnike zemljiških gospodov in jim uničevali urbarje. Med napadi so uporabljali svoja orodja.

Naslov: _____

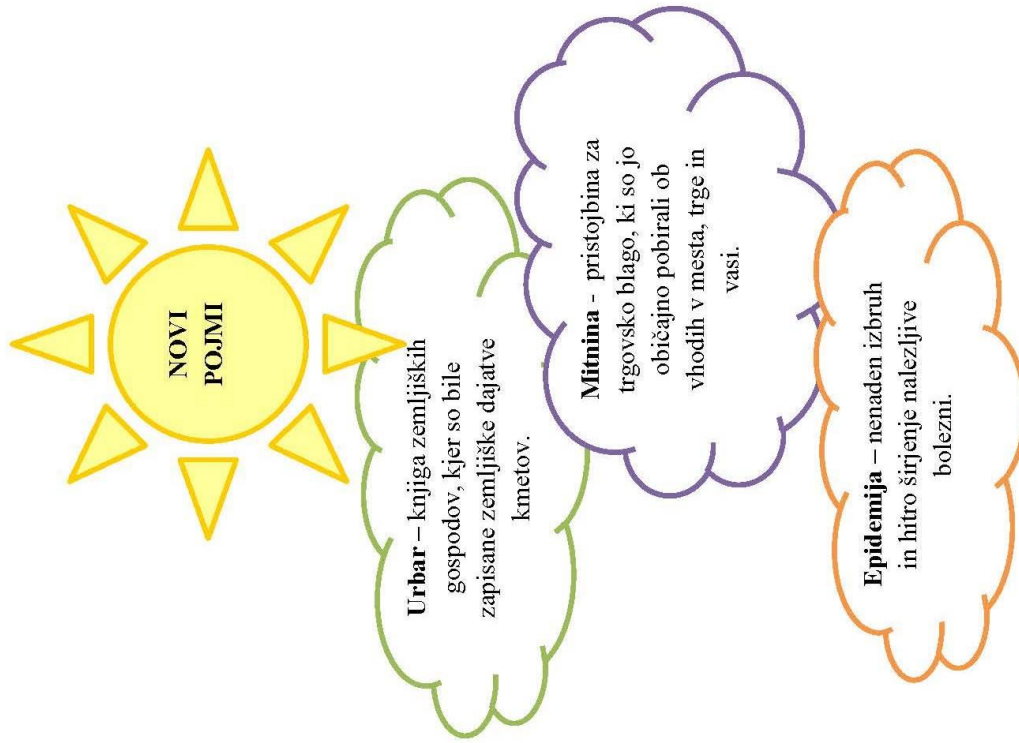
5. NEUSPEH KMEČKIH UPOROV

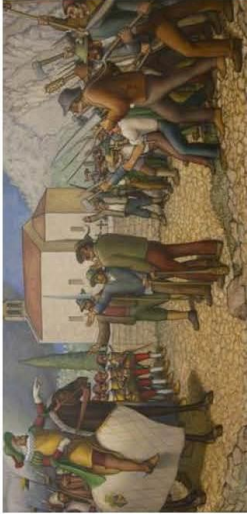
Razlogi za neuspeh:

- kmetje niso bili enotni,
- v uporih ni bilo pravega vodstva,
- kmetje so bili slabo oboroženi - večinoma le orodje (vile, kose, sekire ipd.), le redko pridejo do strelnega orožja,
- kmetje so bili neizkušeni in nespretni v boju – izurjeni le za obrambo (pred Turki), za napad pa ne,
- nasprotniki kmetov v boju so bili izkušeni in izurjeni vojaki, z boljšo oborožitvijo.

Posledice uporov:

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

NAJVEČJI KMEČKI UPORI V SLOVENSКИH DEŽELAH

Koroški kmečki upor ()

- Prvi večji kmečki upor.
- Izbruhne na območju Koroske.
- Glavni vzrok za upor: nezaščitenost kmetov pred _____ napadi.
- Že pred dejanskim uporom se oblikuje kmečka zveza.
- Ne pride do oboroženega spopada s fevdalci – kmečko vojsko premaga _____ vojska, ki je bila na pohodu čez Korosko.

Vseslovenski kmečki upor (1515)

- Najobsežnejši izmed vseh uporov – zajame vse slovenske dežele, v njem sodeluje kar _____ upornikov.
- Na začetku so bili kmeče v napadnih uspešni.
- Ni enotnega vodstva – upirajo se ločeno po deželah.
- Kmeče zahtevajo _____ (take dajatve, kot so jih imeli pred spremembami) in podložnost direktno cesarju.
- Upor zatrt po 5 mesecih.
- Iz poročila o tem uporu izvirajo prve slovenske _____ besede: "Stara pravda" in "Le vkup, le vkup, uboga gmajna!"

Slovensko-kmečki upor (1573)

- Najbolje organiziran izmed vseh kmečkih uporov – imajo sistem obveščanja in vojaški načrt.
- Izbruhne na gospostvih fevdalca _____ v hrvaškem Zagorju, zaradi njegovega hudega nasilja nad podložniki. Nato zajame še dele Kranjske in Štajerske.
- Štiri glavni voditelji upora, med njimi Matija Gubec.
- Upor po štirinajstih dneh zatrt. Odločilna je bila bitka pri _____.
- Kruto maščevanje nad uporniki: enega od voditeljev upora, _____, v Zagrebu okronajo z razžarjeno železno krono in ga nato razčetrerijo.

kmečki upor (1713)

- Zadnji večji kmečki upor na Slovenskem.
- Začne se na _____ in se nato razširi na celotno Goriško in del Kranjske.
- Drugačne narave kot ostali upori: kmeče se uprejo proti državnim bremenom in državnim organom, ne proti zemljiškim gospodom.
- Vzrok za upor: visoki državni davki, uvedba novega davka na _____ in _____.
- Upor zatrt: kmete porazijo Uskoki in nemška najemniška vojska.

Drugi vseslovenski kmečki upor (1635)

- Zadnji večji upor proti fevdalnim gospodom.
- Začne se v _____ dolini, nato se razširi po celotni Štajerski in delih Kranjske ter Koroske.
- Upor zatrejo vojniki iz Vojne krajine.

PRILOGA 2: Izpolnjen učno-delovni list

1. Reši rebus

1000m=1_ _ _

S=Č

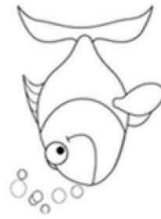
K M _ _

E Č K I /

A=O

/ U P O _ _

R I / /

Naslov:

K M E Č K I U P O R I

2. RAZMERE V SLOVENSКИH DEŽELAH V 15. IN 16. STOLETJU

V tem času so ljudi ogrožale **epidemije**. Najhujša med njimi je bila **kuga**. Pestile so jih tudi naravne nesreče, zato jim je primanjkovalo **hrane**.

3. VZROKI ZA KMEČKE UPORE

Na črte zapiši pravilne vzroke za kmečke upore, nato dopolni besedilo.

- a) Naravne katastrofe in epidemije
- b) Izpostavljeni so bili napadom Turkov.
- c) Bili so žrtve fevdalnih spopadov.
- d) Zaradi vojn so imeli kmečke vojaške obveznosti.

1. Kmetje so imeli preveč hrane.
2. Naravne katastrofe in epidemije.
3. Napadali so jih Rimljani.
4. Izpostavljeni so bili napadom Turkov.
5. Bili so žrtve fevdalnih spopadov.
6. Zahtevali so nove traktorje.
7. Zaradi vojn so imeli kmečke vojaške obveznosti.

4. ZAČETKI KMEČKIH UPOROV IN POTEK NAPADOV

Prvi kmečki upor v Evropi je bil izveden v **Franciji**. Imenovan je **žakerija**. Najodmevnejši upor v Evropi je bil v **nemških deželah**.

Ob uporih so kmetje napadali in **plenili** gradove, kaznovali uradnike zemljiških gospodov in jim uničevali **urbarje**. Med napadi so uporabljali svoja **orodja**.

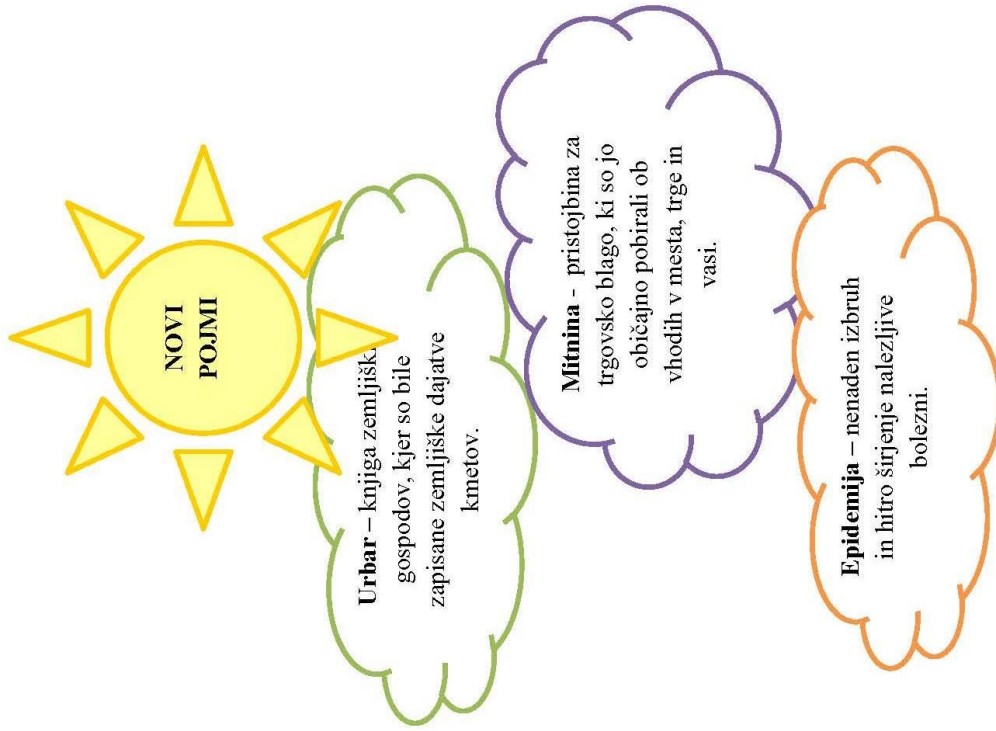
5. NEUSPEH KMEČKIH UPOROV

Razlogi za neuspeh:

- kmetje niso bili enotni,
- v uporih ni bilo pravega vodstva,
- kmetje so bili slabo oboroženi - večinoma le orodje (vile, kose, sekire ipd.), le redko pridejo do strelnega orožja,
- kmetje so bili neizkušeni in nespretni v boju – izurjeni le za obrambo (pred Turki), za napad pa ne,
- nasprotniki kmetov v boju so bili izkušeni in izurjeni vojaki, z boljšo oborožitvijo.

Posledice uporov:

- **Veliko kmetov so ujeli. Nekatere (predvsem voditelje) so ubili, druge pa so telesno kaznovali, jih mučili.**
- **Kmetom so požgali bivališča.**
- **Starih obremenitev jim niso zmanjšali, naložili pa so jim še nove, za povračilo škode, ki so jo naredili med uporom.**

NAJVEČJI KMEČKI UPORI V SLOVENSКИH DEŽELAH

Koroški kmečki upor (1478)

- Prvi večji kmečki upor.
- Izbruhne na območju Koroške.
- Glavni vzrok za upor: nezaščitenost kmetov pred **turškimi** napadi.
- Že pred dejanskim uporom se oblikuje kmečka zveza.
- Ne pride do oboroženega spopada s fevdalci –kmečko vojsko premaga **turška** vojska, ki je bila na pohodu čez Koroško.

Vseslovenski kmečki upor (1515)

- Najobsežnejši izmed vseh uporov – zajame vse slovenske dežele, v njem sodeluje kar **80.000** upornikov.
- Na začetku so bili kmetje v napadih uspešni.
- Ni enotnega vodstva –upirajo se ločeno po deželah.
- Kmetje zahtevajo **staro pravdo** (take dajatve, kot so jih imeli pred spremembami) in podložnost direktno cesarju.
- Upor zatrt po 5 mesecih.
- Iz poročila o tem uporu izvirajo prve slovenske **tiskane** besede: "Stara pravda" in "Le vkup, le vkup, uboga gmajna!"

Tolminski kmečki upor (1713)

- Zadnji večji kmečki upor na Slovenskem.
- Začne se na **Tolminskem** in se nato razširi na celotno Goriško in del Kranjske.
- Drugačne narave kot ostali upori: kmetje se uprejo proti državnim bremenom in državnim organom, ne proti zemljiškim gospodarom.
- Vzrok za upor: visoki državni davki, uvedba novega davka na **meso** in **vino**.
- Upor zatrt: kmete porazijo Uskoki in nemška najemniška vojska.

Drugi vseslovenski kmečki upor (1635)

- Zadnji večji upor proti fevdalnim gospodarom.
- Začne se v **Savinjski** dolini, nato se razširi po celotni Štajerski in delih Kranjske ter Koroške.
- Upor zatretjo vojaki iz Vojne krajine.

Slovensko-hrvaški kmečki upor (1573)

- Najbolje organiziran izmed vseh kmečkih uporov – imajo sistem obveščanja in vojaški načrt.
- Izbruhne na gospostvih fevdalca **Tahija** v hrvaškem Zagorju, zaradi njegovega hudega nasilja nad podložniki. Nato zajame še dele Kranjske in Štajerske.
- Štiri glavni voditelji upora, med njimi Matija Gubec.
- Upor po štirinajstih dneh zatrt. Odločilna je bila bitka pri **Stubici**.
- Kruto maščevanje nad uporniki: enega od voditeljev upora, **Matijo Gubeca**, v Zagrebu okronajo z razžarjeno železno krono in ga nato razčetrvirajo.

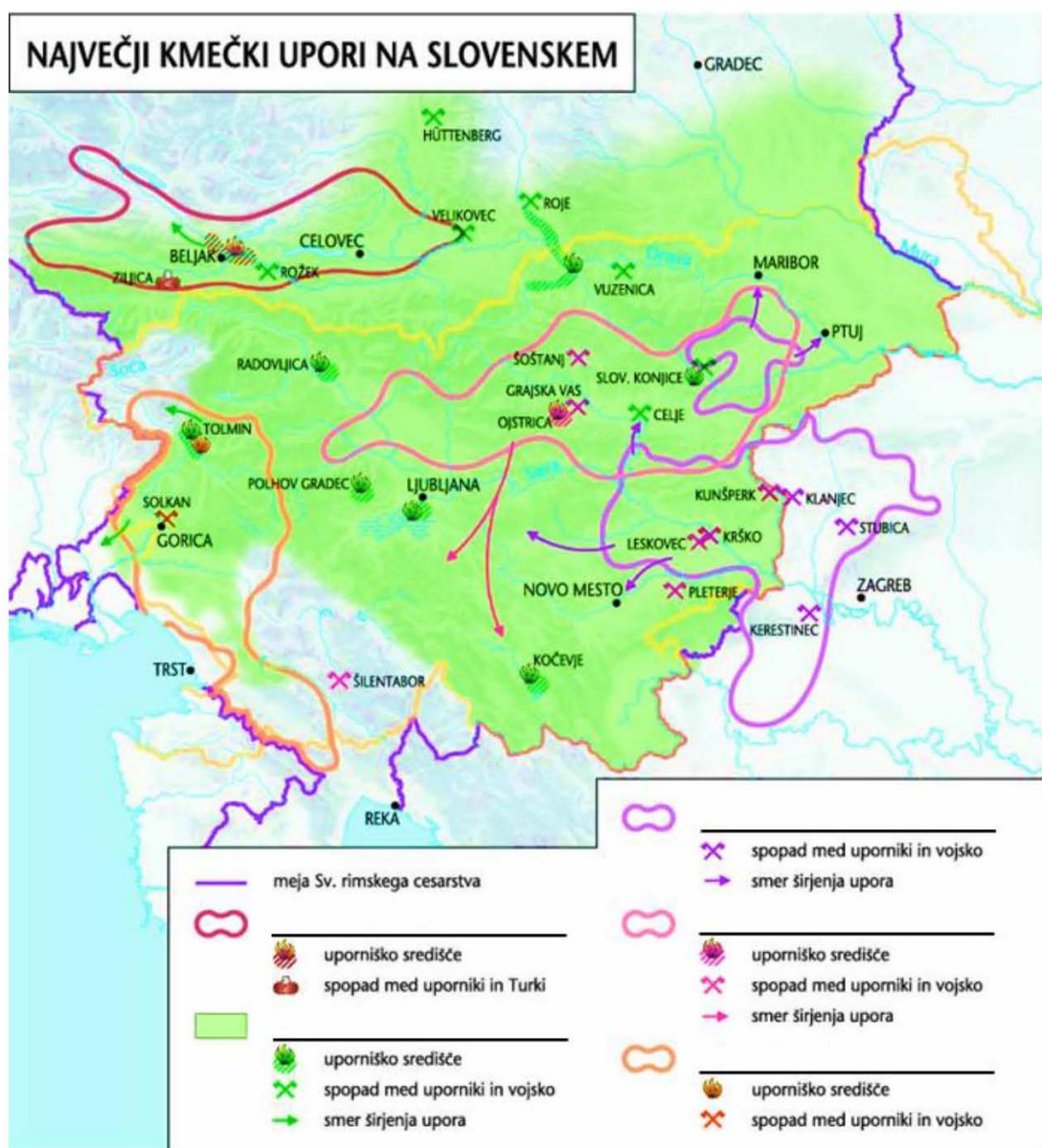
PRILOGA 3: Ponovitveni delovni list

IME SKUPINE: _____

- 1) Na zemljevidu so označeni večji kmečki upori v slovenskih deželah. V legendi manjkajo podatki o tem, kateri upor predstavlja katera barva. Pravilno dopolnite legendo!

(Za vsako pravilno rešitev dobite 1 točko. Možnih je 5 točk.)

Na voljo imate 3 minute.

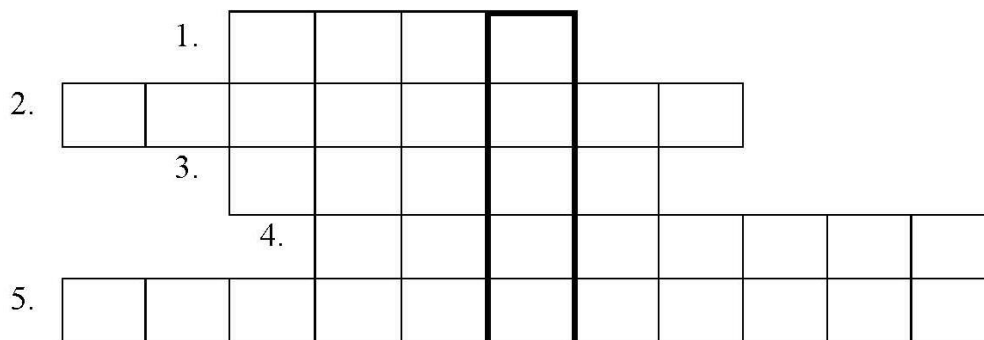

IME SKUPINE: _____

2) Rešite križanko in geslo prepisite na spodnjo črto.

(Za vsako pravilno rešitev dobite 1 točko in še 1 točko za glavno geslo. Možnih je 6 točk.)

Na voljo imate 3 minute.

1. Drugo ime za kmečki upor je kmečki _____.
2. Drugo ime za zemljiškega gospoda.
3. Knjiga zemljiških gospodov, kjer so bile zapisane zemljiške dajatve kmetov.
4. Ime prvega francoskega kmečkega upora.
5. Voditelj slovensko-hrvaškega kmečkega upora, ki je bil v Zagrebu kronan z razžarjeno železno krono in nato ubit.

GESLO: _____

IME SKUPINE: _____

3) ABC vprašanja. Obkrožite pravilni odgovor!

(Za vsak pravilen odgovor dobite 1 točko. Za vsak nepravilen odgovor se vam dobite minus 0,5 točke. Največje število možnih točk je 3, najmanjše pa – 1.)

Na voljo imate 3 minute.

1. Največji kmečki upor v Slovenskih deželah je bil:

- A) slovensko-hrvaški kmečki upor
- B) prvi vseslovenski kmečki upor
- C) drugi vseslovenski kmečki upor

2. Prve slovenske tiskane besede so bile:

- A) Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan.
- B) Vsi za enega, eden za vse!
- C) Le vkup, le vkup, le vkup uboga gmajna! In stara pravda.

3. Kmetje so se borili:

- A) z atomskimi bombami
- B) z lastnim orodjem
- C) se niso borili

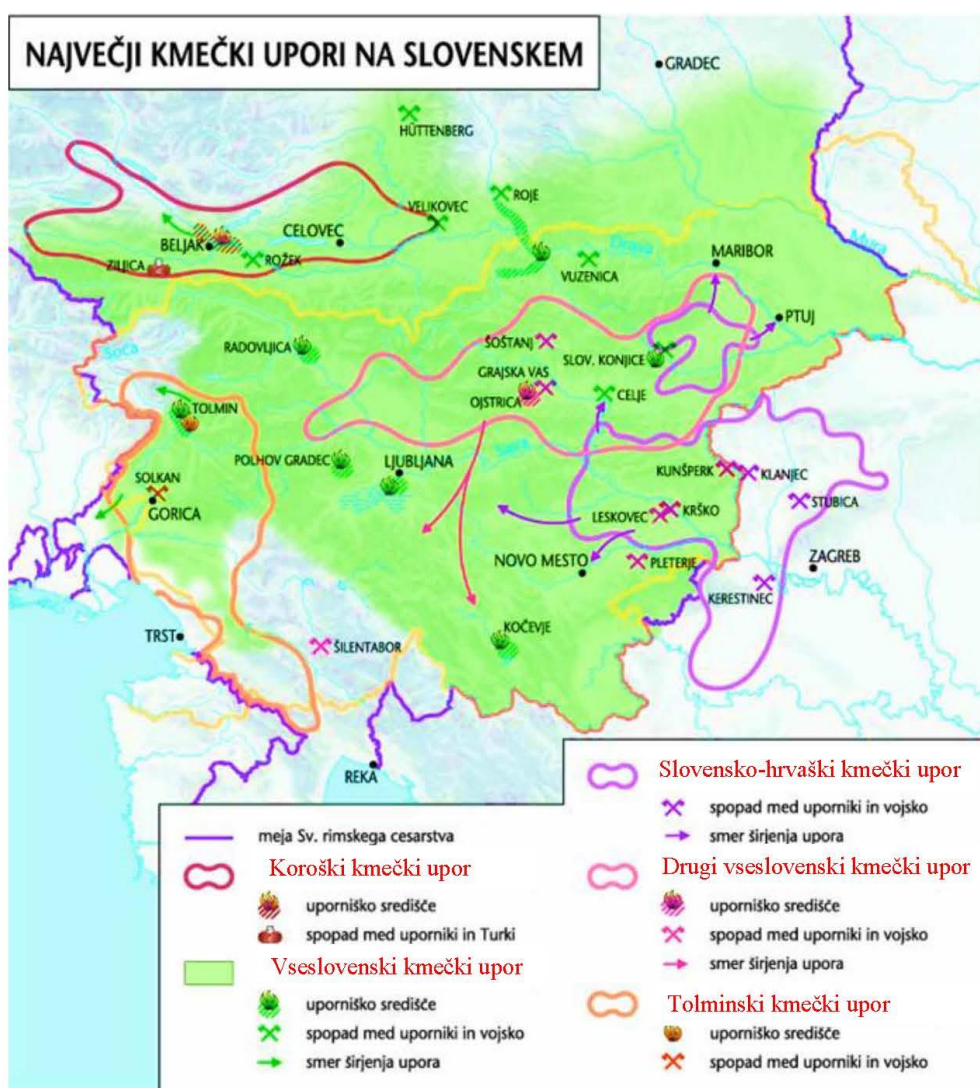
PRILOGA 4: Izpolnjen ponovitveni delovni list

IME SKUPINE: _____

- 1) Na zemljevidu so označeni večji kmečki upori v slovenskih deželah. V legendi manjkajo podatki o tem, kateri upor predstavlja katera barva. Pravilno dopolnite legendo!

(Za vsako pravilno rešitev dobite 1 točko. Možnih je 5 točk.)

Na voljo imate 3 minute.

IME SKUPINE: _____

2) Rešite križanko in geslo prepisite na spodnjo črto.

(Za vsako pravilno rešitev dobite 1 točko in še 1 točko za glavno geslo. Možnih je 6 točk.)

Na voljo imate 3 minute.

1.	P	U	N	T							
2.	F	E	V	D	A	L	E	C			
3.		U	R	B	A	R					
4.			Ž	A	K	E	R	I	J	A	
5.	M	A	T	I	J	A	G	U	B	E	C

1. Drugo ime za kmečki upor je kmečki _____.
2. Drugo ime za zemljiškega gospoda.
3. Knjiga zemljiških gospodov, kjer so bile zapisane zemljiške dajatve kmetov.
4. Ime prvega francoskega kmečkega upora.
5. Voditelj slovensko-hrvaškega kmečkega upora, ki je bil v Zagrebu kronan z razžarjeno železno krono in nato ubit.

GESLO: TLAKA

IME SKUPINE: _____

3) ABC vprašanja. Obkrožite pravilni odgovor!

(Za vsak pravilen odgovor dobite 1 točko. Za vsak nepravilen odgovor se vam dobite minus 0,5 točke. Največje število možnih točk je 3, najmanjše pa – 1.)

Na voljo imate 3 minute.

1. Največji kmečki upor v slovenskih deželah je bil:

- A) slovensko-hrvaški kmečki upor
- B) prvi vseslovenski kmečki upor**
- C) drugi vseslovenski kmečki upor

2. Prve slovenske tiskane besede so bile:

- A) Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan.
- B) Vsi za enega, eden za vse!
- C) Le vkup, le vkup, le vkup uboga gmajna! In stara pravda.**

3. Kmetje so se borili:

- A) z atomskimi bombami
- B) z lastnim orodjem**
- C) se niso borili

PRILOGA 5: Kmečki upori v slovenskih deželah – PowerPoint predstavitev

DRSNICA 1

1000m=1 __

K M

S=Č

E Č K I /

A=O

/ U P O

R I / /

Naslov:

K M E Č K I U P O R I

DRSNICA 2:

KMEČKI UPORI V SLOVENSKIH DEŽELAH

(učbenikstr. 75-79)

Srečanje grofa s tolminskimi puntarji v Solkanu (Tone Kralj, 1972)

DRSNICA 3:

Vsebina

1. Razmere v slovenskih deželah v 15. in 16. stoletju
2. Vzroki za kmečke upore
3. Začetki kmečkih uporov in potek napadov
4. Večji kmečki upori v Slovenskih deželah
5. Razlogi za neuspeh uporov

DRSNICA 4:

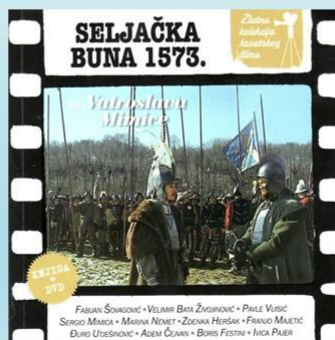
Znali boste ...

- naštetih glavne vzroke za kmečke upore,
- naštetih pet večjih kmečkih uporov v Slovenskih deželah
- opisati značilnosti prvega vseslovenskega in slovensko-hrvaškega kmečkega upora,
- navesti podobnosti in razlike med kmečkimi upori na Slovenskem,
- primerjati značilnosti kmečkih uporov na Slovenskem z uporom v Angliji,
- navesti razloge za neuspeh kmečkih uporov.

DRSNICA 5:

Izseki iz filma o slovensko-hrvaškem kmečkem uporu

<https://youtu.be/EaTsMdb2QbU>

DRSNICA 6:

RAZMERE V SLOVENSKIH DEŽELAH V 15. IN 16. STOLETJU

V tem času so ljudi ogrožale epidemije. Najhujša med njimi je bila kuga. Pestile so jih tudi naravne nesreče, zato jim je primanjkovalo hrane.

Mrtvaški ples, Hrastovlje.

DRSNICA 7:

VZROČNICE

- a) Naravne katastrofe
- b) Izpostavljeni so bili
- c) Bili so žrtve fevdaln
- d) Zaradi vojn so imeli
obveznosti.

Opravljanje tlake na zemljiškem gospodarstvu.

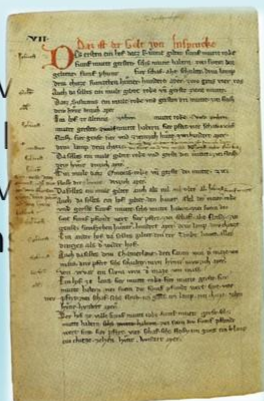
več hrane.
e in epidemije.
mljani.
li napadom Turkov.
nih spopadov.
traktorje.
eli kmečke vojaške

DRSNICA 8:

ZAČETKI KMEČKIH UPOROV IN POTEK NAPADOV

Urbar gospoščine Gornji Ptuj 1597.

Urbar 1288.

Poraz žakarije v kroniki Jeana Froissarta

DRSNICA 9:

ZAČETKI KMEČKIH UPOROV IN POTEK NAPADOV

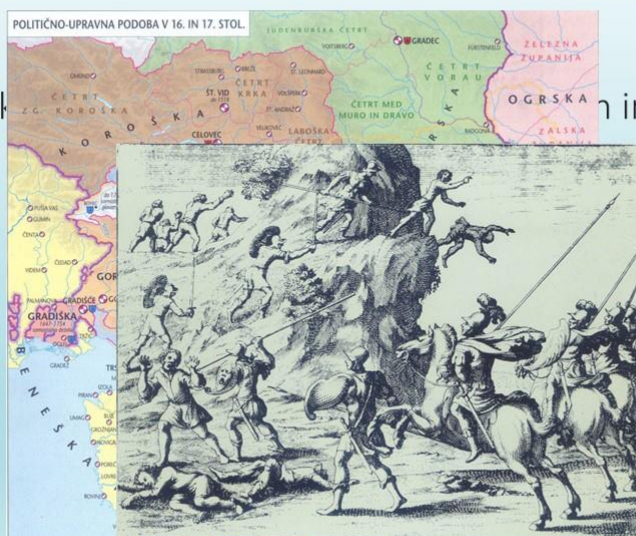

Peasants' war in Germany
(Nemški kmečki upor)

DRSNICA 10:

KMEČKI UPORI V SLOVENSКИH DEŽELAH

V slovenskih deželah in 5 večjih kmečkih

Valvasorjeva slika boja kmetov in plemiške vojske pri Krškem

DRSNICA 11:

Večji kmečki upori na Slovenskem

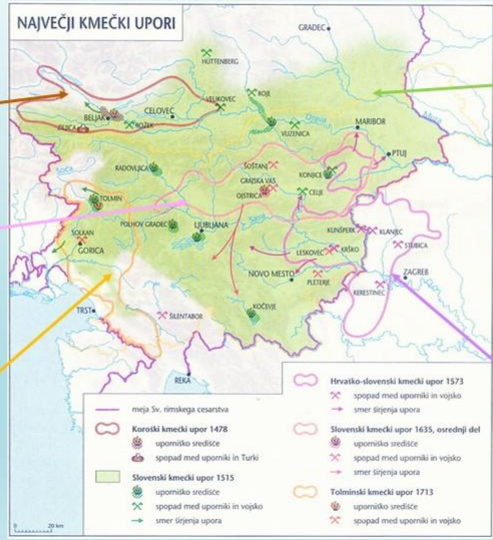
1. Koroški kmečki upor (1478)

4. Drugi vseslovenski kmečki upor (1653)

5. Tolminski kmečki upor (1713)

2. Vseslovenski kmečki upor (1515)

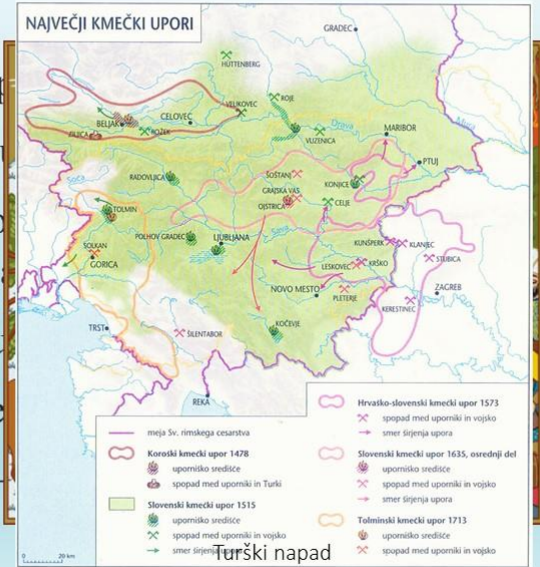
3. Slovensko-hrvaški kmečki upor (1573)

DRSNICA 12:

Koroški kmečki upor

- Prvi večji kmečki upor
- Izbruhne na območju
- Glavni vzrok za upor
- Že pred dejanskim u
- Ne pride do oborože
- premaga
- Koroško.

vojsko
čez

DRSNICA 13:

Koroški kmečki upor 1478

- Prvi večji kmečki upor.
- Izbruhne na območju Koroške.
- Glavni vzrok za upor: nezaščitenost kmetov pred **turškimi** napadi.
- Že pred dejanskim uporom se oblikuje kmečka zveza.
- Ne pride do oboroženega spopada s fevdalci –kmečko vojsko premaga **turška** vojska, ki je bila na pohodu čez Koroško.

DRSNICA 14:

Vseslovenski kmečki upor 1515

- Najobsežnejši kmečki upor v zgodovini slovenske dežele, v njem sodelovalo približno 100.000 kmetov.
- Na začetku leta 1515 so kmetje v različnih delih dežele ustanovili kmečke zveze.
- Ni enotnega vodstva, vsi so imeli različne cilje.
- Kmetje zahtevali odločitev, ki bi jih rešila od turških napadov, kot so jih imeli pred letom 1515.
- Upor zatrt s pomočjo vojske.
- Iz poročila o tem uporu iz leta 1515 izvirajo prve slovenske tiskane besede: "Stara pravica je, da kmetje ne plačujejo davka, ki ga gmajna!"

Uporniški kmetje z ujetim plemičem

Prve slovenske tiskane besede

DRSNICA 15:

Vseslovenski kmečki upor 1515

- Najobsežnejši izmed vseh uporov – zajame vse slovenske dežele, v njem sodeluje kar **80.000** upornikov.
- Na začetku so bili kmetje v napadih uspešni.
- Ni enotnega vodstva – upirajo se ločeno po deželah.
- Kmetje zahtevajo **staro pravdo** (take dajatve, kot so jih imeli pred spremembami) in podložnost direktno cesarju.
- Upor zatrt po 5 mesecih.
- Iz poročila o tem uporu izvirajo prve slovenske **tiskane** besede: "Stara pravda" in "Le vkup, le vkup, uboga gmajna!"

DRSNICA 16:

Slovensko-_____ kmečki upor 1573

- Najbolje organizirani – imajo sistem obveščanja in vojaške pomoči.
- Izbruh zaradi nezadovoljstva v Kranjski in Štirih glavnih deželah.
- Upor poteka od Zagorja, preko Gorenjske in Štajerske do severne meje.
- Kruto masečvanje železno krono in ga nato razcepijo.

Vse slabši položaj kmetov je povzročil njihove upore tudi pri nas. Nekateri upori so bili krajevno omejeni, drugi so zajeli širša območja.

»Vaši milosti sporočam v veliki naglici, kako so se dvignili ogrski, slovenski in hrvatski kmetje in hočejo zasesti Kranjsko. Slovensko Štajersko, Koroško in druge dežele zaradi velikih novih obveznosti, ki jih imajo do svojih predpostavljenej gospodsk; in kjer pridejo do kakega gradu, trga ali mesta, se jim ta mora predati in jim pritrčiti, da hoče in mora biti vsakdo njihov brat in z njimi držati; in vsaka hiša mora dati ali gospodarja ali krepkega močnega hlapca. In če se jim grad, mesto ali trg noče podrediti, ga zažgo in pograbijo vse, kar v njem najdejo.«

Iz pisma sevniškega tržana, februarja 1573

DRSNICA 17:

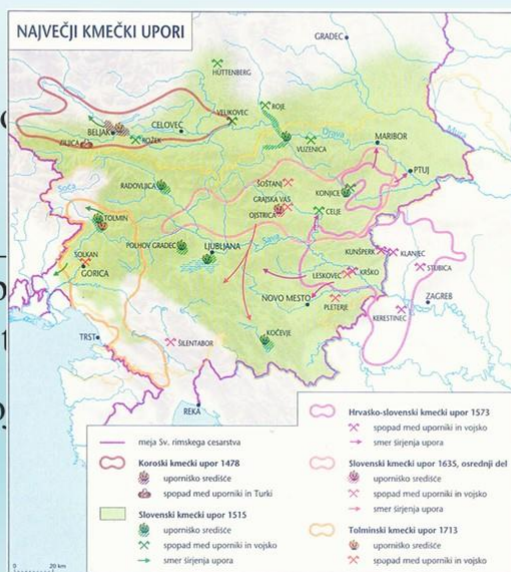
Slovensko-hrvaški kmečki upor 1573

- Najbolje organiziran izmed vseh kmečkih uporov – imajo sistem obveščanja in vojaški načrt.
- Izbruhne na gospostvih fevdalca **Tahija** v hrvaškem Zagorju, zaradi njegovega hudega nasilja nad podložniki. Nato zajame še dele Kranjske in Štajerske.
- Štiri glavni voditelji upora, med njimi Matija Gubec.
- Upor po štirinajstih dneh zatrt. Odločilna je bila bitka pri **Stubici/Stubiških Toplicah**.
- Kruto maščevanje nad uporniki: enega od voditeljev upora, **Matijo Gubca**, v Zagrebu okronajo z razžarjeno železno krono in ga nato razčetrerijo.

DRSNICA 18:

Drugi vseslovenski kmečki upor 1635

- Zadnji večji upor na Slovenskem, ki ga vodijo kmetje in gospodje.
- Začne se v nato se razširi po delih Kranjske in Štajerske.
- Upor zatrejo vojaki.

Kmetje med napadom
(Gojmir Anton Kos)

DRSNICA 19:

Drugi vseslovenski kmečki upor 1635

- Zadnji večji upor proti fevdalnim gospodom.
- Začne se v **Savinjski** dolini, nato se razširi po celotni Štajerski in delih Kranjske ter Koroške.
- Upor zatrejo vojaki iz Vojne krajine.

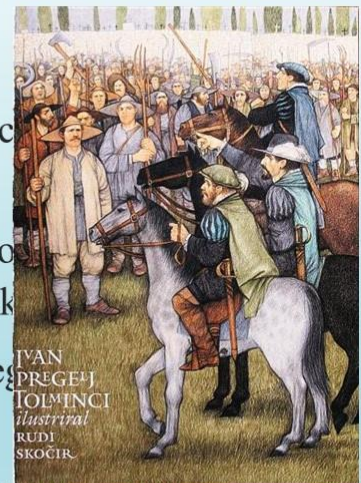
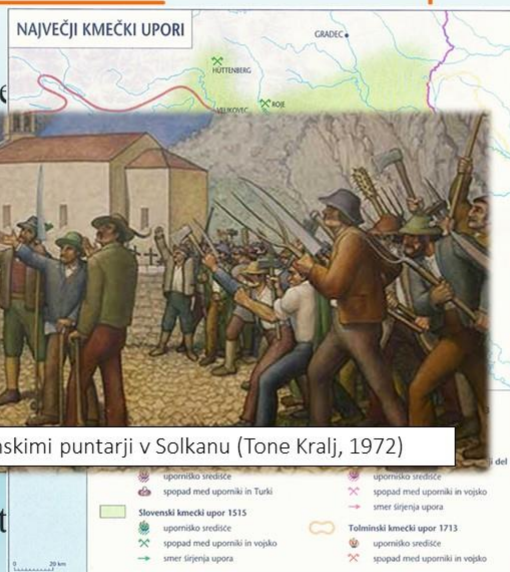
DRSNICA 20:

kmečki upor 1713

- Zadnji večji kmečki upor

- Upor zatrt: kmeti

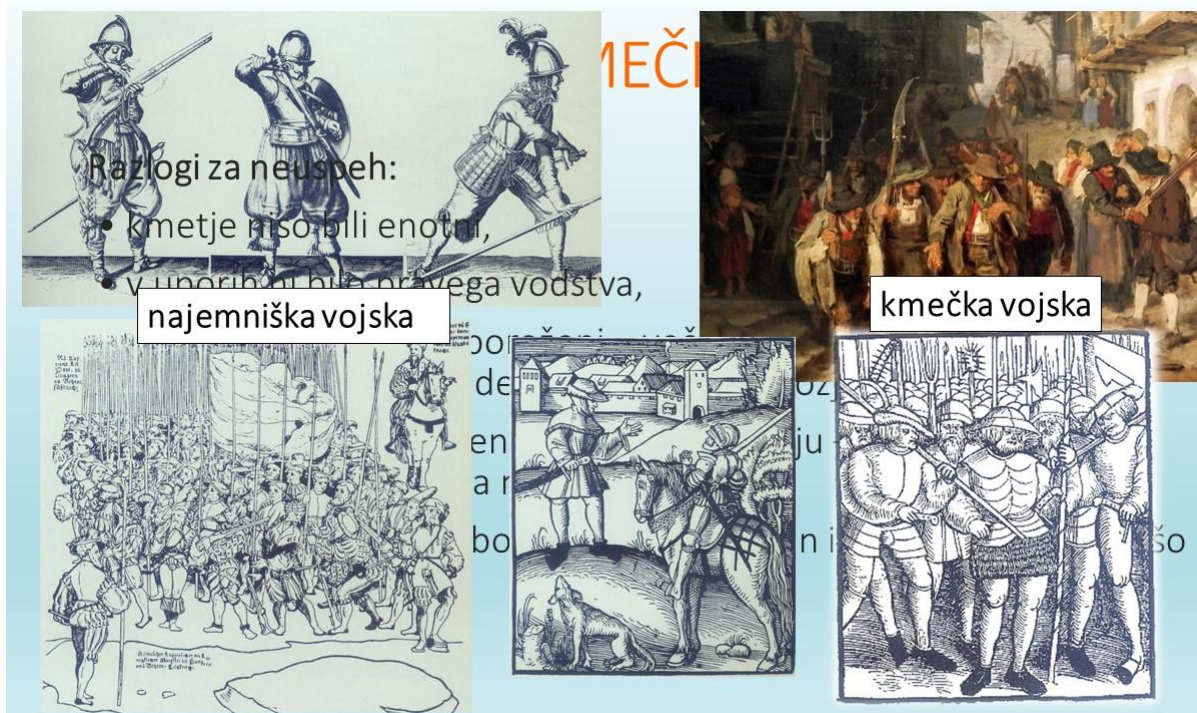
čimniska vojska.

DRSNICA 21:

Tolminski kmečki upor 1713

- Zadnji večji kmečki upor na Slovenskem.
- Začne se na **Tolminskem** in se nato razširi na celotno Goriško in del Kranjske.
- Drugačne narave kot ostali upori: kmetje se uprejo proti državnim bremenom in državnim organom, ne proti zemljiškim gospodom.
- Vzrok za upor: visoki državni davki, uvedba novega davka na **meso** in **vino**.
- Upor zatrt: kmete porazijo Uskoki in nemška najemniška vojska.

DRSNICA 22:

DRSNICA 23:

Posledice uporov:

- Veš (preco pa so
- Km
- Sta nalož škod

DRSNICA 24:

KVIZ

DRSNICA 25:

Reši križanko in geslo prepiši na spodnjo črto.
Imate 3 minute časa.

1. Drugo ime za kmečki upor je kmečki _____.
2. Drugo ime za zemljiškega gospoda.
3. Knjiga zemljiških gospodov, kjer so bile zapisane zemljiške dajatve kmetov.
4. Ime prvega francoskega kmečkega upora.
5. Voditelj slovensko-hrvaškega kmečkega upora, ki je bil v Zagrebu kronan z razžarjeno železno krono in nato ubit.

DRSNICA 26:

1.	K	M	E	T							
2.	F	E	V	D	A	L	E	C			
3.		U	R	B	A	R					
4.		Ž	A	K	E	R	I	J	A		
5.	M	A	T	I	J	A	G	U	B	E	C

GESLO: TLAKA

DRSNICA 27:

ABC vprašanja. Na list zapiši pravilni odgovor!

1. Največji kmečki upor v Slovenskih deželah je bil:

A) slovensko-hrvaški kmečki upor

B) prvi vseslovenski kmečki upor

C) drugi vseslovenski kmečki upor

DRSNICA 28:

ABC vprašanja. Na list zapiši pravilni odgovor!

2. Prve slovenske tiskane besede so bile:

A) Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan.

B) Vsi za enega, eden za vse!

C) Le vkup, le vkup, le vkup uboga gmajna! In stara pravda.

DRSNICA 29:

ABC vprašanja. Na list zapiši pravilni odgovor!

3. Kmetje so se borili:

A) z atomskimi bombami

B) z lastnim orodjem

C) se niso borili

Univerza v Ljubljani

**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

UČNA PRIPRAVA:

Zgodnji kapitalizem in gospodarstvo v 18. stoletju

IME IN PRIIMEK:

Damijan Zrim

Eva Marinič

DATUM:

13. 5. 2017

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8. r	
Datum:	25. 5. 2017	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Industrializacija Vsebina: Zgodnji kapitalizem
	Poglavje iz učbenika:	Industrializacija in vzpon meščanstva
Učna enota naslov učne ure:	- Zgodnji kapitalizem in gospodarstvo v 18. stoletju	
Učne oblike:	<ul style="list-style-type: none"> - Frontalna učna oblika - Individualna učna oblika - Parna učna oblika - Skupinska učna oblika 	
Učne metode:	<ul style="list-style-type: none"> - Metoda razlage - Metoda razgovora - Metoda dela s slikovnimi viri - Metoda dela s pisnimi viri - Metoda dela s slikovnimi viri 	
Učne tehnike:		
Cilji iz učnega načrta:	<p>»Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojasnijo temelje kapitalistične miselnosti, • opišejo značilnosti zgodnje kapitalistične proizvodnje; • primerjajo značilnosti in obseg gospodarskih tokov med razvitimi in nerazvitimi deli sveta, • opišejo potek svetovnega gospodarskega trikotnika;« (Učni načrt, str. 20) 	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih in opisati nove načine proizvodnje. - opisati s pomočjo zemljevida trikotnik svetovnega trgovanja. - razložiti pojme kapital, kapitalizem, sejem in borza. - opisati posledice razvoja na področju tehnike. - naštetih glavna evropska pristanišča. - razložiti pomen pomorske tehnologije in navigacije.
	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - samostojno uporabljati nemo karto, učbenik. - sodelovati v paru in skupini. - samostojno razbrati sporočilo slikovnega vira. - izražati mnenje. - odgovarjati na različne vrste vprašanja. - aktivno poslušati, opazovati, pisati.
	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kazati vrednote kot so pravičnost, solidarnost. - spoštovati sošolce, učitelje in druge ljudi.

		- kazati ustrezen odnos do preteklosti.
Učne etape:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvajanje 2. Obravnavanje nove učne snovi 3. Ponavljanje 	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Novi vek je prinesel tudi zgodnji kapitalizem 2. Konec 18. stoletja – kapital je vse bolj pomemben 3. V 18. stoletju se je uveljavila svetovna trgovina 	
Učna sredstva:	Učila:	<ul style="list-style-type: none"> - Učbenik Novi vek: Zgodovina za 8. razred osnovne šole (Andrej Krumpak, 2016, str. 122-124) - Delovni list - PowerPoint predstavitev (z zapisom učne snovi) - Igra iskanje parov
	Učni pripomočki:	<ul style="list-style-type: none"> - računalnik - LCD projektor - Projekcijsko platno
Medpredmetne povezave vsebinami:	Z	<p>Geografija: Učenci rešujejo pri učni uri nemo karto sveta.</p> <p>Slovenščina: Učenci se pri učni uri poslužujejo besedila v učbeniku in izražajo svoje mnenje v slovenskem jeziku.</p> <p>Domovinska in državljanska kultura in etika: Učenci se seznanijo s pojavom suženjstva v preteklosti in v današnjem času.</p>
Novi pojmi s pojasnilom:	S	<ul style="list-style-type: none"> - Kapitalizem - gospodarski sistem, ki temelji na zasebni lastnini in vlaganju denarnih vlog v proizvodnjo - Kapitalist - svoj denar oz. kapital vlagali v trgovino in obrtno proizvodnjo, dobičke od prodaje so vlagali v druge dejavnosti. - Kapital - denarne naložbe, ki prinašajo dobiček oz. denar, ki se vlaga v kapitalistično proizvodnjo - Založništvo - nova oblika proizvodnje. Trgovec zalaga rokodelce s surovinami in orodjem za izdelavo izdelkov. Prodaja izdelkov je bila naloga trgovcev. (proizvodnja svile, čipk, preprog, solinarstvo, rudarstvo) - Manufaktura - večje delavnice trgovcev, kjer so bili zaposleni ljudje, ki so ročno izdelovali izdelke. Obrtniki ene stroke delali skupaj. - Sejem - vse dni v letu, trgovanje z blagom in vrednostnimi papirji - Borza - ustanova za trgovanje z vrednostnimi papirji ali blagom - Pomorska orientacija in navigacija - orientiranje na morju s pomočjo različnih pripomočkov, ki so bili izdelani za potrebe pomorstva.

Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina. (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport. Zavod RS za šolstvo: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (15. 5. 2017)
	Učna priprava	<ul style="list-style-type: none"> - Krumpak, Andrej. Novi vek: zgodovina za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: Modrijan, 2016. - Trškan, Danijela, Violeta Garden, Vojko Kunaver. Evropsko gospodarstvo v 18. stoletju in začetki moderne industrializacije v Angliji: uporaba aktivnih učnih oblik in metod. Ljubljana: Zavod za RS za šolstvo, 1999. - Cvirn, Janez, Elizabeta H. Balkovec, Andrej Studen. Novi vek: Zgodovina za 7. razred osemletke. Ljubljana: DZS, 2000. - Slovar slovenskega knjižnega jezika. http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sski_testa&expression=borza&hs=1 (9. 5. 2017) - Darja Cizelj. Ljubljanski letni sejmi. https://www.etno-muzej.si/files/etnolog/pdf/0354-0316_4_cizelj_ljubljanski.pdf (16. 5. 2017)
	Power Point	<p>Str. 2: Pinterest. https://www.pinterest.com/pin/543598617497260173/ (16. 5. 2017)</p> <p>Str. 1 in 2: Royal Museums Greenwich: The Collection. John Cleveley - Escape from the 'Luxborough Galley' http://collections.rmg.co.uk/collections/objects/13863.html#g1vAKK2czSIHkUG.99 (16. 5. 2017)</p> <p>str. 7: Map of the world http://white.silvertonboats.com/black-and-white-world-map/ (9. 5. 2017)</p> <p>str. 8: Thinglink. https://www.thinglink.com/scene/702590345237495809 (9. 5. 2017)</p> <p>str. 11: Fotozgodbe: Lewis Wicke Hine. https://fotozgodbe.wordpress.com/2014/03/20/lewis-wickes-hine/ (16. 5. 2017)</p>
	Učno delovni list	<p>Str. 1: Map of the world http://white.silvertonboats.com/black-and-white-world-map/ (9. 5. 2017)</p> <p>Str. 2: Thinglink. https://www.thinglink.com/scene/702590345237495809 (9. 5. 2017)</p>

Igra:	iskanje	Pojmi so povzeti po Krumpak, Andrej. Novi vek: zgodovina za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: Modrijan, 2016.
-------	---------	--

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
1 minuta	Pozdravljeni. Danes bomo obravnavali zelo zanimivo temo. Najprej si bomo za uvod ogledali slikovni vir.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
3 minute	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaj opazite na sliki? 2. Kaj menite, kaj je želel avtor prikazati? 3. Kaj so po vašem mnenju prevažale ladje in kam so bile namenjene? 4. Kdaj je po vašem mnenju slika nastala? 	<p>Učenci analizirajo sliko.</p> <p>Možni odgovori:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gorečo ladjo in ljudi na čolnu 2. Nesrečo na potovanju, potop ladje, življenje pomorščakov, življenje trgovcev 3. Sužnje, blago: tobak, bombaž, orožje, alkohol, sladkor ... Pristanišča, Evropa, Amerika, Afrika 4. V 18. stoletju 	Frontalna učna oblika Metoda dela s slikovnim virom	PowerPoint Predstavitev str. 1 in 2 / računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
1 minuta	Naslov današnje ure je <u>Z</u> godnji kapitalizem in gospodarstvo v 18. stoletju. Prosim, da si naslov zapišete z rdečim pisalom v zvezek.	Poslušajo in zapišejo naslov v zvezek	Frontalna učna oblika Metoda	PowerPoint predstavitev str. 3

	<p>Danes se boste naučili, kakšne spremembe je prinesel novi vek, kako je potekala svetovna trgovina, s čim so takrat trgovali, katere nove proizvodnje so se razvile v novem veku, kakšen je bil vpliv kapitalizma na pomorstvo in tehniko.</p> <p>Ob koncu današnje ure boste znali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih in opisati nove načine proizvodnje. - opisati s pomočjo zemljevida trikotnik svetovnega trgovanja. - razložiti pojme kapital, kapitalizem, sejem in borza. - opisati posledice razvoja na področju tehnike. - naštetih glavna evropska pristanišča. <p>Danes is bomo najprej ogledali zanimivo sliko, nato pa se bomo posvetili trem osrednjim poglavjem današnje teme in to so novi vek je prinesel tudi zgodnji kapitalizem, konec 18. stoletja – kapital je vse bolj pomemben in v 18. stoletju se je uveljavila svetovna trgovina. Preden se bomo poslovili bomo ključne stvari z igro iskanje parov ponovili.</p>	Poslušajo.	razlage	/ računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
--	--	------------	---------	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
<p>10 minut Novi vek je prinesel tudi zgodnji kapitalizem</p>	<p>V Evropi se je v novem veku uveljavil nov gospodarski sistem, ki ga imenujemo kapitalizem.</p> <p>1. Ali mogoče kdo ve, kaj je kapitalizem? (V primeru, da nihče ne odgovori, poveš odgovor)</p> <p>Kapitalizem je gospodarski sistem, ki temelji na zasebni lastnini in vlaganju denarnih vlog v proizvodnjo.</p> <p>2. Ali ima mogoče idejo, kako so se imenovali trgovci, lastniki, ki so aktivno sodelovali v tem sistemu?</p>	<p>Učenci poskušajo odgovoriti na vprašanje.</p> <p>Možen odgovor:</p> <p>1. Kapitalizem je gospodarski sistem, ki temelji na zasebni lastnini in vlaganju denarnih vlog v proizvodnjo.</p> <p>2. Kapitalisti</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 4 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno</p>
	<p>Lastniki oz. kapitalisti so svoj denar oz. kapital vlagali v trgovino in obrtno proizvodnjo, dobičke od prodaje so vlagali v druge dejavnosti. Kapital so denarne naložbe, ki prinašajo dobiček oz. denar, ki se vlaga v kapitalistično proizvodnjo.</p> <p>Vladala je miselnost, da je modro poceni kupovati in drago prodajati. Posledično so blago kupovali tam, kjer je bilo najbolj poceni in ga prodajali v države, kjer je bilo zanj največ zanimanja in so lahko zanj največ iztržili oz. dobili. Prvi kapitalisti so bili italijanske krvi.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 4 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno</p>
	<p>Prosim prepisite si v zvezek, kar je zapisano na drsnici.</p>	<p>Prepišejo snov iz drsnico v zvezek.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 4 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno</p>

<p>Vzpon kapitalizma je vplival na razmah svetovne trgovine, ki je omogočila nastanek svetovnih kolonialnih imperijev kot so Velika Britanija, Nizozemska in Francija. Prišlo je do premika težišča pomorske trgovine iz Sredozemlja na zahodnoevropsko obalo (Obala Nizozemske in Anglije).</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Prepišejo snov v zvezek.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Individualna učna oblika</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 4 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno</p>
<p>1. Kaj je pomorska trgovina?</p>	<p>Pravilen odgovor: 1. Trgovina po morju</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	
<p>Kapitalizem je še danes svetovni gospodarski sistem, ki povezuje vse države sveta. Z gospodarskim povezovanjem različnih celin se je v 18. stoletju pospešila izmenjava blaga.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>Power Point predstavitev str. 4 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno</p>
<p>Prosim prepišite si v zvezek, kar je zapisano na drsnici.</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Prepišejo učno snov iz drsnice v zvezek.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Individualna učna oblika</p>	<p>Power Point predstavitev str. 4 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno</p>

Sedaj vam bom razdelil delovne liste, ki jih boste doma zalepili v zvezek in na katerih imate trikotnik svetovnega trgovanja. V naslednji minuti si natančno oglejte trikotnik ter vsak zase poskušajte ugotoviti med katerimi celinami je potekala svetovna trgovina.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
(Učitelj pripravi drsnico s trikotnikom na PowerPoint predstavitvi, hodi po razredu in opazuje učence.)	Učenci rešujejo učno-delovni list.	Individualna učna oblika	PowerPoint predstavitev str. 5 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno Učno-delovni list str. 2
Minuta je že mimo. 1. Imate že rešitve?	Pravilen odgovor: 1. Ja.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	računalnik LCD projektor Projekcijsko platno učno-delovni list
Sedaj bomo skupaj pregledali rešitve. 1. Med katerimi celinami je potekala svetovna trgovina? 2. Kam so izvažali poceni izdelke, kateri dve celini sta trgovali s sužnji in kam so uvažali surovine in poceni izdelke? 3. Katere poceni izdelke so izvažali? 4. Kaj so uvažali iz Amerike v Evropo? 5. Kakšno je vaše mnenje glede razvoja suženjstva in vloge sužnjev pri proizvodnji poceni izdelkov?	Pravilen odgovor: 1. Evropa, Afrika, Amerika Pravilen odgovor: 2. Evropa je izvažala v Afriko poceni izdelke. Iz Afrike so prodajali poceni delovno silo (sužnje) v Ameriko. Iz	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	PowerPoint predstavitev str. 6 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno Učno-delovni list str. 2

<p>Suženjstvo v novem veku ni bilo prepovedano in je bilo za takratni čas nekaj samoumevnega. Takšno prepričanje je prevladovalo vse do sredine 19. stoletja, ko je ameriški predsednik Lincoln odpravil suženjstvo. Vse do takrat so sužnji igrali pomembno vlogo pri proizvodnji poceni izdelkov, saj sužnjevi v primerjavi z delavci ni bilo potrebno plačati.</p> <p>6. Ali obstaja suženjstvo tudi danes?</p> <p>Suženjstvo je še vedno prisotno. Tudi v vzhodnoazijskih državah poznamo primere, ko so delavci in otroci do onemoglosti izkoriščeni v zameno za zelo nizko in za življenje nezadostno plačilo, kar v današnjem času imenujemo sodobno suženjstvo.</p>	<p>Amerike so izvažali v Evropo poceni surovine in proizvedene izdelke.</p> <p>3. alkohol, orožje, kovinski in tekstilni izdelki, okrasje</p> <p>4. sladkor, tobak, bombaž, kakav, krzno</p> <p>5. Evropejci so videli prebivalce Afrike kot manjvredno ljudstvo, zato so jih izkoriščali.</p> <p>6. Ja.</p>		
<p>Da si boste vse skupaj lažje prostorsko predstavljali, boste na nemo karto na delovnem listu narisali trikotnik svetovne trgovine in pri tem z rdečo barvo označili smer trgovine ter zapisali dogajanje med celinami. Na voljo imate 2 minuti, pomagajte si lahko s trikotnikom na delovnem listu.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>Delovni list str. 1</p>
<p>Hodi po razredu, opazuje in nadzoruje delo učencev in pripravi na PowerPoint predstavitvi nemo karto.</p>	<p>Učenci individualno rešujejo nemo karto.</p>	<p>Individualna učna oblika</p>	<p>Power Point predstavitev str. 7 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno Delovni list str. 1</p>
<p>2 minuti sta minili. Čas je da pregledamo nemo karto. Na drsnici se nahaja nemo karta z narisanimi smermi in</p>	<p>Skupaj z učiteljem pregledajo rešitve.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p>	<p>Power Point predstavitev str.</p>

	imeni celin. 1. Ali ste tudi vi enako narisali?	1. Ja.	Metoda razgovora in metoda slikovne demonstracije	7 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno Delovni list str. 1
--	--	--------	---	---

2. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
10 minut Konec 18. stoletja – kapital je vse bolj pomemben	Sedaj se bomo osredotočili na dogajanje v Evropi. To pomeni, da se bomo naučili nekaj o delu v evropskih državah v takratnem času. Na delovnem listu imate dve sliki, ki prikazujeta dva načina proizvodnje v obdobju zgodnjega kapitalizma. V parih rešite tabelo s pomočjo slik in s pomočjo učbenika. Na voljo imate 5 minut.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PowerPoint predstavitev str. 8. računalnik LCD projektor Projekcijsko platno Delovni list str. 2 Učbenik str. 122
	(Učitelj hodi po razredu, opazuje delo učencev in jim pri tem pomaga.)	Učenci v paru rešijo tabelo.	Parna učna oblika Metoda dela s slikovnimi viri Metoda dela s pisnimi viri.	PowerPoint predstavitev str. 8 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno Delovni list str. 2 Učbenik str. 122
	Minilo je 5 minut. 1. Ali vam je uspelo rešiti nalogo?	Pravilen odgovor: 1. Ja	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	
	Sedaj bomo skupaj pregledali rešeno nalogo. 1. Koliko delavcev je potrebnih za manufakture? In koliko založništvo? 2. Kako je bilo razdeljeno delo v manufakturah in kako v založništvo? 3. Na kakšen način so izdelovali izdelke v obeh	Pravilni odgovori: 1. V manufakturah so potrebovali veliko delavcev, medtem ko je v založništvu bil potreben zgolj eden	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	PowerPoint predstavitev str. 8 računalnik LCD projektor Projekcijsko

<p>proizvodnjah?</p> <p>4. In kje so jih izdelovali?</p>	<p>delavec.</p> <p>2. V manufakturah je vsak delavec delal posamezen del enega izdelka, v založništvu je delavec naredil celoten izdelek.</p> <p>3. V obeh proizvodnjah so izdelovali izdelke ročno.</p> <p>4. Manufakture so potekale v delavnicah, založništvo pa doma.</p>		<p>platno</p> <p>Delovni list str. 2</p> <p>.</p>
<p>1. Kje je potekala prodaja blaga?</p>	<p>Možen odgovor:</p> <p>1. Na sejmih, na tržnicah</p> <p>Pravilen odgovor:</p> <p>1. Na sejmih</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 9</p> <p>računalnik</p> <p>LCD projektor</p> <p>Projekcijsko platno</p>
<p>Po letu 1500 so bili organizirani posebni sejmi, ki so potekali vse dni v letu. Veliki sejmi so igrali pomembno vlogo na področju trgovanja na večjem prostoru in so v Evropi vse do začetka 19. stol. predstavljali središče velikega trговskega življenja.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 9</p> <p>računalnik</p> <p>LCD projektor</p> <p>Projekcijsko platno</p>
<p>1. Ali veste s čim so trgovali na sejmih?</p>	<p>Pravilna odgovora:</p> <p>1. Blago, vrednostni papirji</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 9</p>

		razgovora	računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
Tako je. Na sejmih so trgovali z blagom in z vrednostnimi papirji. Trgovci so po sejmih potovali s tovornimi živalmi in blagom. Lokacije sejmov so krožile.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PowerPoint predstavitev str. 9 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
V načinu trgovanja so se ti sejmi razlikovali od srednjeveških sejmov. Prvi sejem z vrednostnimi papirji je potekal v belgijskem mestu Brugge. Od koder izvira ime borza, ki je dobila ime po finančni družini Bourse. Kaj pa je borza?	Pravilen odgovor: Ustanova za trgovanje z vrednostnimi papirji ali blagom	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PowerPoint predstavitev str. 9 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
Prosim prepisite si v zvezek, kar je zapisano na drsnici.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PowerPoint predstavitev str. 10 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
Počaka, da učenci prepisejo učno snov iz drsnice.	Zapišejo v zvezek učno snov iz drsnice.	Individualna učna oblika	PowerPoint predstavitev str. 10 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno

3. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
10 minut V 18. stoletju se je uveljavila svetovna trgovina	Proti koncu 18. stoletja je na področju tehnike vse več novosti. Ljudje so vedeli, da pospešena proizvodnja pomeni večji dobiček. Pri tem dobiva kapital vse večjo vlogo. Z namenom olajšanja dela je človek strmel k novim izumom in izboljševanju delovnih pripomočkov. Anglež John Kay leta 1733 izboljšal tkalsko vreteno, kar je pospešilo tkanje bombaža. Richard Arkwright je vretena povezal z vodnim kolesom in tako izboljšal proizvodnjo, ki je pospešila rast kapitala.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PowerPoint predstavitev str. 10 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
	Prosim prepisite si v zvezek, kar je zapisano na drsnici.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PowerPoint predstavitev str. 10 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
	Počaka, da učenci prepisejo učno snov iz drsnice.	Zapišejo v zvezek učno snov iz drsnice.	Individualna učna oblika	PowerPoint predstavitev str. 10 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
	Oglejte si sliko v učbeniku na strani 123. 1. Kaj prikazuje slika v učbeniku?	Pravilni odgovori: 1. Otroci delajo v tovarni.	Frontalna učna oblika Metoda dela s slikovnim	PowerPoint predstavitev str. 11 računalnik

<p>2. Ali so se spremenile delovne razmere v proizvodnji na boljše?</p> <p>3. Koliko ur je po vašem mnenju trajal povprečen delovni dan?</p>	<p>2. Razmere so se poslabšale.</p> <p>3. 16 ur</p>	<p>virom</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>LCD projektor Projekcijsko platno</p> <p>Učbenik (Novi vek: Zgodovina za 8. razred osnovne šole. (2016) Ljubljana: Modrijan, str. 123)</p>
<p>Torej iz tega lahko sklepamo, da se je položaj delavca poslabšal in postajal vse težji. Delati so morali do 16 ur na dan, v delo so bili vključeni otroci, ki so bili zaradi želje po večjem dobičku izkoriščeni.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	
<p>1. Ali je današnji položaj delavci boljši?</p> <p>2. Koliko ur traja delavnik danes?</p>	<p>Možni odgovori:</p> <p>1. Položaj se je izboljšal./V razvitih državah/ v zahodnem svetu se je stanje izboljšalo, vendar v državah tretjega sveta je otroško delo še vedno prisotno.</p> <p>2. Delavci delajo 8 ur na dan./Delavnik traja 8 ur.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	
<p>Ko govorimo o 18. stoletju, govorimo o obdobju vzpona trgovine med celinami. V Ameriki kupljeno blago je bilo proizvedeno s strani suženjske delovne sile in s strani bogatih trgovcev prodano na velikem evropskem tržišču.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 12 računalnik</p>

			LCD projektor Projekcijsko platno
<p>Obdobje novega veka je prineslo razvoj na področju pomorske tehnologije in navigacije.</p> <p>1. Kaj pomeni pomorska tehnologija in navigacija?</p>	<p>Možen odgovor:</p> <p>1. Orientiranje na morju s pomočjo različnih pripomočkov, ki so bili izdelani za potrebe pomorstva.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 12 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno</p>
<p>Na zahodnoevropski obali so gradili najboljše ladje, ki so bile namenjene plovbi na dolge razdalje. Odkrili so nove obale, razdalje med njimi so postale po zaslugi razvoja pomorstva vedno krajše. To je pozitivno vplivalo na razvoj pomorske trgovine. Mesta kot so London, Amsterdam in Liverpool so postala največja pristanišča, kjer so čezoceanske ladje dnevno vozile blago.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 12 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno</p>
<p>2. Kaj so čezoceanske ladje?</p>	<p>Možen odgovor:</p> <p>3. Ladje, ki plujejo iz ene strani oceana na drugo stran.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 12 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno</p>
<p>Prosim prepisite si v zvezek, kar je zapisano na drsnici.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PowerPoint predstavitev str. 12 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno</p>

	Počaka, da učenci prepíšejo učno snov iz drsnice.	Zapišejo učno snov iz drsnice v zvezek.	Individualna učna oblika	PowerPoint predstavitev str. 12 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
	Razcvet trgovine je za trgovce predstavljal vedno večja finančna tveganja. Tako se je razmahnilo bančništvo, saj so banke z veseljem posojale denar in bankirji so posledično hitro obogateli. Še vedno je bilo prisotno zanimanje za neodkriti del sveta. James Cook je leta 1777 odkril Avstralijo, ki je postopoma postajala dežela z novimi priložnostmi.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
10 minut	Sedaj bomo ponovili v skupinah današnjo obravnavano snov. Odigrali boste vsem poznano igro iskanje parov. Razdelila vas bom v skupine po štiri in vsaka skupina bo prejela eno kuverto z lističi. V vsaki kuverti imate listke s pojmi, ki smo jih danes obravnavali in listke z definicijami. V skupinah poiščite pare. Torej če dobite listek kapital poiščite definicijo kapitala. Rešitve bomo nato skupaj s pomočjo kviza pregledali. Na voljo imate 5 minut.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
	Učence razdelim v skupine in razdelim igro.	Učenci iščejo v skupinah pare.	Skupinska učna oblika	Kopije igre
	1. Vam je uspelo poiskati pare? Sedaj bomo skupaj pregledali rešitve s pomočjo kviza narejenega s programom Hotpotatoe.	Odgovor: 1. Ja. Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	PowerPoint predstavitev str. 13 računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
	Rešitve si prosim zapišite v zvezek in pridejo v poštev pri pisnemu pri preverjanju in ocenjevanju znanja.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	Kviz
	Počaka, da učenci prepišejo učno snov iz drsnice.	Rešitve si zabeležijo v zvezek.	Individualna učna oblika	Kviz
	Za domačo nalogo imate zadnjo nalogo na delovnem listu. V obliki miselnega vzorca predstavite po žejji eno izmed dveh besedil, ki se nahajajo v učbeniku: Krumpak,	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda	PowerPoint predstavitev str. 14

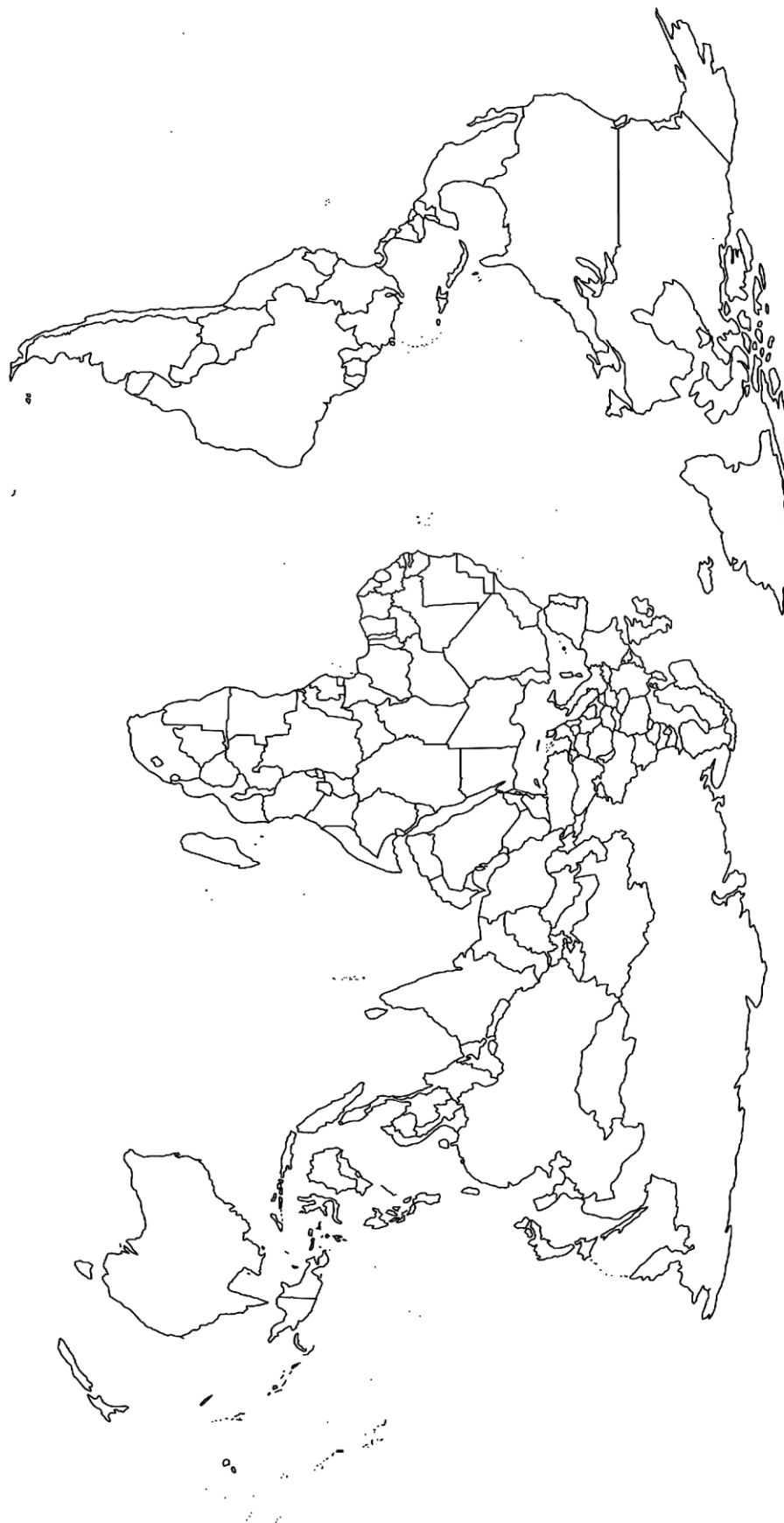
<p>A. (2016). Novi vek. Zgodovina za 8. razred snovne šole, Modrijan, Ljubljana, str.: 123 – 124. Gre za besedilo o Idrijskem rudniku in o odkritju Avstralije. Domačo nalogo bomo pregledali pri naslednji učni uri.</p>		razlage	računalnik LCD projektor Projekcijsko platno
<p>Na koncu današnje učne ure ugotavljam, da znate</p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih in opisati nove načine proizvodnje. - opisati s pomočjo zemljevida trikotnik svetovnega trgovanja. - razložiti pojme kapital, kapitalizem, sejem in borza. - opisati posledice razvoja na področju tehnike. - naštetih glavna evropska pristanišča. - razložiti pomen pomorske tehnologije in navigacije. 	Učenci poslušajo učitelja.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	Delovni list prazen
PRILOGA 2 :	Delovni list rešen
PRILOGA 3 :	Igra iskanja parov
PRILOGA 4 :	PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi

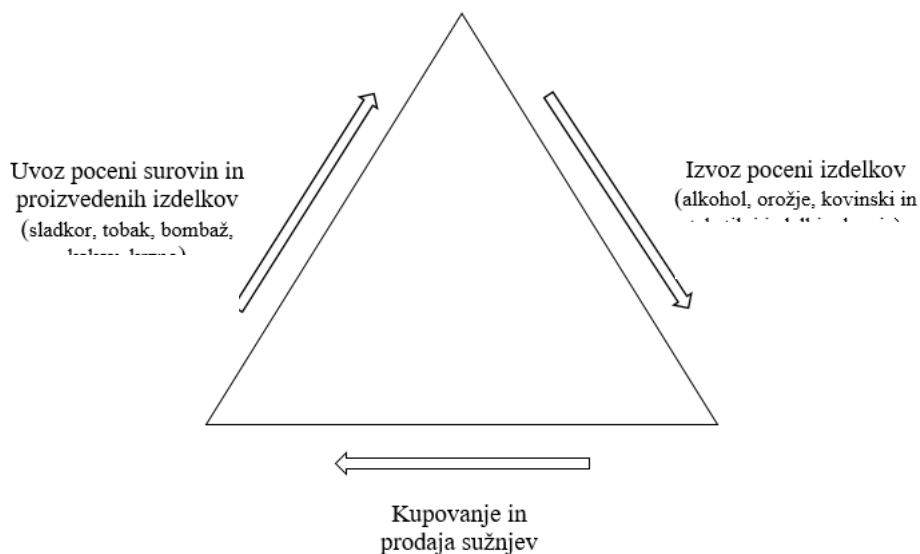
Priloga 1 Zgodnji kapitalizem in gospodarstvo v 18. stoletju

Na nemo karto narišite **trikotnik svetovne trgovine**, pri tem označite smer trgovine in zapišite dogajanje med celinami.

Priloga 1 Zgodnji kapitalizem in gospodarstvo v 18. stoletju

Med katerimi celinami je potekala svetovna trgovina? Kam so izvažali poceni izdelke, kateri dve celini sta trgovali s sužnji in kam so uvažali surovine in poceni izdelke?

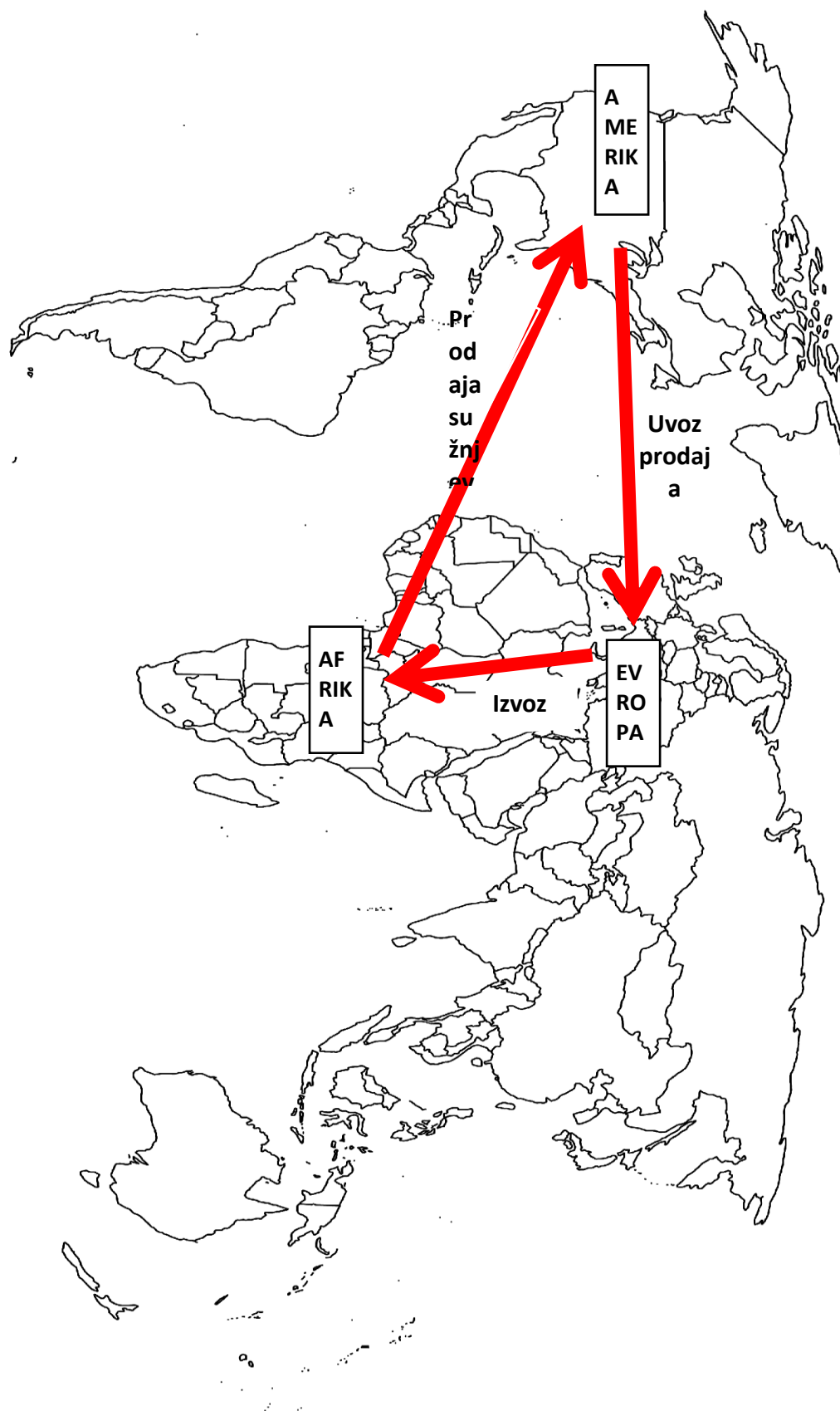
Pred seboj imate slike, ki prikazujeta dva načina proizvodnje, ki sta značilno za obdobje zgodnjega kapitalizma. V parih in s pomočjo slik in učbenika Novi vek (str. 122) **rešite tabelo**.

Koliko delavcev?		
Kraj izdelave?		
Delitev dela?		
Način izdelave?		

Domača naloga: V obliki miselnega vzorca predstavite eno izmed dveh besedil, ki se nahajajo v učbeniku: Krumpak, A. (2016). Novi vek. Zgodovina za 8. razred snovne šole, Modrijan, Ljubljana, str.: 123 – 124. Gre za besedili o **Idrijskem rudniku** in o **odkritju Avstralije**.

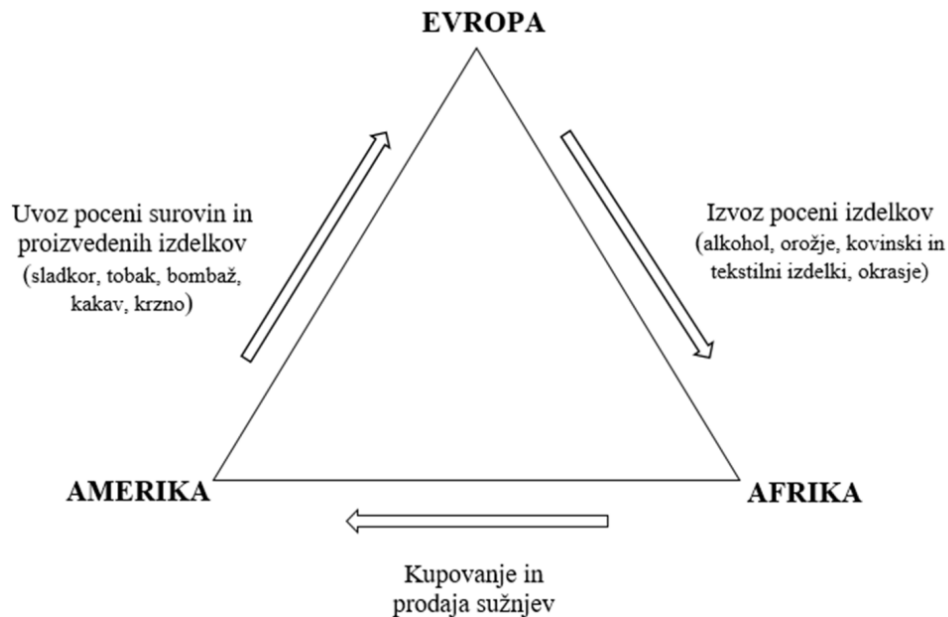
Priloga 2 Zgodnji kapitalizem in gospodarstvo v 18. stoletju

Na nemo karto narišite **trikotnik svetovne trgovine**, pri tem označite smer trgovine in zapišite dogajanje med celinami.

Priloga 2 Zgodnji kapitalizem in gospodarstvo v 18. stoletju

Med katerimi celinami je potekala svetovna trgovina? Kam so izvažali poceni izdelke, kateri dve celini sta trgovali s sužnji in kam so uvažali surovine in poceni izdelke?

Pred seboj imate slike, ki prikazujeta dva načina proizvodnje, ki sta značilno za obdobje zgodnjega kapitalizma. V parih in s pomočjo slik in učbenika Novi vek (str. 122) **rešite tabelo**.

Koliko delavcev?	En delavec	Več delavcev
Kraj izdelave?	Doma	Delavnica
Delitev dela?	Naredi celoten izdelek	Naredi del izdelka
Način izdelave?	Ročno	Ročno

Domača naloga: V obliki miselnega vzorca predstavite eno izmed dveh besedil, ki se nahajajo v učbeniku: Krumpak, A. (2016). Novi vek. Zgodovina za 8. razred snovne šole, Modrijan, Ljubljana, str.: 123 – 124. Gre za besedilo o **Idrijskem rudniku** in o **odkritju Avstralije**

<p>Trikotnik svetovnega kapitala</p>	<p>izvoz izdelkov iz Evrope v Afriko, kupovanje in prodajanje sužnjev iz Afrike v Ameriko, uvoz izdelkov iz Amerike v Evropo, prodaja izdelkov v Evropi z velikimi dobički</p>
<p>Kapital</p>	<p>denarne naložbe, ki prinašajo dobiček</p>
<p>Založništvo</p>	<p>nova oblika proizvodnje. Trgovec zalaga rokodelce s surovinami in orodjem za izdelavo izdelkov. Prodaja izdelkov je bila naloga trgovcev. (proizvodnja svile, čipk, preprog, solinarstvo, rudarstvo)</p>
<p>Manufakture</p>	<p>večje delavnice trgovcev, kjer so bili zaposleni ljudje, ki so ročno izdelovali izdelke. Obrtniki ene stroke delali skupaj</p>
<p>Sejmi</p>	<p>vse dni v letu, trgovanje z blagom in vrednostnimi papirji</p>

Borza	ustanova za trgovanje z vrednostnimi papirji ali blagom
Največja evropska pristanišča	London, Liverpool, Amsterdam
James Cook	odkrije Avstralijo
Novi vek	razvoj pomorske tehnologije in navigacije, raziskovanje ameriške, afriške in azijske obale, nove gospodarske poti, trgovska povezanost celin, največja evropska pristanišča
Kapitalizem	gospodarski sistem, ki temelji na zasebni lastnini in vlaganju denarnih vlog v proizvodnjo. Njegov vzpon je vplival na razmah svetovne trgovine, ki je omogočila nastanek svetovnih kolonialnih imperijev.

John Kay	izboljšano tkalsko vreteno
Pomorska tehnologija in navigacija	Orientiranje na morju s pomočjo različnih pripomočkov, ki so bili izdelani za potrebe pomorstva.
Richard Arkwright	povezava tkalskih vreten z vodnim kolesom

Str.	Drsnica
1.	 <p data-bbox="555 869 1174 913">Vir: John Cleveley – Escape from the Luxborough Galley, http://collections.rmg.co.uk/collections/objects/13863.html#q1vAKK2czSHkUG_99</p>
2.	 <ul data-bbox="304 1444 1225 1659" style="list-style-type: none">▶ Kaj opazite na sliki?▶ Kaj menite, kaj je želel avtor prikazati?▶ Kaj so po vašem mnenju prevažale ladje in kam so bile namenjene?▶ Kdaj je po vašem mnenju slika nastala?

3.

Kaj se bomo danes naučili?

- ▶ trikotnik svetovne trgovine
- ▶ nov gospodarski sistem
- ▶ nove oblike proizvodnje
- ▶ položaj delavcev v novem veku
- ▶ Vpliv kapitalizma: oblikovanje novih središč, razvoj pomorstva in tehnike

4.

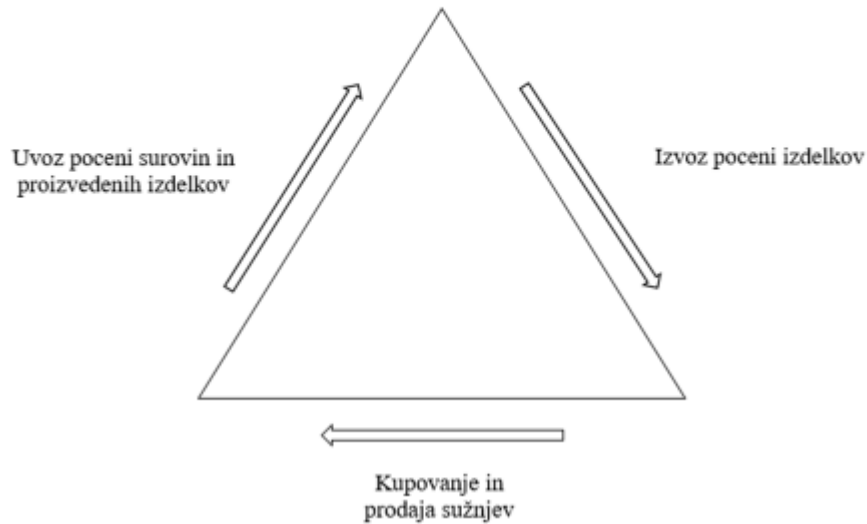
1. Novi vek je prinesel tudi zgodnji kapitalizem

- ▶ Evropa, novi vek, nov gospodarski sistem –
kapitalizem – temelj: zasebna lastnina in vlaganje denarnih vlog v proizvodnjo
kapitalisti – lastniki, ki so vlagali denar
- ▶ **Kapital** – denarne naložbe, ki prinašajo dobiček oz. denar, ki se vlaga v kapitalistično proizvodnjo
- ▶ Njegov vzpon je vplival na razmah svetovne trgovine, ki je omogočila nastanek svetovnih kolonialnih imperijev.

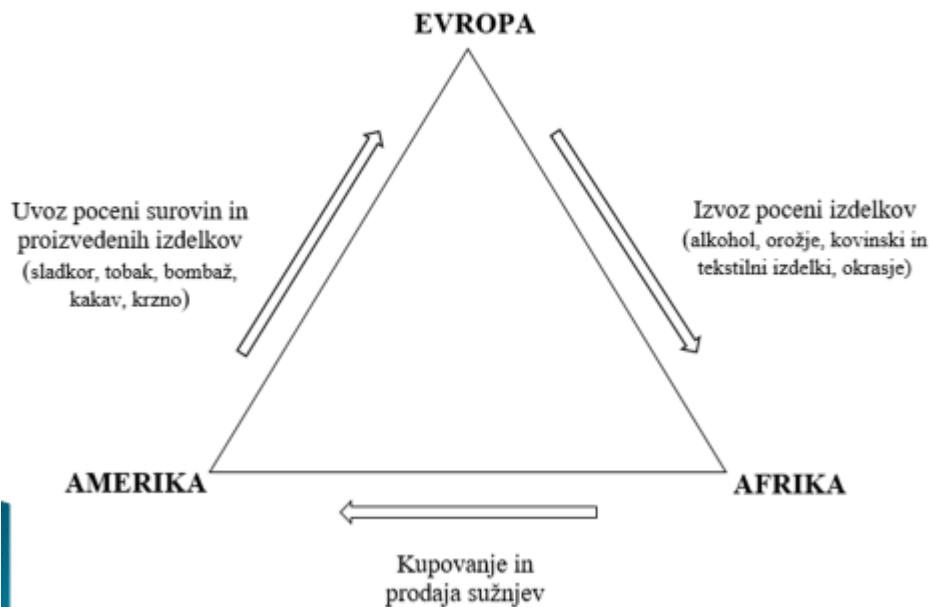
5.

- ▶ Z gospodarskim povezovanjem različnih celin se je v 18. stoletju pospešila izmenjava blaga.
- ▶ **Trikotnik svetovnega trgovanja**

6.

Rešitve: Trikotnik svetovnega trgovanja

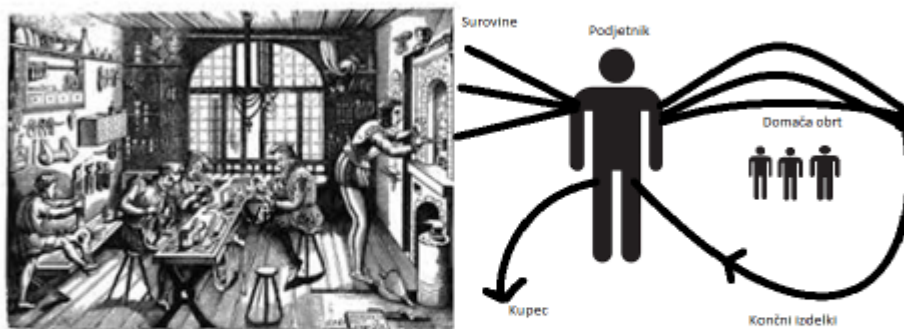

7.

8.

Rešitev: Obliki proizvodnje

Vir: <https://www.thinqlink.com/scene/702590345237495809#>

Koliko?	En delavec	Več delavcev
Kraj?	Doma	Delavnica
Delitev?	Naredi celoten izdelek	Naredi del izdelka
Način ?	Ročno	Ročno

9.

- ▶ Prodaja blaga je potekala na **sejmih** – blago in vrednostni papirji, prvi sejem z vrednostnimi papirji v belgijskem mestu Brugge → **borza** – ustanova za trgovanje z vrednostnimi papirji ali blagom

10.

2. Novi vek je prinesel tudi zgodnji kapitalizem– novosti

- ▶ Konec 18. stoletja na področju tehnike vse več novosti
- ▶ Pospešena proizvodnja pomeni večji dobiček
- ▶ 1733, John Kay izboljša tkalsko vreteno → pospešitev tkanja bombaža
- ▶ Richard Arkwright poveže vreteno z vodnim kolesom → izboljšanje proizvodnje → pospešitev rasti kapitala

11.

Vir: <https://fotografije.wordpress.com/2014/03/20/lewis-wickes-hine/>

12.

- ▶ Razmere: položaj delavcev vedno slabši in težji, otroška delovna sila, 16-urni delavnik

3. V 18. stoletju se je uveljavila svetovna trgovina

- ▶ 18. stoletja = obdobje vzpona trgovine med celinami, razvoj na področju pomorske tehnologije in navigacije
- ▶ London, Amsterdam in Liverpool = največja evropska pristanišča, kjer so čezoceanske ladje dnevno vozile blago

13.

Rešitve: Iskanje parov

▶ [..\kviz.htm](#)

Domača naloga

- ▶ V obliki miselnega vzorca predstavite eno izmed dveh besedil, ki se nahajajo v učbeniku:
- ▶ Krumpak, A. (2016). Novi vek. Zgodovina za 8. razred snovne šole, Modrijan, Ljubljana, str.: 123 - 124.
- ▶ Gre za besedili o Idrijskem rudniku in o odkritju Avstralije.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

**UČNA PRIPRAVA:
INDIJA V NOVEM VEKU**

IME IN PRIIMEK: Florijan Likar in Boštjan Potočnik

DATUM: 1. 6. 2017

I. OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Osnovna šola	
Razred:	8. razred	
Datum:	1.6.2017	
Predmet:	Zgodovina	
Učna tema	Širša tema iz učnega načrta:	Potovanje v skrivnostne kraje Azije in Afrike
	Poglavje iz učbenika:	Evropejcem znani svet postaja vse večji
Učna enota – naslov učne ure:	Indija v novem veku	
Učne oblike:	Frontalna učna oblika Individualna učna oblika.	
Učne metode:	Metoda razlage. Metoda dela s slikovnimi viri. Metoda razgovora. Metoda slikovne demonstracije.	
Učne tehnike:	Križanka. Asociacije.	
Cilji iz učnega načrta:	Učenci: <ul style="list-style-type: none"> »pojasnijo dosežke indijsko-islamske umetnosti.« (Učni načrt, 2011, str. 16) 	
Cilji učne ure oz. pričakovani učni dosežki	Izobraževalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih države, ki so nadzorovale trgovino v Indijskem oceanu v Novem veku - opisati potek kolonialnega osvajanja Indije v Novem veku - imenovati glavno muslimansko dinastijo, ki je nadzorovala Indijo v Novem veku - navesti glavne značilnosti Tadž Mahal - imenovati katero ljudstvo je v 16. stoletju zavzelo indijsko podcelino - imenovati prevladujočo vero v Indiji - imenovati prvega Evropejca, ki je priplul v Indijo - imenovati najmočnejšo kolonialno velesilo v Indiji v 18. stoletju - imenovati najpomembnejšo indijsko vladarico v 17. stoletju - imenovati eno najbolj znanih indijskih stavb - opisati s pomočjo zemljevida širjenje mogulskega imperija - opisati, zakaj je bilo v novem veku pomembno indijsko mesto Goa

	Funkcionalni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - odgovarjati na različne vrste vprašanj - aktivno poslušati
	Vzgojni učni cilji	<p><i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - spoštovati drugačno kulturo
Učne etape:	<p>Uvajanje Obravnavanje nove učne snovi Preverjanje</p>	
Vsebinski poudarki:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prisotnost Evropejcev v Indiji. 2. Mogulski imperij. 3. Tadž Mahal. 	
Učna sredstva:	Učila:	Delovni list, Power Point predstavitev
	Učni pripomočki:	Računalnik, platno, projektor, zvezki, pisala
Medpredmetne povezave z vsebinami:	Angleščina, geografija, domovinska in državljanska kultura in etika (manjka pojasnilo)	
Novi pojmi s pojasnilom:	Moguli – muslimansko ljudstvo mongolsko-turškega porekla iz osrednje Azije	
Viri in literatura za učno pripravo:	Učni načrt	<p><i>Učni načrt. Program osnovna šola. Zgodovina.</i> Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo, 2011. www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageupload/s/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (Dostop: maj 2017).</p>
	Učna priprava	<p>Krumpak, Andrej. <i>Novi vek. Zgodovina za 8. razred osnovne šole.</i> Ljubljana: Modrijan, 2016. <i>The Britannica guide to India. A comprehensive introduction to the world's fastest growing country.</i> London: Robinson, 2009. <i>History of India.</i> http://www.culturalindia.net/indian-history/ (Dostop: junij 2017).</p>
	PowerPoint	<p>Drsnica 1: http://cdn.publishyourarticles.net/wp-content/uploads/2015/06/india-flag-1280x768.jpg</p>

	<p>(dostop: junij 2017)</p> <p>Drsnica 3: http://www.rmg.co.uk/sites/default/files/styles/slider/public/vasco.jpg?itok=vv4_jbly (dostop: junij 2017)</p> <p>Drsnica 4: https://www.iro.umontreal.ca/~vaucher/Genealogy/Documents/Asia/images/Asia_1665.png (dostop: junij 2017)</p> <p>Drsnica 5: http://westerncivprojecteastindiacompan.blogspot.si/ (dostop: junij 2017)</p> <p>Drsnica 6: http://www.mapsofindia.com/history/mughal-empire-map.jpg (dostop: junij 2017)</p> <p>Drsnica 8: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c8/Taj_Mahal_in_March_2004.jpg (dostop: junij 2017)</p> <p>Drsnica 9: http://pre07.deviantart.net/1a8e/th/pre/f/2011/063/d/7/taj_mahal_by_susnigdhd3avoe1.jpg (dostop: junij 2017)</p> <p>Drsnica 10: http://s3.india.com/travel/wp-content/uploads/2015/02/01taj-mahal5.jpg (dostop: junij 2017)</p> <p>http://famouswonders.com/wp-content/uploads/2011/11/Mosque-interior-of-the-Taj-Mahal-400.jpg (dostop: junij 2017)</p>
Učni list	<p>Krumpak, Andrej. <i>Novi vek. Zgodovina za 8. razred osnovne šole</i>. Ljubljana: Modrijan, 2016. http://www.mapsofindia.com/history/mughal-empire-map.jpg (dostop: junij 2017)</p>

II. POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	<p>Dober dan učenci!</p> <p>Danes začenjamo s povsem novo učno snovjo. Da boste ugotovili, kaj bo naša glavna tema, pogledajte na platno. Na njem vidite zastavo, vi pa</p>	Poslušajmo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 1. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.

povejte:			
Zastava katere države je to?	Odgovarjajo: Indija.	Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.	Drsnica 1. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
Ali bi mi lahko povedali, kakšne so vaše prve asociacije oz. kaj vam pade najprej na pamet, ko vam nekdo omeni besedo Indija?	Odgovarjajo: Velika populacija, nerazvita država, hinduizem, angleška kolonija, leži v Aziji.	Frontalna oblika. Metoda razgovora. Asociacije.	
Tako je. Danes se bomo torej pogovarjali o Indiji. Časovno obdobje, ki ga bomo obravnavali, pa je novi vek.	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 1. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
Zato v zvezke zapišite velik naslov: Indija v novem veku.	Zapišejo v zvezke.	Frontalna oblika. Metoda razlage. Individualna oblika.	Zvezek, pisalo.
Spoznali bomo: <ul style="list-style-type: none"> - kako se je razvijal vpliv Evropejcev v Indiji - mogulski imperij - Tadž Mahal kot primer indijske umetnosti in kulture 	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 2. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
Tako boste na koncu učne ure znali: <ul style="list-style-type: none"> - naštetih države, ki so nadzorovale trgovino v Indijskem oceanu v Novem veku - opisati potek kolonialnega osvajanja Indije v Novem veku - imenovati glavno muslimansko dinastijo, ki je nadzorovala Indijo v Novem veku - navesti glavne značilnosti Tadž Mahal - imenovati katero ljudstvo je v 16. stoletju zavzelo indijsko podcelino - imenovati prevladujočo vero v Indiji - imenovati prvega Evropejca, 			

	ki je priplul v Indijo <ul style="list-style-type: none"> - imenovati najmočnejšo kolonialno velesilo v Indiji v 18. stoletju - imenovati najpomembnejšo indijsko vladarico v 17. stoletju - imenovati eno najbolj znanih indijskih stavb - opisati s pomočjo zemljevida širjenje mogulskega imperija - opisati, zakaj je bilo v novem veku pomembno indijsko mesto Goa 			
--	--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE IN SPROTNO PONAVLJANJE ALI SPROTNO PREVERJANJE

1. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Prisotnost Evropejcev v Indiji. (10 minut)	Najprej se bomo pogovarjali o prisotnosti Evropejcev v Indiji. Zapišite podnaslov: Prisotnost Evropejcev v Indiji.	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 3. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
		Zapišejo podnaslov.	Individualna oblika.	Drsnica 3. PowerPoint, projektor, platno, računalnik. Zvezek, pisalo.
	Ali znate naštetati katerega od evropskih raziskovalcev sveta? Kaj je odkril Krištof Kolumb? Kaj pa je Krištof Kolumb želel odkriti?	Odgovarjajo: Krištof Kolumb. Ameriko. Indijo.	Frontalna oblika. Metoda razgovora.	
	Tako je. Raziskovalec, ki pa je dejansko odkril Indijo, je bil Vasco da Gama. Prihajal je iz Portugalske. V Indijo je priplul leta 1497. Na sliki si lahko ogledate, kako je ta gospod izgledal.	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 3. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
		Gledajo sliko.	Frontalna oblika. Metoda slikovne demonstracije.	Drsnica 3. PowerPoint, projektor, platno, računalnik

Portugalci so ustanovili trgovsko postojanko in jo poimenovali Goa. S tem so si tlakovali pot k prevzemu nadzora nad trgovino v Indijskem oceanu. Zdaj imate pa na voljo nekaj časa, da si v zvezke prepisujete besedilo na projekciji.	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 3. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
	Prepisujejo.	Individualna oblika.	Drsnica 3. PowerPoint, projektor, platno, računalnik. Zvezki, pisala.
V 17. stoletju portugalsko nadvlado nad trgovino v Indijskem oceanu ogrozijo Nizozemci, ki so takrat prevladovali v trgovanju z začimbami. Sčasoma so se Nizozemci namesto v Indijo preusmerili proti Indoneziji, kjer so si ustvarili svoj kolonialni imperij.	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 4. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
Na zemljevidu lahko vidimo trgovske postojanke teh dveh držav. Z zelenimi pikami so označene portugalske, z oranžnimi pa nizozemske. Vidite lahko, kje je bila prva portugalska kolonija Goa in nekaj nizozemskih postojank. Kot smo rekli, so se Nizozemci razširili še na ostale dele jugovzhodne in vzhodne Azije.	Poslušajo in gledajo na zemljevid.	Frontalna oblika. Metoda razlage in metoda slikovne demonstracije.	Drsnica 4. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
Snov si prepisujete v svoje zvezke.	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	
	Prepisujejo.	Individualna oblika.	Drsnica 4. PowerPoint, projektor, platno, računalnik. Zvezki, pisala.
V 17. stoletju interes za trgovino v Indiji pokaže tudi Anglija, ki začne večati svoj vpliv v Indiji. Do konca 18. stoletja je postala vodilna kolonialna	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 5. PowerPoint, projektor, platno,

	sila v Indiji. Svojo nadoblast je držala do konca druge svetovne vojne. Sedaj pa prepisite še besedilo z drsnice.			računalnik.
		Prepisujejo.	Individualna oblika.	Drsnica 5. PowerPoint, projektor, platno, računalnik. Zvezki, pisala.

2. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
MOGULSKI IMPERIJ (10 minut)	Do zdaj smo spoznali, kako so Evropejci osvajali Indijo. Vendar so šele Angleži vzpostavili evropsko nadoblast. Prej so Indijo obvladovale druge sile. V novem veku so dolgo časa večino Indije obvladovali Moguli. Zato zdaj napišite nov podnaslov: Mogulski imperij.	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	
		Zapišejo podnaslov.	Individualna oblika.	Drsnica 6. PowerPoint, projektor, platno, računalnik. Zvezki, pisala.
	Moguli so muslimansko ljudstvo mongolsko-turškega porekla. Izvirajo iz osrednje Azije. Prosim, da si zapišete, kdo so bili Moguli. Za pomoč imate projekcijo.	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 6.
		Prepisujejo.	Individualna oblika.	Drsnica 6. PowerPoint, projektor, platno, računalnik. Zvezki, pisala.
	Moguli so v 16. stoletju postopoma osvajali Indijo in leta 1526 je njihov vladar Babur ustanovil mogulsko cesarstvo.	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	
	Na projekciji si oglejmo zemljevid, ki prikazuje širjenje mogulskega imperija. Najprej se je raztezalo ob reki Ganges, kar nam na zemljevidu prikazuje območje modre barve. V	Poslušajo in opazujejo zemljevid.	Frontalna oblika. Metoda razlage in slikovne demonstracije.	Drsnica 6. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.

<p>slabih 100 letih so svojo oblast razširili proti severu do vznožja Himalaje in proti zahodu do zahodne obale Indije. Največji obseg je cesarstvo obsegalo v začetku 18. stoletja, ko so Moguli obvladovali skoraj celotno indijsko podcelino. Izjema je južni del podceline in posamezne trgovske postojanke. Na zemljevidu so območja mogulskega cesarstva obarvana z modro, oker in roza barvo.</p>			
<p>Mogulsko cesarstvo je torej nastalo v 16. stoletju in se postopoma začelo širiti. Največji razcvet je doživelo v 17. stoletju. Takrat je najprej vladala cesarica Nur Jahan. Njeno obdobje vladavine je poznano po številnih vojnah med hindujci in muslimani. Nasledil jo je njen sin Šah Jahan, ki je močno utrdil cesarstvo. Nato je zavladal njegov sin Aurangzeb. Prestola se je polastil tako, da je dal zapreti svojega očeta in pobiti svoje brate. Tudi njegovo obdobje je zaznamovano s številnimi vojnami med muslimani in hindujci. Tako je med njegovim vladanjem mogulsko cesarstvo doživelo največji obseg, vendar so številne vojne izpraznile državno blagajno. Zato se je po njegovi smrti pričel zaton mogulske države. Zadnjega cesarja so odstavili Angleži leta 1857. Prosim, da si prepišete poudarke te moje razlage.</p>	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 7. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
	Prepisujejo.	Individualna oblika.	Drsnica 7. PowerPoint, projektor, platno, računalnik. Zvezki, pisala.
<p>Če se spomnite, sem omenil, da je bilo v Indiji v novem veku veliko vojn med hindujci in muslimani.</p>	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	
<p>Povejte mi: Katere veroizpovedi so bili Moguli? Katera vera pa je prevladovala v Indiji?</p>	Odgovarjajo: Muslimanske. Hindujska.	Frontalna oblika. Metoda razgovora.	

<p>Ali se vam zdi sprejemljivo, da so vladarji na silo želeli spreobrniti ljudstvo?</p> <p>Se vam zdi sprejemljivo zaradi vere začeti vojno?</p> <p>Ali mislite, da se to danes še vedno dogaja?</p>	<p>Ne.</p> <p>Ne.</p> <p>Da.</p>		
<p>Tako je. Tudi danes se marsikje po svetu dogaja, da se ljudje pobijajo in ne marajo zaradi različne veroizpovedi. Verska nestrpnost je bila v zgodovini pogosta, prinesla ni pa nič dobrega.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p>Povejte mi namreč še to: Kaj se je zgodilo z Mogulskim cesarstvom? Katera vera danes prevladuje v Indiji?</p>	<p>Odgovarjajo: Propadlo je. Hinduizem.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razgovora.</p>	
<p>Da. Zgodovina nas uči in primer Mogulov nam pokaže, da sovraštvo do drugih ver ne prinese ničesar dobrega. Nur Jahan in Aurangzem sta v številnih verskih vojnah povzročila smrt veliko ljudi in uničila številne lepe stvari v državi, npr. porušila sta veliko hindujskih templjev. Na drugi strani imamo tudi nekaj vladarjev, ki so skrbeli za sožitje med različnimi verami – tak je bil npr. Šah Jahan. Pod njegovim vodstvom je država doživela razcvet. Zelo je napredovala tudi umetnost. Nekateri vladarji so si prizadevali spojiti hindujsko in islamsko umetnost, kar je dalo zanimive rezultate, še posebej v arhitekturi.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	

3. VSEBINSKI POUDAREK	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
Tadž Mahal (10 minut)	Sedaj pa me zanima, ali mogoče kdo od vas ve, katera je najbolj znamenita zgradba v Indiji, pri tem pa si lahko pomagate s sliko na	Odgovorijo: Tadž Mahal	Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi	Drsnica 8. PowerPoint, projektor, platno,

drsnici.		virii.	računalnik.
Tako je. Tadž Mahal je bil zgrajen v 17. stoletju, gradnja pa je trajala več kot 20 let. Stavbo je gradilo več kot 20 000 delavcev, takratni vladar Indije Šah Jahana pa jo je dal zgraditi v spomin svoji prezgodaj umrli ženi Mumtaz Mahal. Mumtaz Mahal je umrla pri porodu, po njej pa je palača dobila tudi ime. Sedaj pa imate eno do dve minuti časa, da prepisujete učno snov iz drsnice.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 9. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
	Prepisujejo.	Individualna oblika.	Drsnica 9. PowerPoint, projektor, platno, računalnik. Zvezki, pisala.
Vrnimo se za trenutek nazaj na sliko Tadž Mahala. Ali mi zna kdo od vas povedati, na podlagi tega kar vidite na sliki, katere značilnosti vse ima Tadž Mahal.	Odgovarjajo: Ima veliko kupolo. Ima 4 stebre. Narejena je iz belega kamna. Obdaja jo lep park.	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.	Drsnica 8. PowerPoint, projektor, platno, računalnik.
Tako je, vse to kar ste povedali drži. Sedaj pa si pogledajmo še malo bolj podrobno glavne značilnosti stavbe. Kupola Tadž Mahala se dviga 56 metrov visoko. Stavba, kot ste pravilno ugotovili, ima tudi 4 stebre, vsak izmed njih pa meri v višino 40 metrov. Zgradbo so zgradili iz lomljenca in jo obložili z umetelno okrašenim marmorjem. Notranjost nebeške kupole je iz belega marmorja in je okrašena z motivi sonca. Sedaj pa imate še nekaj časa, da si prepisujete snov v vaše zvezke.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	Drsnica 9 in 10. PowerPoint, projektor, platno, računalnik. Zvezki, pisala.
	Prepisujejo.	Individualna oblika.	Drsnica 10. PowerPoint, projektor, platno, računalnik. Zvezki, pisala.
V zaključku naše obravnave Tadž Mahala pa velja omeniti še eno	Poslušajo.	Frontalna oblika.	

zanimivost o tej arhitekturni umetnosti. Tadž Mahal je od leta 1983 na seznamu Unescove kulturne dediščine, leta 2007 pa so jo uvrstili med sedem čudes sveta.		Metoda razlage.	
--	--	-----------------	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE ALI PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA
5 minut	Z glavno razlago smo za danes zaključili. Zdaj bomo še preverili, kaj smo se danes naučili. To bomo naredili tako, da boste rešili delovne liste, ki ste jih dobili. Prva naloga je mreža. Odgovore na vprašanja, ki so pod mrežo, zapišite vanjo in v odebeljenih kvadratih boste dobili iskano geslo. V drugi nalogi imate zemljevid, na katerem morate najprej z modro barvo označiti prvotno mogulsko cesarstvo in njegov največji obseg. Odgovorite tudi na vprašanje o mestu Goa.	Poslušajo navodila.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Delovni list (priloga 1)
		Rešujejo delovne liste.	Individualna oblika.	Delovni list (priloga 1) Pisala in barvice.
	Od današnje učne ure naprej torej znamo: <ul style="list-style-type: none"> - naštetih države, ki so nadzorovale trgovino v Indijskem oceanu v Novem veku - opisati potek kolonialnega osvajanja Indije v Novem veku - imenovati glavno muslimansko dinastijo, ki je nadzorovala Indijo v Novem veku - navesti glavne značilnosti Tadž Mahal - imenovati katero ljudstvo je v 16. stoletju zavzelo indijsko podcelino - imenovati prevladujočo vero v Indiji 	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	

	<ul style="list-style-type: none"> - imenovati prvega Evropejca, ki je priplul v Indijo - imenovati namočajšo kolonialno vesilo v Indiji v 18. stoletju - imenovati indijsko vladarico v 17. stoletju - imenovati eno najbolj znanih indijskih stvar - opisati s pomočjo zemljevida širjenje mogulskega imperija - opisati, zakaj je bilo v novem veku pomembno indijsko mesto Goa 			
	<p>Najlepša hvala za vaše sodelovanje. Delovne liste prilepite poleg zapisa učne snovi v svoje zvezke. Nasvidenje.</p>	Poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	

III. SEZNAM PRILOG

PRILOGA 1 :	Delovni list
PRILOGA 2 :	Izpolnjen delovni list
PRILOGA 3 :	PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi
PRILOGA 4:	Celoten zapis učne snovi iz PowerPointa

PRILOGA 2: IZPOLNJEN DELOVNI LIST

MREŽA

1	M	O	G	U	L	I													
2				H	I	N	D	U	I	Z	E	M							
3		V	A	S	C	O	D	A	G	A	M	A							
4	A	N	G	L	E	Ž	I												
5				N	U	R	J	A	H	A	N								
6		T	A	D	Ž	M	A	H	A	L									

1. Katero ljudstvo je v 16. stoletju zavzelo indijsko podcelino?
2. Prevladujoča vera v Indiji.
3. Prvi Evropejec, ki je priplul v Indijo.
4. Kolonialna velesila v Indiji v 18. stoletju.
5. Indijska vladarica v 17. stoletju.
6. Ena najbolj znanih indijskih stavb.

GESLO: INDIJA

ZEMLJEVID

Na zemljevidu z MODRO barvo označi prvi mogulski imperij. Z RDEČO barvo pobarvaj še območja, ki so jih Moguli osvojili kasneje. Obe pobarvani območji skupaj ti prikažeta največji obseg mogulskega imperija.

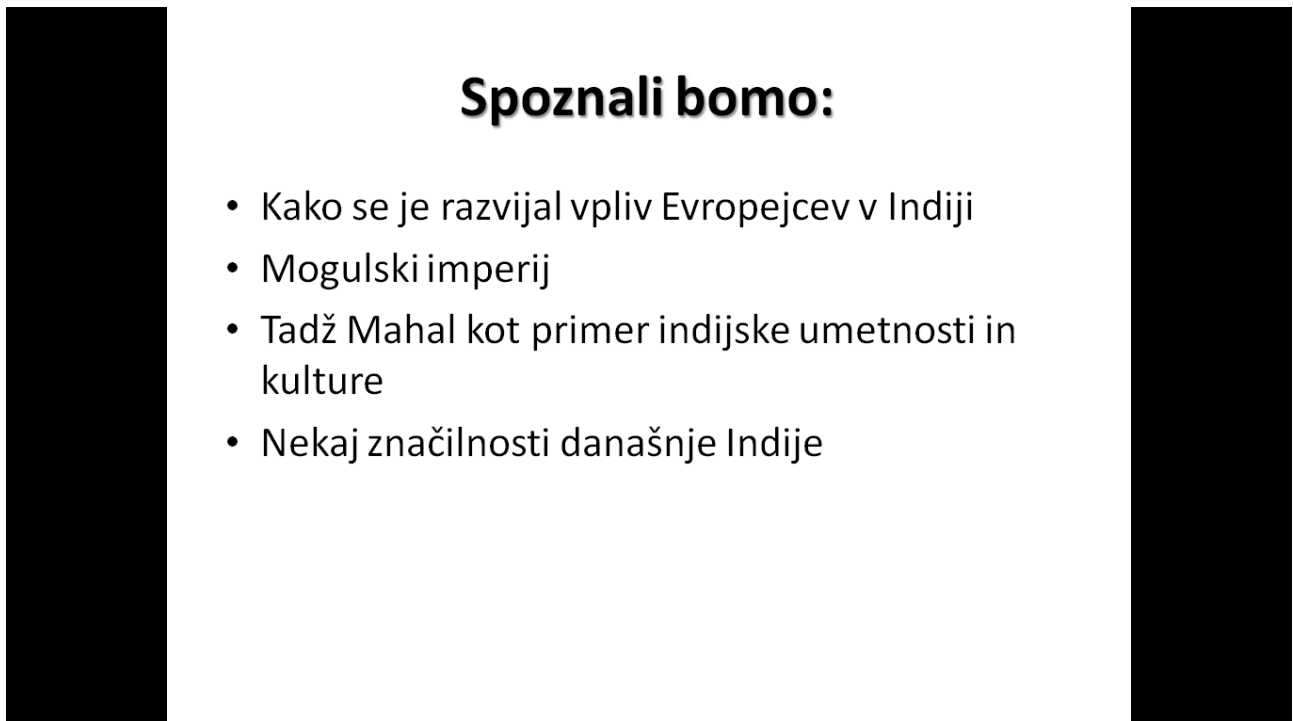
Na zemljevidu je označeno mesto Goa. Zakaj je bilo to mesto pomembno? Ker je bila to prva portugalska trgovska postojanka, ki jo je ustanovil Vasco da Gama.

PRILOGA 3: POWERPOINT PREDSTAVITEV Z ZAPISOM UČNE SNOVI

Drsnica 1

Drsnica 2

Prisotnost Evropejcev v Indiji

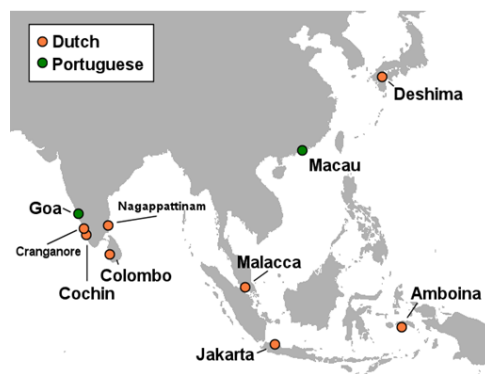
- Indijsko obalo je kot prvi Evropejec dosegel Vasco da Gama leta 1497.

- Portugalci so ustanovili trgovsko postojanko Goa in prevzeli nadzor nad trgovino v Indijskem oceanu.

Prisotnost Evropejcev v Indiji

- Prisotnost Portugalcev v 17. stoletju ogrozijo Nizozemci, ki so prevladovali v trgovanju z začimbami.

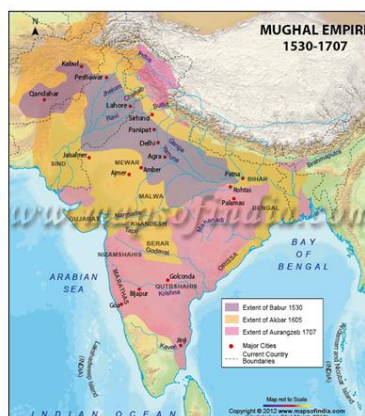
Prisotnost Evropejcev v Indiji

- Sredi 17. stoletja trgovski interes v Indiji pokaže Anglija.
- Konec 18. stoletja je Anglija vodilna kolonialna sila v Indiji.

Mogulski imperij

- Moguli – muslimansko ljudstvo mongolsko-turškega porekla iz osrednje Azije.

Mogulski imperij

- Mogulsko cesarstvo je bilo ustanovljeno leta 1526.
- Največji razcvet je doživelo v 17. stoletju.
 - Nur Jahan: vojne med hindujci in muslimani.
 - Aurangzeb: največji obseg cesarstva.
- Angleži odstavijo zadnjega mogulskega vladarja na sredini 19. stoletja.

Tadž Mahal

- Zgrajen je bil v 17. stoletju – gradnja je trajala več kot 20 let.
- Gradilo ga je okrog 20.000 delavcev.

Tadž Mahal

- Kupola je visoka 56 metrov, stebri pa 40.
- Notranjost je iz belega marmorja in je okrašena z motivi sonca.

PRILOGA 4: CELOTEN ZAPIS UČNE SNOVI IZ POWERPOINTA:

INDIJA V NOVEM VEKU

Prisotnost Evropejcev v Indiji

Indijsko obalo je kot prvi Evropejec dosegel Vasco da Gama.

Portugalci so ustanovili trgovsko postojanko Goa in prevzeli nadzor nad trgovino v Indijskem oceanu.

Prisotnost Portugalcev v 17. stoletju ogrozijo Nizozemci, ki so prevladovali v trgovanju z začimbami.

Sredi 17. stoletja trgovski interes Indiji pokaže Anglija.

Konec 18. stoletja je Anglija vodilna kolonialna sila v Indiji.

Mogulski imperij

Moguli so muslimansko ljudstvo mongolsko-turškega porekla iz osrednje Azije.

Mogulsko cesarstvo je bilo ustanovljeno leta 1526.

Največji razcvet je doživelo v 17. stoletju.

- Nur Jahan: vojne med hindujci in muslimani
- Aurangzeb: največji obseg cesarstva

Angleži odstavijo zadnjega mogulskega vladarja na sredini 19. stoletja.

Tadž Mahal

Zgrajen je bil v 17. stoletju – gradnja je trajala več kot 20 let.

Gradilo ga je okrog 20.000 delavcev.

Kupola je visoka 56 metrov, stebri pa 40.

Notranjost je iz belega marmorja in je okrašena z motivi sonca.

Avtorji prispevkov:

ŠPELA BALANT

KAJA CERAR

EVA DEMŠAR

NUŠA FRANČIČ

FLORIЈAN LIKAR

EVA MARINIČ

KATJA MENCIGAR

BOŠTЈAN POTOČNIK

SANJA SABOLOVIČ

SARA ŠTANGELJ

TIM VERSTOVŠEK

DAMIЈAN ZRIM

**Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik XV, št. 4**

ISSN: 1581-8713

ISSN: 1581-8721 (ELEK. VERZIJA)

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

*Copyright © Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete UL
(za potrebe predmetov Didaktika zgodovine I, Didaktika
zgodovine II, Pedagoška praksa iz zgodovine, Terensko
delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli)*

Ljubljana

2017